

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง
“เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดระนอง

นางสาวพรนภา แซ่อู่ย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

The Construction of a Thai Poem Reading Enhancement Book on
“Opening Ranong City and Travelling in Andaman Sea”
for Prathom Suksa VI Students in Ranong Province

Miss Phornnapha Saeoui

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมือง ระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง
ชื่อและนามสกุล	นางสาวพรนภา แซ่อู๋
แขนงวิชา	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆมาน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2561

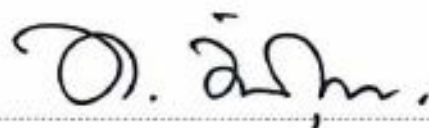
คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆมาน)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะทะกร)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง
ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง
ผู้ศึกษา นางสาวพรนภา แซ่อู่ย **รหัสนักศึกษา** 2582101479 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุษะมาน
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและด้านการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ (1) หนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” (2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ และ (3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษามีดังนี้ (1) หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นแต่งเป็นคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ มีเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดระนอง จำนวน 5 เรื่อง แต่ละเรื่องมีคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง และ (2) คุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ มีผลการประเมินทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านวิธีนำเสนอ ด้านการใช้ภาษา ด้านการจัดรูปเล่มและภาพประกอบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ หนังสือส่งเสริมการอ่าน บทร้อยกรอง ระนอง ประถมศึกษา

Independent Study title: The Construction of a Thai Poem Reading Enhancement Book on “Opening Ranong City and Travelling in Andaman Sea” for Prathom Suksa VI Students in Ranong Province

Author: Miss Phornnapha Saeoui; **ID** 2582101479;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Apirak Anaman, Assistant Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The purposes of this study were (1) to construct a Thai poem reading enhancement book on “Opening Ranong City and Travelling in Andaman Sea” for Prathom suksa VI students in Ranong province; and (2) to verify quality of the constructed reading enhancement book.

The informants for this study consisted of a group of three experts on Thai language and on construction of reading enhancement book, and a group of 10 Prathom Suksa VI students in Ranong province. The instruments employed for this study comprised (1) a Thai poem reading enhancement book on “Opening Ranong City and Travelling in Andaman Sea” for Prathom suksa VI students; (2) a reading enhancement book quality verification form for the experts; and (3) a form for assessment of student’s satisfaction. Data were statistically analyzed using the percentage, mean, and standard deviation.

Results of the study were as follows: (1) the constructed reading enhancement book was written in the poetic forms of Kap Yani 11 and Klon 8; its contents comprised five stories of Ranong province, each of which was completed with glossary, and end-of-story activities; and (2) quality of the constructed reading enhancement book, as verified by experts, was at the highest level in all five aspects, namely, the contents, presentation approach, language usage, book format and illustrations, and usefulness of the book; also, the students’ satisfaction with the reading enhancement book was at the high level.

Keywords: Reading enhancement book, Thai poem, Ranong, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆาน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามผลการศึกษาค้นคว้าอิสระ อย่างใกล้ชิดเสมอมา จนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณี ยหะกร กรรมการสอบ ผู้ศึกษาซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ นางสาวติกันต์ จินดาชื่น ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสองแพรก จังหวัดระนอง นางสาวนัยนา ใจหาญ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสองแพรก จังหวัดระนอง และนายสงกรานต์ ปฐมอดิชาติ ครูชำนาญการ โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร จังหวัดระนอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความอนุเคราะห์แก้ไข เสนอแนะ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลง ได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากบุคคลในท้องถิ่นจังหวัดระนอง ตลอดจนผู้บริหาร คณะครูที่ให้การกำลังใจด้วยดีเสมอมา และนักเรียนโรงเรียนบ้านสองแพรก ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

หากผลการศึกษาค้นคว้ามีส่วนช่วยให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษ ผู้ศึกษาขอมอบ เป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความ รักความเมตตา ช่วยเหลือ และเอื้ออาทรแก่ผู้ศึกษา

พรนภา แซ่อู่ย

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน	46
บทที่ 2 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เปิดเมืองระนองท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง	52
บทที่ 3 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	154
สรุปการศึกษา	154
อภิปรายผล	159
ข้อเสนอแนะ	163
บรรณานุกรม	164
ภาคผนวก	168
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	169
ข รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมินหนังสือ	174
ค แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	176
ง แบบตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	179
จ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน	184
ฉ ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน	187
ประวัติผู้ศึกษา	192

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แผนผังบังคับของกาพย์ยานี 11	27
ภาพที่ 1.2 แผนผังกลอนสุภาพ	29

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เพราะปัจจุบันเป็นยุคของข่าวสาร ซึ่งข้อมูลความรู้ในทุกด้านได้เผยแพร่ในรูปของหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ผู้อ่านหนังสือมากจะได้รับคุณค่าทางปัญญา เกิดความรู้ และมีความสามารถในการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจำเป็นต้องอาศัยการอ่านในการแสวงหาความรู้ ความจริงทั้งสิ้น ปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร มนุษย์ทุกคนล้วนมีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการพัฒนาตนเองทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์และเข้าสังคมได้ดี การอ่านทำให้ได้รับความรู้ ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเพลิดเพลิน เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด ความบันเทิงใจ ช่วยปรับปรุงชีวิตให้สดใสสมบูรณ์ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จึงควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญสำหรับมนุษย์ทุกด้าน

สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน (2558, น. 5-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์ในด้านต่าง ๆ 4 ด้านคือ 1) ช่วยพัฒนาสติปัญญา ของมนุษย์ 2) ช่วยให้แนวทางดำเนินชีวิตของมนุษย์ 3) ช่วยให้ความรื่นรมย์แก่มนุษย์ และ 4) เป็นเครื่องมือในการศึกษา นอกจากนี้ การอ่านยังมีความสำคัญในการเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความคิด และ วิจารณ์ญาณ ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดกระบวนการพัฒนาในชีวิตจิตวิญญาณ และสิ่งที่อ่านที่มีอยู่หลากหลาย จะเป็นเหมือนสะพานเชื่อมประสานความรู้ความเข้าใจของมวลมนุษยชาติทุกภาษาให้ถึงกัน ดังนั้น ผู้อ่านมากและรู้จักเลือกสรรสิ่งที่อ่านได้ดี ย่อมจะได้ประโยชน์จากการอ่าน ความเห็นดังกล่าว สอดคล้องกับ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551, น. 139) ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ แม้จะไม่ใช้ประสบการณ์โดยตรง แต่ก็ทำให้ผู้ที่ได้อ่านมากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไป โดยเฉพาะนักเรียน และนักศึกษา เพราะความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผลของการศึกษา ขึ้นอยู่กับความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นผู้ที่มีพื้นฐานการอ่านดีย่อมมีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ในชั้นสูงๆต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2552, น. 12, 27) กล่าวถึง สาระมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเน้น ความรู้ ทักษะ และ วัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจใน ภาษาประจำชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้

และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังระบุถึงสื่อการเรียนรู้ว่า การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญสำหรับเด็กมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้มายังเด็ก ช่วยเสริมสร้างสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความมีระเบียบวินัย ซึ่งเรื่องที่สามารถนำมาจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านควรจะเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงทางสังคมวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว ซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง รวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับ จินตนา ไบกาซูยี (2537, น. 159) ได้กล่าวว่า สภาพท้องถิ่นหรือปัญหาในท้องถิ่นก็ควรนำมาเป็นหัวข้อเรื่องในการเขียนหนังสือเสริมประสบการณ์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น ซึ่งสามารถจะวาดคนต่างถิ่นให้รู้จักของดีในท้องถิ่น เช่น อาชีพที่สำคัญ สถานที่สำคัญ บุคคลที่สำคัญของท้องถิ่น เป็นต้น

จากประสบการณ์ที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังขาดความเอาใจใส่ในเรื่องของการอ่านและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งอาจเกิดจากเนื้อหาในหนังสือเรียนที่ใกล้ตัว ไม่สอดคล้องกับสังคม วิถีชีวิต และสภาพท้องถิ่นของตน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะในการอ่าน ขาดทักษะในการคิด ไม่สามารถคิดวิเคราะห์และคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นการนำเอาเรื่องราวในท้องถิ่นมาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านจะช่วยให้นักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีความกระตือรือร้นในการอ่าน มีแรงจูงใจในการอ่าน อีกทั้งการนำเอาเรื่องราวมาประพันธ์เป็นบทร้อยกรอง จะทำให้นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินในการอ่าน ชาบซึ่ง ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และเกิดนิสัยรักการอ่าน

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ทางภาคใต้ ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลอันดามันหรือทะเลตะวันตก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร การประมง และค้าขาย จังหวัดระนองแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองระนอง อำเภอกระบุรี อำเภอกะเปอร์ อำเภอละอุ่น และอำเภอสุขสำราญ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดระนอง ประกอบไปด้วยภูเขาและเทือกเขาสูง เทือกเขาสูงนี้เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารหลายสาย เช่น แม่น้ำกระบุรี คลองละอุ่น คลองลำเลียง คลองหาดส้มแป้น คลองหวาง คลองบางรีน เป็นต้น ระนองเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย เนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือตลอดปี ประกอบกับสภาพภูมิประเทศเป็นป่าเขาที่ชุ่มชื้น จึงได้รับสมญาว่า “เมืองฝนแปดแดดสี่” นอกจากนี้ยังมีภาษาวัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ทรงคุณค่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องราวที่มีคุณค่าและเหมาะสมต่อการนำมาให้นักเรียนได้ศึกษา

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยใช้เรื่องราวของจังหวัดระนองมาจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง เพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน

เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรที่กำหนดไว้ และเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน โดยผู้ศึกษา เห็นว่าการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นจะช่วยปลูกฝังให้นักเรียน เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง
- 2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

3. ขอบเขตการศึกษา

- 3.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง เป็นงานเขียนประเภทบทร้อยกรองที่ผู้ศึกษาได้แต่งขึ้นเอง เนื้อหา แสดงเรื่องราวความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับจังหวัดระนอง ประกอบไปด้วย 5 ตอน ได้แก่ ย้อนรอยเมือง-พระยา งามล้ำค่าโบราณสถาน กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดี ชมของดีเมือง-แร่นอง โดยแต่ละเรื่องมีคำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่อง และภาพประกอบ
- 3.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญด้าน การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก และด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมิน คุณภาพหนังสือ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสองแพรก จังหวัดระนอง จำนวน 10 คน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 4.1 **หนังสือส่งเสริมการอ่าน** หมายถึง หนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ที่ผู้ศึกษา สร้างขึ้น ซึ่งเป็นงานเขียนประเภทบทร้อยกรอง ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ ย้อนรอยเมืองพระยา งามล้ำค่า โบราณสถาน กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดี ชมของดีเมืองแร่นอง
- 4.2 **ร้อยกรอง** หมายถึง คำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11
- 4.3 **คุณภาพของหนังสือ** หมายถึง คุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมือง ระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญด้านการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและด้านการสอน ภาษาไทย จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือ และสอบถามความคิดเห็นของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง จำนวน 10 คน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 มีหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพเพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

5.2 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพจะช่วยสร้างความสนใจให้แก่เด็กเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

6.1.1 ความหมายของการอ่าน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการอ่าน ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542, น. 3) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การให้คำจำกัดความของการอ่านขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ของผู้ให้คำจำกัดความ นักการศึกษาจะพิจารณาความหมายของการอ่านในด้านการเรียนการสอนของครู ส่วนนักจิตวิทยาจะพิจารณาเกี่ยวกับความพร้อม การรับรู้ ความต้องการและความสนใจของนักเรียน นักภาษาศาสตร์จะพิจารณาความหมายของการอ่านเกี่ยวกับตัวอักษร คำ ประโยคและข้อความที่เห็น นักศึกษาไทยจึงควรพิจารณาความหมายของการอ่านรายด้านเพื่อประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

จิราพร คำดั่ง (2546, น. 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาที่ยั่งยืนที่สุด การอ่านทำให้เป็นคนทันสมัย ทันทต่อเหตุการณ์ ทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

ธนู ทดแทนคุณ (2549, น. 46) กล่าวว่า หากพิจารณาตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 คำว่า “อ่าน” เป็นคำกริยา หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ, ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียงเรียกว่า อ่านในใจ ; สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ; ตีความ เช่น อาจารย์สอน อ่านลายแทง;คิด นับ ดังนั้นการอ่านจึง หมายถึง การรับรู้และแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายต่าง ๆ มาเป็นความคิด ความรู้ และความเข้าใจระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน เพื่อที่ผู้อ่านสามารถนำความจากสารนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549, น. 95-96) กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้หลายส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของกระบวนการ หมายถึง ลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความและเรื่องราวข่าวสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ หมายถึง การสอนอ่านเพื่อให้เข้าใจหลักจิตวิทยาพัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละวัย จัดสื่อการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก

3. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ หมายถึง การสอนอ่านจะต้องเข้าใจเสียงฐาน ที่เกิดของเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เข้าใจหลักภาษาและการใช้ภาษา เพื่อนำหลักการเหล่านั้นมาสอนอ่านและเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง

4. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการศึกษา หมายถึง การนำหลักจิตวิทยามาใช้ทางการศึกษา เช่น ความพร้อมของการอ่าน ความสนใจ แรงจูงใจ การเสริมแรง และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาในการจัดกิจกรรมการอ่าน

5. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษา หมายถึง การรู้จักเลือกวิธีสอนอ่านที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามขั้นพัฒนาการเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน

6. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาด้านการจำและการลืม หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถจดจำเรื่องและเก็บไว้ในสมอง ถ้ามีโอกาสเล่าให้ผู้อื่นฟังก็สามารถเล่าได้ถูกต้อง แต่การที่ผู้อ่านจะจำข้อความที่อ่านได้ก็จะต้องเข้าใจความหมายของคำ รู้หน้าที่ของคำ อีกทั้งสามารถแยกพยัญชนะ สระตัวสะกด และวรรณยุกต์ออกจากกันได้ อีกประการหนึ่งการที่ผู้อ่านจะจำเรื่องได้มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องนั้นอีกด้วย

ทิพย์สุนทร อนันบุตร (2551, น. 5) ให้คำจำกัดความว่า การอ่าน คือ การรับสารในการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาใด ย่อมประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายส่ง สาร ฝ่ายรับ ฝ่ายส่งสารย่อมส่งโดยการพูดหรือการเขียนฝ่ายรับสารจึงรับได้โดยการฟังหรือการอ่าน

จิรวัดน์ เพชรรัตน์ (2555, น. 7) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพฤติกรรม การสนทนาโต้ตอบระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน เป็นกระบวนการของการรับรู้และเข้าใจสาระที่เขียนขึ้น เป็นการรวบรวมความคิด ตีความ ทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เพื่อพัฒนาตนเองทั้งในด้านสติปัญญาอารมณ์ และสังคม

โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2546, น. 4) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหมายถึงการรับรู้หรือเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน นอกจากนี้ อาจหมายรวมถึงเครื่องหมาย และภาพต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารประสงค์ให้ผู้รับสารได้รับรู้หรือเข้าใจด้วย จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารทางความคิดจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ เกิดความรู้ ความคิดจากการอ่าน และผู้อ่านสามารถนำความรู้และความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

6.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกอย่าง

ธนู ทดแทนคุณ (2549, น. 55) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ในการเรียนทุกระดับ จำเป็นต้องอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาให้มากขึ้น
2. การอ่านทำให้เกิดความรอบรู้ การเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์โลกเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งในชีวิตประจำวัน การรู้จักการวิเคราะห์แยกแยะคุณค่าจากสารนำมาแก้ไขปรับปรุงงาน หรือพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้ทันสมัยขึ้นจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรอบรู้มากขึ้น เช่น การอ่านสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือการอ่านผลงานวิจัยใหม่ ๆ เป็นต้น
3. การอ่านเสริมสร้างบุคลิกภาพ การอ่านทำให้เราสามารถวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลได้อย่างมีเหตุผลสามารถอ่านข้อเท็จจริงจากหลักฐานที่อ่าน ทำให้มีความมั่นใจในการเสนอข่าวสารต่อที่ประชุมชน ทั้งช่วยพัฒนาบุคลิกภาพในการเข้าสังคมได้ดียิ่งขึ้น
4. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ คลายเหงาได้ เช่น การอ่านเรื่องสั้น นวนิยาย กวีนิพนธ์ ซึ่งอาจได้ข้อคิด แนวคิด มาใช้ในชีวิตประจำวัน หรือแม้กระทั่งสามารถยกระดับจิตใจ กล่อมเกลาคิดใจให้บริสุทธิ์และใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขขึ้น

พงศ์เกษม สนธิไทย (2550, น. 30-31) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้
การค้นคว้าจากห้องสมุดและจากแหล่งต่าง ๆ เป็นการค้นคว้าที่สำคัญที่สุด นอกเหนือจากการฟังการบรรยาย เพราะการบรรยายเป็นเพียงการสรุปข้อมูลอย่างกว้างขวาง แต่ความรู้ส่วนใหญ่จะได้รับได้จากการอ่านเป็นสำคัญ
2. การอ่านช่วยให้มีความฉลาดรอบรู้
จะเห็นได้ว่า ข่าวสาร เรื่องราว ความเคลื่อนไหว และความรู้ต่าง ๆ เราได้จากการอ่านมากกว่าได้จากวิธีอื่น ๆ โดยเฉพาะนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือทุกทุกชนิด เป็นสื่อที่ให้ความรู้ ข้อเท็จจริง และโดยเฉพาะความคิดเห็น ซึ่งทำให้เกิดความรู้และสติปัญญาได้กว้างขวางมากขึ้น
3. การอ่านเป็นการสร้างเสริมบุคลิกภาพ
ความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล เพราะมีข้อเท็จจริงที่ได้จากการอ่านมาสนับสนุน ก็ย่อมจะเป็นที่นิยมยกย่องของผู้อื่น และสามารถเข้าสังคมได้อย่างไม่ ชัดเขิน
4. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน
หนังสือประเภทบันเทิงคดี เป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน โดยอาศัยจินตภาพของผู้อ่าน และยังให้สาระที่ถึงแม้จะใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงไม่ได้ แต่ก็ทำให้ผู้อ่านมีประสบการณ์กว้างขวางสามารถทำให้ตนเองและผู้อื่นเพลิดเพลิน จากการถกเถียงวิจารณ์กันได้ด้วย รวมทั้งความรู้ต่าง ๆ จากหนังสือวิชาการที่สามารถนำมาแลกเปลี่ยนกัน นอกจากจะทำให้เพลิดเพลินแล้วยังทำให้วิชาการแขนงนั้น ๆ กว้างขวางออกไปในหมู่บุคคลที่สนใจร่วมกันด้วย

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ (2546, น. 55-56) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ

2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านเพื่อพัฒนางานของตนได้

3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนรุ่นต่อไป

4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดอ่านและฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน เมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิดเกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้ได้

5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้กับตนเองที่ง่ายที่สุดและได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพดีทั้งด้านจิตใจ และบุคลิกภาพเพราะเมื่ออ่านย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

7. การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์และสังคม

8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสารและการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

จิววัฒน์ เพชรรัตน์ (2555, น. 5) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะเราต้องแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมการอ่านส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการ ในความรู้ และความคิด มองโลกที่กว้างไกล เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านสื่อการสอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีความเฉลียวฉลาด สามารถประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติได้

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่มีความจำเป็น ประสบการณ์การอ่านนับว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในชีวิต การอ่านช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด และให้ความเพลิดเพลิน

6.1.3 ประเภทของการอ่าน

การแบ่งประเภทของการอ่านจะช่วยให้ครูผู้สอนตระหนักถึงขอบข่ายการสอนอ่านได้เป็นอย่างดี ได้มีนักวิชาการแบ่งประเภทของการอ่านไว้ ดังต่อไปนี้

ศรีสุตา จรียากุล (2544, น. 9-10) ได้แบ่งประเภทของการอ่าน โดยพิจารณาจากลักษณะการอ่านเป็นหลัก โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ

1. การอ่านออกเสียง เป็นการอ่านให้ผู้อื่นฟัง ถ้าเป็นการอ่านออกเสียงธรรมดา ผู้อ่านจะต้องระวังควบคุมการออกเสียง ตัวสะกด ตัวควบกล้ำ ลีลา จังหวะ วรรคตอนให้ถูกต้อง ลีลาจังหวะเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง แม้จะอ่านถูกอักขรวิธี แต่ถ้าลีลาการอ่านไม่ดี ไม่มีจังหวะจะโคน การแบ่งวรรคตอนการอ่านไม่ถูกต้องก็จะทำให้เรื่องที่อ่านเสียไป

2. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อเก็บใจความและเพื่อทำความเข้าใจ เป็นการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ความบันเทิงให้แก่ตนเอง ผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และสามารถเข้าใจเรื่องราวที่ได้อ่านโดยตลอด การอ่านหนังสือ เมื่ออ่านไปตลอดก็พอจะเก็บใจความได้ว่า

เรื่องี่อ่านมีเนื้อหาเรื่องราวว่าอย่างไร หากมีบางตอนที่อาจจะไม่เข้าใจ เพราะเรื่องี่อ่านนั้นยากเกินความรู้ของผู้่านที่จะทำความเข้าใจได้ ผู้่านควรจะพยายามเอาชนะด้วยการอ่านอย่างมีสมาธิ และรับรู้ความหมายทุกถ้อยคำจนเกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องี่ได้ตลอด

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2551, น. 17-20) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ 4 ประเภท แต่ละประเภทยังมีจุดมุ่งหมายของการใช้แตกต่างกัน ดังนี้

1. การอ่านคร่าว ๆ จุดประสงค์ของการอ่านประเภทนี้ เพื่อค้นหาเอกสารอ้างอิง สำหรับใช้ในการค้นคว้า หรือการหาสื่อใหม่ ๆ ในห้องสมุด นอกจากนั้นยังเป็นการค้นหาคำสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องี่ใหม่ ๆ เพื่อรวบรวมความคิดของผู้เขียน อีกทั้งยังใช้เพื่อการอ่านสั้นทนาการ ได้แก่ การอ่านวารสารบันเทิง การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. การอ่านเร็ว จุดประสงค์ของการอ่านเร็ว เพื่อเป็นการทบทวนสารที่อ่าน อีกทั้งยังใช้เพื่อการค้นหาแนวคิดหลักและแนวคิดย่อย เป็นการนำข้อมูลจากสารที่อ่านไปใช้ประโยชน์ การอ่านวิธีนี้ยังใช้เพื่ออ่านสารที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เช่น การอ่านนิทาน นิยาย นวนิยาย และ สื่อการอ่านอื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้่านได้รับการผ่อนคลายทางจิตใจ

3. การอ่านปกติ จุดประสงค์ของการอ่านปกติ เพื่อค้นหาข้อมูลและตอบ คำถาม อาจใช้ในการทำแบบฝึกหัด หรือการทำรายงาน อ่านแล้วจดบันทึกเพื่อสรุปเนื้อเรื่องี่แต่ละตอน เป็นการอ่านเพื่อนำข้อมูลมาไขปริศนา อ่านเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลักกับ แนวคิดย่อย การอ่านปกติมักจะใช้กับการอ่านสารที่มีความยากง่ายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายความว่า ผู้่านรู้จักคำที่อยู่ในสารมากกว่าร้อยละ 70 และอ่านได้ 250 คำ/นาที ตอบคำถามได้ถูกต้องร้อยละ 60 ขึ้นไป

4. การอ่านละเอียด จุดประสงค์ของการอ่านเพื่อตรวจรายละเอียดของเรื่องี่ ในทุกประเด็น โดยไม่พลาดความหมายของคำ กลุ่มคำ และประโยค นอกจากนั้นยังเป็นการประเมิน ค่าเรื่องี่อ่านเรียงลำดับเหตุการณ์ และติดตามทิศทางของเรื่องี่ เพื่อมิให้พลาดประเด็นสำคัญ สรุป เรื่องี่ด้วยภาษาของตนเอง รวมทั้งวิเคราะห์การนำเสนอผลงานของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง อ่านวิธีนี้ ยังใช้ประโยชน์ในการอ่านสารประเภทวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเกิดความซาบซึ้งในการใช้ภาษา การวิเคราะห์รูปแบบ ตลอดจนลักษณะของการใช้ภาษา คุณค่าที่ ได้รับทางภาษาจำเป็นต้องใช้การอ่านอย่างละเอียดเช่นกัน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่านมีวิธีการแบ่งที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเกณฑ์ ที่นำมาใช้ในการแบ่งประเภท การอ่านที่แบ่งตามลักษณะ มี 2 ประเภท คือ การอ่านในใจ และการ อ่านออกเสียง การอ่านตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน มี 4 ประเภท คือ การอ่านคร่าว ๆ การอ่านเร็ว การอ่านปกติ และการอ่านละเอียด

6.1.4 ความหมายของนิสัยรักการอ่าน

ความหมายและความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 593) ให้คำอธิบายว่า นิสัย ความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำจนเป็นนิสัย เช่นเดียวกับ นิสัยรักการอ่าน มีความหมายว่า เกิดความเคยชินจนเป็นนิสัยกับการอ่าน

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531, น. 26 -32) ได้กล่าวว่านิสััยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบอ่านโดยได้รับการฝึกฝน แนะนำ ชักชวน ตั้งแต่เยาว์วัย ให้รักการอ่าน รู้จักเลือกอ่านโดยเข้าใจให้ซึมซาบ อ่านโดยมีความคิดไตร่ตรอง และรู้จักใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสืออย่างเต็มที่

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 55) ให้ความหมายของนิสััยรักการอ่านไว้ว่า หมายถึง ความประพฤติหรือพฤติกรรมที่เคยชินกับการอ่านเป็นประจำ จนรู้สึกจะขาดการอ่านมิได้ สุกณี เกรียงชัยพร (2548, น. 9) ให้ความหมายของนิสััยรักการอ่านไว้ว่า หมายถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ ความตั้งใจและต้องการที่จะอ่านเป็นพฤติกรรมที่ได้รับ การฝึกฝนเป็นเวลานานจนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจ หรือชอบที่จะอ่าน ได้แก่ การอ่านหนังสือทุกที่เมื่อมีเวลาและโอกาส มีความต้องการจะอ่านเองโดย ไม่มีความจำเป็นมาบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน

ศรียรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2544, น. 34) ได้ให้ความหมายของนิสััยรักการอ่านว่า การใฝ่รู้ใฝ่เรียนต่อการอ่านและอ่านจนเกิดความเคยชิน อ่านจนเป็นนิสัย แม้บางครั้งจะมีปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่านบ้างก็ยังไม่ย่อท้อ คนที่มินิกิสนิัยรักการอ่านย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ป้ายโฆษณา ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่กระดาษห่อของ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส และไม่ปล่อยเวลาว่างไปกับกิจกรรมอื่นใดนอกจากการอ่าน

จากที่กล่าวมาสรุปนิสััยรักการอ่านได้ว่า คือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจ หรือพฤติกรรมที่เคยชินกับการอ่าน และมีทัศนคติทางบวกกับการอ่าน ใช้หนังสือเพื่อความบันเทิง และแสดงออกให้เห็นทางพฤติกรรม ได้แก่ การใช้เวลาว่างในการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน พูดหรือเล่าเรื่องตามหนังสือได้ มีสมาธิในการอ่าน เป็นต้น

6.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

6.2.1 ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

จินตนา ไบกาชุย (2542, น. 7) ให้ความหมายว่า “หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและนิสััยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือ สารคดี นวนิยาย สารคดี นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และมีสารประโยชน์”

รังสิมันต์ ฉิมรัักษ์ (2550, น. 8) สรุปความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เด็กมินิกิสนิัยรักการอ่านนั่นเอง รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่านอาจเป็นนิทาน นวนิยาย สารคดี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมเยาวชนก็ได้ ทั้งนี้ต้องมีคติแง่คิดจากเรื่อง รูปเล่มต้องสวยงาม มีภาพประกอบ จะเขียนในรูป ของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ แต่เนื้อหาต้องไม่ขัดต่อประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

จุฑามาศ ชัยสงคราม (2552, น. 21) กล่าวไว้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือเสริมประสบการณ์ เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน แต่มิได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน ช่วยให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา เสริมสร้างทักษะ และนิสััยรักการอ่าน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรหนังสือเสริมประสบการณ์

จากความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา และมีนิสัยรักการอ่าน รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน อาจเป็นนิทาน นวนิยาย สารคดี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมเยาวชนก็ได้ มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และมีสารประโยชน์

6.2.2 วัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 24) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1. เพื่อตอบสนอง จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. เพื่อตอบสนองจุดประสงค์กลุ่มทักษะภาษาไทย ข้อ 4 ให้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ
3. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน
4. เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในกลุ่มประสบการณ์ ทั้ง 5 กลุ่มประสบการณ์
6. เพื่อเสริมทักษะในการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน กุศยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 5) กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือสำหรับเด็กที่เขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ
 1. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน
 2. เพื่อใช้ประกอบการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 3. เพื่อเสริมทักษะการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
 4. เพื่อสนองความต้องการและความสนใจของเด็กหลายๆ ด้าน

การอ่านไว้ว่า

1. ช่วยให้ได้เด็กได้รับความบันเทิงสนุกสนานเพลิดเพลินสนองความต้องการของเด็ก
2. ช่วยกระตุ้นให้คิดและเกิดความคิดสร้างสรรค์
3. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม
4. ช่วยปลูกฝังคุณธรรมเจตคติและแบบอย่างที่ดีที่พึงปรารถนาให้บังเกิดแก่เด็ก
5. ช่วยให้ได้เด็กเลือกหนังสืออ่านหนังสือเป็นอ่านหนังสือเก่งและเกิดนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้
6. ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป
7. ช่วยให้ได้เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยป้องกันไม่ให้เกิดสนใจเรื่องของผู้ใหญ่ อันจะเป็นสิ่งชักนำให้เด็กในสิ่งที่ไม่ต้องการ

จากวัตถุประสงค์ของการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปว่า วัตถุประสงค์สำคัญของการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เกิดนิสัยรักการอ่าน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความบันเทิงสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนาการเรียนรู้ทางภาษา และปลูกฝังคุณธรรมเจตคติที่ดีให้บังเกิดแก่เด็ก หนังสือส่งเสริมการอ่านจึงมีประโยชน์ในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างกว้างขวาง

6.2.3 ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี

จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 25) ได้กล่าวถึงลักษณะหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีมีดังนี้

1. สอนโดยตรง อย่าให้เด็กเข้าใจว่าเด็กกำลังถูกสอน
2. จุดประสงค์ของเรื่องชัดเจน ต้องการให้เด็กทำอะไร ต้องให้ชัดเจน
3. คุณค่าของเรื่องต้องมีแก่น ความคิดรวบยอดที่ดี
4. เนื้อเรื่องที่เด็กชอบอ่าน ให้คิดสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน
5. รสของเนื้อหา อารมณ์ ชม เปรี๊ยะ หวาน ชื่นบาน ตามรสนิยมความชอบ

ของเด็ก

6. ตัวละคร ต้องมีการเคลื่อนไหว อุปนิสัยใจคอดี
7. การตั้งชื่อเรื่องให้สะดุดตา สะดุดใจ สร้างความสนใจ สะเทือนใจ
8. การสร้างฉาก ต้องเป็นฉากสมจริง เป็นไปได้ กลมกลืนกับเรื่องยุคสมัย
9. ยุคสมัยหรือกาลเวลาที่เกิดขึ้น ต้องให้สอดคล้องกับฉาก ตัวละคร
10. กลวิธีการเขียนเพื่อเสนอเนื้อหา อาจเขียนบรรยายได้หลายรูปแบบ

แล้วแต่ผู้เขียนแต่ละคน

11. การเขียนเรื่องความรู้ ควรให้ข้อเท็จจริง ข้อมูลจริงแต่ควรเขียนให้
12. มีโครงเรื่องที่ดี ไม่ซับซ้อน มีตัวละครน้อย เดินเรื่องต่อเนื่องเคลื่อนไหว

ชัดเจน

กุกุยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 10) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านควรมีลักษณะโดยทั่วไปดังนี้

1. มีภาพประกอบ หนังสือจะต้องมีภาพประกอบเนื้อหา โดยเฉพาะถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็กจะมีภาพทุกหน้า สีและขนาดของภาพจะต้องเหมาะสมกับวัยและจิตวิทยา
2. การเขียนตัวอักษร ลักษณะของตัวอักษรต้องเป็นไปตามรูปแบบที่ถูกต้องและอ่านง่าย ขนาดและสี เหมาะสมกับวัยของเด็ก

3. ความยาวของเรื่อง ความยาวที่นิยมเขียนทั่วไปคือ 16-24 หน้า และในแต่ละหน้าไม่ควรมียาวมากเกินไป เพราะความสนใจของเด็กจะมีในระยะสั้นๆ ถ้ายาวเกินไป เด็กจะเบื่อ

กุกุยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 11) กล่าวถึง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1. คุณภาพด้านการพิมพ์ คือ พิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบชัดเจน มีสีสวยงามดึงดูดความสนใจของเด็ก

2. คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม ต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาของเด็ก หน้าหนังสือโปร่งตา การใช้ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3. คุณภาพทางศิลปะ ภาพเขียนหรือภาพประกอบควรจะทำให้อารมณ์แก่ผู้อ่าน ควรเขียนอย่างประณีต การใช้สีต้องเหมาะสม บางครั้งสีอาจจะผิดธรรมชาติไปบ้าง ก็ต้องถือว่าเหมาะสมสำหรับเด็ก

4. คุณภาพในการเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการเขียนผูกเรื่องให้สนุก ใช้ถ้อยคำสละสลวย เด็กอ่านแล้วเข้าใจ

ครรรชิต มนูญผล (2547, น. 11-14) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กมีหลายวิธี เช่น ยึดวิธีเขียนเป็นหลัก ยึดรูปแบบของหนังสือเป็นหลัก ยึดวัยของเด็กเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1. หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่เสนอเรื่องราวโดยใช้ภาพประกอบสื่อความหมายแทนตัวหนังสือ บางเรื่องมีแต่ภาพประกอบทั้งเล่ม บางเรื่องมีข้อความหรือเนื้อเรื่องบ้างแต่ไม่มาก มีจุดประสงค์ในการจัดทำขึ้นเพื่อเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง แต่ให้ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองอ่านให้ฟัง เรื่องราวส่วนใหญ่เน้นให้สนุกสนานเพลิดเพลินกับสารพัดเรื่องราวต่างๆ ในโลกรอบตัว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องใกล้ ๆ ตัวในชีวิตเด็ก เช่น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ตัวอักษร ตัวเลข ฯลฯ

2. หนังสือบันเทิงคดี เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่สมมติขึ้น ทั้งเหตุการณ์ตัวละคร สถานที่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เสริมสร้างจินตนาการที่ดั่งามเป็นสำคัญมากกว่าให้สาระความรู้ มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท เช่น นิทานพื้นเมือง นิทานคติธรรม ตำนาน นิทานสมัยใหม่ เป็นต้น

3. หนังสือสารคดี เป็นหนังสือมุ่งให้สาระความรู้แก่เด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ตามธรรมชาติทั้งในโลกและรอบจักรวาล เป็นเรื่องจริงไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้นเอง สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ แบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน คือ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ จักรวาลอวกาศ ชีวิตสัตว์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ สนม ครูฑเมือง (2550, น. 123) ได้กล่าวถึง การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความมุ่งหมายส่งเสริมการอ่าน และสร้างนิสัยให้รักการอ่าน
2. มีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคม\
3. มีการส่งเสริมการให้ความรู้ ความคิด ปรัชญา และบันเทิง
4. มีเนื้อหาสาระเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง แล้วแต่ความถนัดและความมุ่งหมายของผู้เขียน
5. มีเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมสนับสนุนในรายวิชาที่เรียนหรือใช้ประกอบการเรียนการสอน
6. มีเนื้อหาสาระที่ดี สนุกสนานอยากติดตาม
7. มีภาพประกอบทำให้เรื่องราวน่าสนใจ

8. มีเค้าโครงเรื่องง่ายๆ ไม่ซับซ้อน
9. มีการเน้นบทบาทตัวละครมากกว่าความนึกคิด
10. มีเรื่องราวที่เกินความเป็นจริง แต่แฝงไว้ด้วยจริยธรรม คุณธรรม ตัวละครเป็นมนุษย์ เทวดา ยักษ์ สัตว์ และภูตผีปีศาจ เป็นต้น

สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีต้องมีเนื้อหาที่ชัดเจน เนื้อเรื่องมีสาระที่ดี สนุกสนาน การเขียนเรื่องให้ความรู้ ข้อเท็จจริง กระตุ้นให้ผู้อ่านคิดและเกิดความคิดสร้างสรรค์ภาษาที่ใช้สละสลวย มีภาพประกอบทุกหน้า สีและขนาดของภาพจะต้องเหมาะสมกับวัย และจิตวิทยา

6.2.4 ประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

อภิวรรณ วีระสมิทธิ (2544, น. 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. หนังสือเป็นเครื่องช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบ
2. หนังสือเป็นอาหารสมองที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่เจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะทำให้เด็กพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ดีขึ้น
3. หนังสือเป็นเพื่อนแก้เหงา ช่วยทดแทนสิ่งที่เด็กขาด เช่น รู้สึกว่าเหว มีปมด้อย ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นทางใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กุกศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 11) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีย่อมช่วยเสริมสร้างคุณค่าในการอ่านสำหรับเด็กได้หลายด้านไว้ดังนี้

1. เสริมสร้างความสนใจในการอ่าน เพราะอ่านแล้วสนุกประทับใจ
2. เสริมสร้างประสบการณ์ ขยายประสบการณ์เฉพาะเรื่องได้กว้างขวางและลึกซึ้ง
3. ช่วยให้เด็กได้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ คำอรรถ ตลอดจนการใช้ภาษาหลายรูปแบบ นับเป็นการเสริมสร้างทักษะการอ่านที่ดี
4. ช่วยปูพื้นฐานเตรียมความพร้อมในการฝึกอ่าน การฟัง พูด ฝึกเขียนเลียนแบบ นับเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับเด็กแรกเรียนและเริ่มเรียนชั้นใหม่ๆ
5. ช่วยเสริมสร้างให้รักการอ่าน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนสนองความต้องการของเด็กที่ต้องการความอิสระในบางขณะ
6. ช่วยเชื่อมช่องว่างระหว่างทางบ้านกับตัวเด็กเองในด้านของความบกพร่องในความรู้สึกและจิตใจโดยการหาสิ่งทดแทนจากการอ่าน
7. ช่วยสร้างเสริมพื้นฐานในการเรียนวรรณคดี และให้รัฐสโเพราะในทางภาษาได้ดี
8. ช่วยเสริมสร้างทักษะจากข้อ 2 ในรูปแบบของการอ่านเร็วได้ดี การอ่านในใจก็ได้รับการฝึกเพิ่มเติมมากขึ้น

9. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการค้นคว้า การจัดทำแบบฝึกหัด
ได้ดี

หงส์สา ดวงจันทร์โชติ (2548, น. 44) ได้กล่าวถึงหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้
ดังนี้ ประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยในด้านการสอนของครู
ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าด้วยตนเองและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
เสริมสร้างทักษะทางการอ่านได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านมีประโยชน์ ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวาง
ส่งเสริมความคิด จินตนาการ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา ช่วยเสริมสร้างให้รักการอ่าน ใช้
เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเกิดความเพลิดเพลิน

6.2.5 รูปแบบของการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1) รูปแบบหนังสือ

รูปแบบหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนต้องคำนึงถึงลักษณะ
รูปเล่ม โดยออกแบบให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ลักษณะและรูปแบบของหนังสือนับว่ามีส่วน
สำคัญ
ที่จะชักจูงใจให้เด็ก ๆ เกิดความสนใจหรือไม่สนใจได้

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 47) กล่าวถึงรูปแบบของการสร้างหนังสือ
ส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือโดยทั่ว ๆ ไปจะมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า แต่หนังสือสำหรับเด็กที่
เรียกว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติม จะมีรูปแบบ 4 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. หนังสือ Die-cut เป็นหนังสือที่ตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น วงกลม รูปดาว
รูปรถ รูปตะกร้า เป็นต้น
 2. หนังสือ Pop-up คือหนังสือสามมิติ เมื่อเปิดหนังสือออกมาจะเป็นรูป
ต่าง ๆ ยื่นขยายออกมาจากหน้าหนังสือ เป็นภาพบ้านยื่นออกมามีประตูหน้าต่างที่เปิดได้ เป็นภาพ
สัตว์ที่ลุกขึ้นนั่ง ยืน นอน ในต่างประเทศที่การพิมพ์ก้าวหน้า หนังสือประเภทนี้จะมีเสียงประกอบด้วย
 3. หนังสือ Up right คือหนังสือแนวตั้งปกติ
 4. หนังสือ Oblong เป็นหนังสือแนวนอนทั่ว ๆ ไป
- สรุปได้ว่า รูปแบบหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียน ต้องคำนึงถึง
ลักษณะรูปเล่ม โดยออกแบบให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ซึ่งจะมีรูปแบบหลากหลายขึ้นอยู่กับ
การออกแบบของผู้สร้างและประโยชน์ในการใช้งานหนังสือ

2) ขนาดหนังสือ

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 46) กล่าวถึงขนาดของหนังสือ โดยสรุปจาก
งานวิจัยได้ดังนี้

1. ขนาดของหนังสือ ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ชอบหนังสือขนาด 13 x
18 ซม. ประถมศึกษาตอนปลายชอบหนังสือขนาด 15 x 21 ซม.
2. เป็นหนังสือแนวตั้ง (up right)
3. เป็นหนังสือปกแข็ง
4. จำนวนหน้าประมาณ 22-30 หน้า

5. ขอบกระดาษสีขาวชนิดหนา น้ำหนัก 150 แกรมขึ้นไป

6. ภาพประกอบควรอยู่ด้านบนของเนื้อเรื่อง

กุศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 15) กล่าวถึง รูปเล่มที่ดีของหนังสือ ส่งเสริมการอ่าน ไว้ว่า ขนาดของหนังสือควรกะทัดรัด ขนาดควรเหมาะสมมือเด็กในการหยิบและเปิดอ่าน เพราะถ้าหยิบอ่านไม่สะดวก เด็กจะไม่สนใจ

ซึ่งในเรื่องขนาดของหนังสือ จินตนา ไบกาซูยี (2534, น. 19) ได้กล่าวว่าขนาดหนังสือ ที่นิยมคือ ขนาด 8 หน้ายก เท่ากับ 18.5×26 เซนติเมตร ขนาด 16 หน้ายกเล็ก เท่ากับ 13×18.5 เซนติเมตร และขนาด 16 หน้ายกใหญ่ เท่ากับ 14.8×21 เซนติเมตร จำนวนหน้าและการจัดหน้าสำหรับเด็กเล็กก่อนอนุบาลประมาณ 5-10 หน้า เด็กชั้นประถมต้น (ป.1 – ป.3) ประมาณ 16-30 หน้า เด็กชั้นประถมปลาย (ป.4 – ป.6) ประมาณ 30 - 100 หน้า และเด็กวัยรุ่นประมาณ 100 - 200 หน้า การจัดหน้าหนังสือควรมีความประณีต มีความสมดุล ภาพรวมบนหน้ากระดาษหนังสือต้องเหมาะสมทั้งขนาดของภาพ ขนาดของตัวอักษร ตัวหนังสือและภาพชัดเจน การจัดวางภาพ และเนื้อเรื่องสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ให้ภาพและเนื้อเรื่องอยู่คนละหน้า (ภาพอาจอยู่ด้านซ้าย เนื้อเรื่องอยู่ด้านขวา ซึ่งเป็นที่นิยมให้ภาพและเนื้อเรื่องอยู่ในหน้าเดียวกัน (ภาพอยู่ด้านบน เนื้อเรื่องอยู่ด้านล่าง) การจัดวางหน้าในแต่ละหน้าไม่จำเป็นต้องให้เหมือนกันทุกหน้าตลอดเล่มก็ได้ ตัวอักษรสำหรับเด็กเล็กที่เพิ่งเริ่มอ่านหนังสือ ตัวหนังสือต้องใหญ่ ภายในหนึ่งหน้ามีจำนวนคำไม่มากนัก เด็กวัยรุ่นขนาดตัวอักษรใช้พิมพ์ธรรมดาได้ ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ ตัวอักษร ต้องถูกต้องชัดเจน สีที่ควรใช้กับตัวอักษรควรใช้สีเข้ม เช่น สีดำ สีเขียว สีน้ำเงิน วัสดุที่ใช้ควรใช้วัสดุที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า ขนาดของหนังสือควรมีขนาดที่กะทัดรัด ควรเหมาะสมมือเด็กในการหยิบและเปิดอ่าน การจัดหน้าหนังสือควรมีความประณีต มีความสมดุล ภาพรวมบนหน้าหนังสือควรเหมาะสมทั้งขนาดของภาพ ขนาดของตัวอักษร ตัวหนังสือและภาพชัดเจน

3) ขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษร

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 46) กล่าวถึงขนาดตัวอักษรว่า ตัวอักษรที่ใช้พิมพ์นั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นชอบตัวอักษรขนาด 32 พอยท์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายชอบตัวอักษรแบบฝรั่งเศษขนาด 20 พอยท์ ตัวเรียงห่าง

รังสิมันต์ ฉิมรักษ์ (2550, น. 25-26) กล่าวถึงขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษรให้เหมาะสมกับวัยของเด็กไว้ว่า เด็กเล็กใช้ตัวหนังสือขนาด 32 พอยท์ เด็กประถมศึกษาใช้ตัวหนังสือขนาด 24 พอยท์ และเด็กโตใช้ตัวหนังสือขนาด 19 1/2 พอยท์

สรุปได้ว่า การเลือกใช้ขนาดของตัวอักษรขึ้นอยู่กับปริมาณของเนื้อหา ความยาวของเรื่อง รูปเล่มของหนังสือและวัยของผู้อ่าน ขนาดของตัวอักษรมีความสำคัญต่อการใช้สายตาของเด็ก เด็กเล็กต้องใช้ขนาดตัวอักษรใหญ่ ถ้าเด็กโตใช้ขนาดตัวอักษรลดลง

4) ภาพประกอบ

นักเรียนอนุบาลชอบภาพประดิษฐ์แลเงา แบบการ์ตูน ชอบภาพง่าย ๆ ที่ไม่มีรายละเอียดซับซ้อน แต่ต้องการภาพที่มีชีวิตชีวนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ชอบภาพล้อและภาพถ่าย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ชอบภาพถ่าย นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตอนปลายชอบภาพถ่าย และภาพวาดแบบไทยแท้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชอบภาพวาดเหมือนจริง (Tru-to-lift drawing) เพราะภาพวาดเน้นรายละเอียดได้ชัดเจนกว่าภาพถ่าย

กุศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 14-15) กล่าวถึงภาพประกอบไว้ว่า ภาพประกอบมีความสำคัญมากที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กอยากอ่าน ภาพช่วยปรุงแต่งหนังสือให้น่าอ่าน เด็กเล็กสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องราวจากภาพมากกว่าจากตัวหนังสือ ลักษณะของภาพประกอบที่ดี มีดังนี้

1. ชนิดของภาพ ภาพประกอบอาจเป็นภาพวาด ภาพร่าง (Sketch) ภาพแรเงา ภาพลายเส้น ภาพตัดต่อและภาพถ่าย แต่เน้นว่าควรเป็นภาพวาดมากกว่าภาพถ่าย เพราะภาพวาด จะมีความสวยงามน่าสนใจก่อให้เกิดจินตนาการและสื่ออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ
 2. ลักษณะของภาพ ภาพจะต้องถูกต้อง ชัดเจน ประณีต สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพมีชีวิตชีวา ภาพมีการเคลื่อนไหว เร้าอารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่านให้คล้อยตามไปกับคำบรรยาย ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความประทับใจ
 3. ภาพควรสนองความรู้สึกได้ดี
 4. ภาพประกอบในหนังสือเด็กเล็กควรมีขนาดใหญ่และชัดเจน
 5. ภาพที่ดีไม่ควรเป็นภาพที่แสดงความรู้สึกอันก้าวร้าว รุนแรง หรือมีลักษณะในทางโหดร้าย เพราะภาพเหล่านี้จะประทับอยู่ในความทรงจำของเด็ก
 6. สีของภาพ ช่วยสร้างอารมณ์และเร้าความสนใจได้ดี การใช้สีในภาพประกอบควรคำนึงถึงอิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึก เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ ควรใช้ภาพที่มีสีหลายสีมากกว่าภาพที่มีสีเดียว สีสดใส ชัดเจนไม่เลอะเลือน มีความกลมกลืน และแสดงความหมายตามธรรมชาติและความเป็นจริง
 7. ขนาดของภาพ โดยทั่วไป เด็กจะชอบภาพที่ชัดเจนและมีขนาดใหญ่ เด็กเล็กชอบภาพ ที่แสดงลักษณะตัวละครอย่างเด่นชัด เด็กโตจะสนใจกับรายละเอียดของฉากเพิ่มขึ้น ให้ความสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่และมีส่วนประกอบที่สมบูรณ์ แต่ถ้าเนื้อเรื่องยาวขึ้นขนาดภาพอาจลดลง
- สรุปได้ว่า ภาพประกอบควรเป็นภาพที่มีสีสัน ชัดเจน ดึงดูดความสนใจ ขนาดของภาพควรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพต้องเร้าความสนใจให้ติดตามอ่านเนื้อเรื่อง ภาพต้องมีเหตุผล มีความต่อเนื่อง

6.2.6 หลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

กุศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 18-21) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า วิธีการเขียนเรื่องเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้เรื่องที่เขียนขึ้นมาได้น่าอ่าน ถึงแม้ว่าเรื่องนั้นจะมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ แต่ถ้าไม่มีวิธีการเขียน เนื้อเรื่องดีอย่างไร ก็ตามจะไม่เร้าความสนใจให้เด็กติดตามอ่านจนจบได้ ซึ่งวิธีการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านมีดังต่อไปนี้

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ควรเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็ก เรื่องที่มีลักษณะที่กระตุ้นความสนใจและสร้างความกระตือรือร้นให้เด็กหรือผู้อ่าน อีกทั้งเรื่องควรเหมาะสมกับอายุสมองของผู้อ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มคือ

- 1) กลุ่มอายุสมอง 2 - 7 ปี หลีกเลียงการลงโทษ ตัวเล็กต้องชนะตัวใหญ่

- 2) กลุ่มอายุสมอง 7 - 10 ปี แสงหารางวัล ทำดีต้องได้ดี
- 3) กลุ่มอายุสมอง 10 - 13 ปี ทำตามสังคม ชอบเรื่องคนดี คนเด่น คนสำคัญ
- 4) กลุ่มอายุสมอง 13 - 16 ปี นิยมอุดมคติ ชอบเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 5) กลุ่มอายุสมอง 16-25 ปี ชอบนิยายเพื่อฝัน เรื่องที่ต่อสู้อุปสรรคแล้วตอนจบพบความสุขหวัง
- 6) กลุ่มอายุสมองเกิน 25 ปี ขึ้นไป ยึดตามคติสากล มีเหตุผล ชอบเรื่องสมจริง

2. การตั้งชื่อเรื่อง ต้องตั้งชื่อเรื่องให้สะดุดตา สะดุดใจ รั้าความสนใจ และมีความหมายในตัวเองชื่อเรื่องต้องไม่ซ้ำชัดเจนเกินไป เช่น โทษของการลักขโมย ทำให้ชื่อเรื่องขาดความสนใจ รวมทั้งใช้คำสองแง่สองมุม

3. ตัวละคร ต้องให้สมจริง สมวัยของเด็ก เด็กชอบตัวละครที่เป็นสัตว์พูดได้ สิ่งที่ไม่มีชีวิตไม่ควรแต่งให้พูดได้ ต้องปูพื้นตัวละครให้ผู้อ่านรู้จักก่อนดำเนินเรื่อง ถ้าจะเขียนตัวละครให้เป็นสัตว์ต้องศึกษาอุปนิสัยธรรมชาติของสัตว์นั้น ๆ ด้วย อย่าเขียนผิดธรรมชาติ ตัวละครต้องมีชีวิตชีวา ถ้าตัวละครมีการสนทนากัน อย่าสั่งให้คำสนทนานั้นยาวเกินไป ชื่อของตัวละครอย่าให้มีอักษรเดียวกันมาก จะทำให้เด็กสับสนระหว่างตัวดีกับตัวร้าย และอย่าตั้งชื่อด้วยศัพท์ยากๆ

4. ฉาก ควรเหมาะกับเนื้อเรื่อง ควรมีการบรรยายฉากบ้างเพื่อให้เด็กเข้าใจ ถ้าเป็นการเชื่อมต่อกฉากต้องให้มีความต่อเนื่องกันอย่างมีศิลปะ ควรบรรยายให้เห็นภาพชัดเจนในบางเรื่องที่ต้องการให้ผู้อ่านรู้

5. เนื้อเรื่อง มีเป้าหมายแน่นอน เนื้อเรื่องอิงหลักสูตรและถูกต้องตามหลักจิตวิทยา เนื้อเรื่องไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่เด็ก เนื้อเรื่องต้องกะทัดรัด ไม่เยิ่นเย้อ การดำเนินเรื่องฉับไว และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ มีแก่นของเรื่องชัดเจนเพียงอย่างเดียวใน 1 เรื่อง โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเหตุผล โดยเฉพาะถ้าแต่งเป็นนิทานต้องให้สมเหตุสมผล แทรกคุณธรรม อย่าสอนให้หมงาย ชี้ชลาด คดโกง โกหก เนื้อเรื่องควรสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ควรเป็นความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่งอย่าลอกเลียนแบบใคร ถ้าเป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่องกันต้องเป็นแต่ละเหตุแต่ละผลไม่ปะปนกัน ต้องมีจุดเริ่มต้นอย่าให้จืดชืด ต้องแต่งให้สนองความต้องการของเด็ก

6. ภาษาที่ใช้ ในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาร้อยแก้วและภาษาร้อยกรอง ซึ่งทั้งสองชนิดนี้มีเทคนิคการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยแก้ว
 - (1) ใช้ภาษาง่าย ๆ สุภาพ สะดวกแก่การเข้าใจ
 - (2) ระดับความยากง่ายของภาษาต้องให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของเด็ก
 - (3) ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทย
 - (4) ใช้คำพูดชัดเจน ไม่ควรใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ

(5) กระสวนประโยคต้องชัดเจนตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทย แต่ถ้าหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นภาษาต่างประเทศ คำและประโยคต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษานั้น ๆ

(6) ใช้ภาษาให้สื่ออารมณ์บ้าง

(7) การเขียนสารคดีต้องเขียนให้สนุก อย่าเขียนให้เหมือนเรียงความ

(8) ถ้าเป็นคำถามคำตอบ ต้องให้ถามต่อกันอย่างสมเหตุสมผล

และสมวัย

(9) ควรหลีกเลี่ยงตัวเลขที่แสดงราคาสิ่งของ เพราะอาจเปลี่ยนแปลง

ได้

(10) ประโยคควรเขียนไว้ให้สั้นๆ เน้นความสนใจ อย่าเยิ่นเย้อ

(11) ควรใช้ประโยคง่าย ๆ เป็นธรรมชาติ และควรเป็นประโยคที่

ประธานเป็นผู้กระทำกริยาโดยตรงแล้วตามด้วยกรรม เช่น ประโยค “แมวกินปลา” อย่าใช้ประโยค “ตาถูกแมวกิน” เป็นต้น

(12) ไม่ควรใช้คำว่า “กล่าวว่า บอกว่า พูดว่า” ในบทเจรจา

(13) อย่าใช้คำแสลง

(14) อย่าใช้คำซ้ำบ่อย ๆ

(15) ไม่ควรใช้คำที่แสดงความไม่แน่นอน เช่น “ดูเหมือน อาจจะ คล้ายๆ” เพราะจะทำให้เด็กเกิดความฉงน สงสัย ไม่แน่ใจ

(16) จำนวนคำในแต่ละประโยคไม่ควรยาวเกินไป

2) ภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยกรอง หนังสือส่งเสริมการอ่านให้เขียนเป็นร้อยกรอง ณรงค์ ทองปาน (2526, น. 79-81) ได้กล่าวถึงวิธีการเขียนภาษาร้อยกรองสั้นๆไว้ 5 วิธี ดังนี้

(1) ใช้คำง่าย คำพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำที่มีความถี่ในการใช้สูง ล้วนเป็นคำที่ควรนำมาใช้แต่งบทร้อยกรองสำหรับเด็ก เพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายได้ทันที

(2) ความหมายเด่น หมายถึงทั้งความหมายของคำและความหมายของเนื้อความของบทร้อยกรองร้อยกรองแต่ละบทควรใช้คำที่มีความหมายเด่นชัด เข้าใจได้ทันที ควรเรียงลำดับเป็นเนื้อความที่เข้าใจง่าย ไม่สับสน

(3) เล่นเสียงหลากหลาย หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ หลากเสียงสลับกัน และจังหวะในการออกเสียงด้วย เพื่อให้บทร้อยกรองมีเสียงไพเราะและมีจังหวะชวนสนุกสนาน

(4) ผากข้อคิด บทร้อยกรองบางบทอาจผากข้อคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีคุณค่าทางใจแก่เด็กได้

(5) จูงใจเพลิน คือการทำให้เด็กเกิดความบันเทิงรำเริงใจ หรือเพลิดเพลินด้วยการอ่านบทร้อยกรองสิ่งที่ควรคำนึงถึงอีก 2 สิ่งในการเขียนบทร้อยกรอง คือ

ก. สัมผัส ควรหลีกเลี่ยงคำสัมผัสซ้ำ เพราะจะทำให้ไม่ไพเราะ และถ้าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันจะต้องมีสัมผัสระหว่างบทด้วย

ข. รูปแบบ ต้องคงเอกลักษณ์ให้เหมือนกันตลอดเล่ม

7. ภาพประกอบ เนื่องจากหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือสำหรับเด็ก จึงต้องมีภาพประกอบมากกว่าหนังสือธรรมดา ภาพประกอบจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความสนใจ ให้เด็กติดตามอ่านเนื้อเรื่อง การใช้ภาพประกอบต้องมีเหตุผล จะใช้ภาพประกอบต่อเมื่อต้องการอธิบายเรื่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ภาพประกอบสามารถอธิบายเรื่องได้ดีกว่าตัวหนังสือ โดยเฉพาะภาพหน้าปกจะดึงดูดความสนใจให้เด็กหยิบอ่านและติดตามเนื้อหาภายในเล่มเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนควรจะทราบว่าเด็กชอบภาพชนิดใด เมื่อเขียนหนังสือจะได้วาดภาพประกอบจะได้ถูกใจเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาพประกอบ ที่เด็กชอบ ดังนี้

- 1) ภาพที่มีลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน
- 2) ภาพที่แสดงการกระทำและการผจญภัย
- 3) ชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ
- 3) ชอบภาพใหญ่มากกว่าภาพเล็ก
- 4) ชอบภาพประกอบมาก มากกว่าภาพประกอบน้อย
- 5) ภาพที่ตรงกับคำบรรยาย

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านควรเป็นหนังสือที่มีเนื้อหากระตุ้นความสนใจและเหมาะสมกับวัยของเด็ก เนื้อหาเป็นเรื่องที่มีคุณค่า แฝงข้อคิดที่เป็นคุณธรรม สร้างความเพลิดเพลิน ภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยกรอง มีวิธีเขียนสั้นๆ 5 วิธี คือ ใช้คำง่าย ความหมายเด่น เล่นเสียงหลากหลาย ผูกข้อคิด และจูงจิตเพลิน ซึ่งทั้ง 5 วิธีนี้ใช้ได้กับงานเขียนร้อยกรองทุกประเภท

6.2.7 รูปเล่มและขั้นตอนการจัดทำรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การจัดหน้าและรูปเล่มต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาของเด็ก หน้าหนังสือโปร่งตา การใช้ตัวอักษรควรมีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ขนาดรูปเล่มกะทัดรัดเหมาะสมมือเด็ก กระดาษมีคุณภาพดี การพิมพ์ชัดเจน ข้อความในแต่ละบรรทัดไม่ยาวเกินไป การเย็บเล่มต้องแข็งแรง หลักการจัดรูปเล่มมีดังนี้

1) การจัดหน้าและรูปเล่ม

ภิญญาพร นิตยประภา (2534, น. 70 – 77) ได้กล่าวถึงการจัดหน้าและรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. การออกแบบปก ควรออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็กด้วยสี และภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่ น่าสนใจที่สุดและเอารายละเอียดมาให้หมด สี่ปกควรเป็นสี่จุดขาด บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือตัวโตสะดุดตากว่าอักษรตัวเล็ก เนื้อเรื่องไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์เพราะจะทำให้อ่านยาก ปกหนังสืออาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้

2. การจัดภาพ ต้องจัดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยหลักในการจัดภาพ คือ ความเป็นหนังสือประเภทใด เขียนให้เด็กวัยใดอ่าน คำนึงถึงลักษณะภาพที่เด็กเข้าใจง่าย ภาพต้องเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา สมจริงสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในหนังสือ

3. การจัดหน้า นับเป็นงานสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็กทุกขณะที่อ่านหนังสือ หนังสือของเด็กประกอบด้วยภาพ ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก สีต้องให้สีทั้งภาพและตัวอักษร ตัวหนังสือต้องใช้ขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2) หลักการจัดหน้าหนังสือสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีลักษณะดังนี้

(1) ต้องจัดให้มีดุลยภาพ (Balancing) คือ สร้างความรู้สึกที่สมดุลของผู้อ่าน มีแกนกลาง ขนาดของเรื่องทั้งซ้ายและขวา มีการเว้นขอบที่กว้างริมหน้ากระดาษช่องว่างทั้งใน และนอก และด้านล่างต้องจัดให้มีความกลมกลืน (Harmony) เช่น รูปต่อรูปและตัวหนังสือควรมีความต่อเนื่อง มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันทั้งหมดตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย สีต่าง ๆ ไม่ควรให้ขัดกัน

(2) มีเอกภาพ (Unity) เนื้อหาภายในหนังสือมีความเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

(3) มีจุดเด่นเร้าอารมณ์ (Gaze motion) ภายในหนังสือต้องมีจุดน่าสนใจ จุดดึงดูดความสนใจ อาจดึงดูดด้วยภาพ ดึงด้วยสี จุดดึงดูดของสายตาจะอยู่จุดกึ่งกลางครึ่งบนของหน้ากระดาษจึงควรออกแบบภาพไว้ตอนบน และใส่ตัวหนังสือไว้ข้างล่างภาพ

(4) ลักษณะการวางหน้าหนังสือ มีดังนี้

ก. ภาพกับตัวหนังสืออยู่ในหน้าเดียวกัน

(ก) ภาพกับตัวหนังสือแยกกัน โดยภาพอยู่ด้านบน ตัวหนังสืออยู่ด้านล่าง หรือภาพอยู่ด้านหนึ่งตัวหนังสืออยู่ด้านหนึ่ง

(ข) ตัวหนังสือแทรกอยู่ระหว่างบท

(ค) ถ้าปรับตัวหนังสือทับกัน

ข. ภาพกับตัวหนังสืออยู่คนละหน้า โดยต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการไล่สายตา จุดแรกของสายตาจะมองด้านขวาก่อน จึงมักวางภาพไว้ทางขวามือเสมอ ส่วนทางซ้ายมือเป็นตัวหนังสือ ในการจัดหน้าบางครั้งต้องเน้นตัวหนังสือที่น่าสนใจ อาจกลับภาพไว้ทางซ้ายเสียบ้าง

ค. การจัดภาพและตัวหนังสือควบสองหน้า (Double - page spread) เป็นที่นิยมในหนังสือสำหรับเด็กสมัยใหม่ เพราะช่วยให้ผู้อ่านใช้สายตาได้เสริมมากขึ้น รู้สึกโปร่งตา โปร่งใจ ไม่อึดอัด การจัดแบบควบสองหน้านี้นี้ จะต้องระวังเรื่องการพิมพ์เพราะพิมพ์ได้ยากจะต้องเข้าเล่มให้รอยต่อภาพสนิทกัน

ง. การจัดภาพมิติ (Demension Picture) โดยประดิษฐ์ภาพให้แยกตัวออกจากหน้าบนของหนังสือด้วยการตัดต่อให้เห็นภาพหนาขึ้น หรือปะทับให้ดูสูงขึ้น หรือพับเมื่อปิด และคลี่เมื่อเปิดสำหรับตัวหนังสือก็ยังคงวางอยู่บนพื้นราบของหน้าหนังสือ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบหนังสือส่งเสริมการอ่านของ รังสิมันต์ ฉิมรักษ์ (2550, น. 45-47) สรุปได้ว่ารูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีส่วนประกอบดังนี้

1. ปกนอก อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ บนปกของหนังสือจะมีภาพสวย ๆ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ชื่อความบนปกหน้ามีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพ สำนักพิมพ์ หรือตราของสำนักพิมพ์

2. ปกใน เป็นหน้าที่สำคัญ เพราะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ ชื่อผู้ระบายสี ประวัติผู้แต่งโดยย่อ ประวัติผู้วาดภาพโดยย่อ ผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น

3. คำนำ จะบอกความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ เนื้อหาสาระ วิธีการนำเสนอ หรืออาจเป็นการกล่าวขอบคุณของผู้เขียนต่อผู้ที่ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือ โดยลงชื่อเจ้าของผลงานผู้เขียนคำนำปิดท้าย

4. คำนิยม คำชี้แจง (ถ้ามี) เป็นคำกล่าวที่ผู้เขียนแสดงความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ หรือเป็นเหตุผลในการผลิตหนังสือ และการนำหนังสือไปใช้

5. เนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นหน้าแรกของหนังสือ จะเป็นหน้าขวามือ แต่หนังสือที่พิมพ์ 2 หน้า ให้เป็นหน้าเดียวกันก็อาจจะเริ่มจากด้านซ้ายมือ จะไม่พิมพ์เต็มหน้า จะเว้นว่างส่วนด้านบนไว้เพื่อเรียกร่องความสนใจ เนื้อเรื่องเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่ผู้แต่งแต่งขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ในหน้าคำนำ

6. อธิบายศัพท์ท้ายบท ศัพท์ยากจากเรื่องสำหรับหนังสือเด็กที่มีคำศัพท์ เฉพาะเป็นจำนวนมาก ควรอธิบายคำศัพท์เรียงตามลำดับตัวอักษรไว้ด้วย เพื่อช่วยให้เด็กอ่านเนื้อเรื่องได้เข้าใจยิ่งขึ้น คำศัพท์สำหรับเด็กเล็กควรมีภาพประกอบคำอธิบาย

7. คำรับรองจากผู้บริหารโรงเรียน การจัดทำผลงานทางวิชาการ ควรมีคำรับรองของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ด้วย เพื่อให้ผู้ประเมินผลงานมีความมั่นใจว่าหนังสือเล่มนั้นเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเองจริง

8. หน้าแสดงกิจกรรม เป็นหน้าที่ให้เด็กได้ฝึกวาดรูป ฝึกระบายสี หรือแบบฝึกหัด ช่วยให้เข้าใจในเนื้อเรื่องดีขึ้น อาจอยู่ท้ายบทแต่ละบท หรือท้ายเล่มก็ได้

9. บรรณานุกรม บรรณานุกรมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับหนังสือตำรา วิชาการ หนังสือสารคดี หนังสืออ้างอิง เพราะยิ่งอ้างอิงมากเท่าไรก็ยิ่งมีความน่าเชื่อถือมากเท่านั้น แต่สำหรับหนังสือนิทาน เรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชน ที่เขียนขึ้นเองนั้นไม่จำเป็นต้องมีบรรณานุกรมก็ได้ การเขียนบรรณานุกรมอาจอยู่ตอนท้ายบทหรือท้ายเล่มของหนังสือก็ได้

10. ปกหลัง เป็นส่วนประกอบส่วนหลังสุดของหนังสือ ส่วนนี้จะมีภาพประกอบหรือไม่มีก็ได้

สรุปได้ว่ารูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ควรออกแบบปกให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็ก การจัดภาพควรจัดให้เหมาะกับเนื้อเรื่อง ควรจัดหน้าให้เหมาะสม ต้องให้สีทั้งภาพและตัวอักษร องค์ประกอบของเรื่องควรมีความสัมพันธ์กันทั้งหมด เนื้อเรื่องช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก

6.2.8 ขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นการเขียนให้เด็กอ่าน จำเป็นจะต้องศึกษาหาความรู้ในการเขียน และเทคนิควิธีการเขียนให้เข้าใจถ่องแท้ก่อน ขั้นตอนในการเขียนหนังสือมีดังนี้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 12-21) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยศึกษาจากหนังสือขณะการประกวด ศึกษาจากผลงานของนักเขียนต่าง ๆ เข้าฟังการอบรมเกี่ยวกับการสร้างหนังสือเด็ก

2. เลือกเนื้อหา อาจนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากหลักสูตร ประถมศึกษา หรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถหาได้จากการศึกษา ความสนใจ และความต้องการของเด็กวัยต่าง ๆ

3. เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า จำนวนหัวข้อเรื่อง ความยาวสั้นของแต่ละหัวข้อเรื่องของย่อหน้า เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดรูปเล่ม และการจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับภาพประกอบ โครงเรื่องควรจัดหน้าย่อ ๆ ให้เห็นชัดทั้งเรื่องโดยเริ่มที่วางจุดหมาย หรือแก่น (Theme) ของเรื่องก่อน เมื่อได้แก่นของเรื่องแล้วจึงคิดหรือผูกเป็นโครงเรื่อง

4. การเขียนบท (Script) เป็นการนำเรื่องที่ได้จากโครงเรื่อง หรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเรื่องและรูปภาพ โดยการบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่หน้าปก ใบบรองปก หน้าปกใน จนถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือได้ว่า หนังสือเรื่องนี้แต่ละหน้าจะมีอะไรบ้างคำบรรยายอะไรบ้างและมีกี่หน้า

5. การทำดัมมี่ (dummy) คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือขึ้นมา อาจจะทำเป็นรูปเล่มเล็ก ๆ ก็ได้และนำรายละเอียดของบทสคริปต์ที่เขียนขึ้นมา เขียนและวาดรูปลงไปที่ยอดดัมมี่ ตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย ดัมมี่เป็นการทดลองทำก่อนที่จะพิมพ์เป็นเล่ม เพื่อจะรู้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

6. การทำรูปเล่ม (Format) หมายถึง ลักษณะรูปร่าง ขนาดกระดาษ ขนาดของตัวหนังสือ หรือการพิมพ์ ลักษณะและขนาดของรูปร่างควรมีขนาดพอเหมาะหยิบถือได้สะดวก ความหนาของหนังสือขึ้นอยู่กับระดับของผู้อ่าน หนังสือที่มีเนื้อหายาวมากควรแบ่งออกเป็นหลายเล่ม โดยจบเป็นตอนๆ แต่ละตอนจบในตัวเอง ขนาดของรูปเล่มถือเอาความกะทัดรัดเปิดง่ายเป็นเกณฑ์ รูปเล่มที่นิยมในการสร้างหนังสือ คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน

7. การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้ แต่ควรจะทำให้ความสนใจ เร้าใจ มีความแปลกใหม่ ทำให้เดาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดใจ และเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากตัวเอกของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ ชื่อสถานที่ หรือลักษณะรูปร่างของหนังสือ

รังสิมันต์ ฉิมรักษ์ (2550, น. 25-29) ได้เสนอการจัดทำรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นขั้นตอนไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดพิมพ์ต้นฉบับ หลังจากเขียนเรื่องเสร็จโดยสมบูรณ์ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ลำดับต่อไป คือ การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในการจัดทำรูปเล่ม ในการจัดพิมพ์ต้นฉบับควรพิมพ์ลงในคอมพิวเตอร์ดีที่สุด เพราะสามารถเลือกรูปแบบตัวหนังสือ ขนาดตัวหนังสือ และลักษณะตัวหนังสือได้ตามความต้องการและเหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย

2. ถ่ายต้นฉบับออกจากคอมพิวเตอร์ เมื่อนำต้นฉบับออกจากคอมพิวเตอร์ กระดาษจะมีอยู่สองส่วน คือส่วนบน จะเป็นเนื้อที่ว่างส่วนมากซึ่งเป็นส่วนที่เว้นไว้เพื่อวาดภาพประกอบ และส่วนล่าง เป็นเนื้อเรื่องซึ่งเป็นเนื้อที่ส่วนน้อย ตามสัดส่วนของเด็กแต่ละวัยจะต้องมีการตรวจทานต้นฉบับที่ถ่ายเอกสารออกจากคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่งว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น คำผิด ฉีกคำ ฯลฯ หากผิดพลาดให้รีบแก้ไข ถ้าถูกต้องแล้วเตรียมนำไปวาดภาพประกอบต่อไป

3. วาดภาพประกอบ การวาดภาพประกอบมีแนวปฏิบัติอยู่สองทางคือ วาดภาพประกอบด้วยตนเองหรือให้ช่างศิลป์วาดภาพประกอบให้

- 1) ระบายสีภาพ
- 2) ส่วนประกอบของหนังสือ
- 3) เข้าเล่ม

สรุปได้ว่า การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านจะต้องศึกษาขั้นตอนในการสร้างอย่างละเอียด การเลือกเนื้อหา อาจนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากหลักสูตรประถมศึกษา หรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น การจัดพิมพ์ต้นฉบับจะต้องเลือกรูปแบบตัวหนังสือ ขนาดตัวหนังสือ และลักษณะตัวหนังสือได้ตามความต้องการและเหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย

6.2.8 การประเมินหนังสือ

การประเมินหนังสือคือ การประเมินคุณค่าของหนังสือ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินหนังสือด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 133-134) ได้กล่าวถึงการประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) จะพิจารณาว่าผู้เขียนได้กำหนดเค้าโครงเรื่องไว้เป็นเอกภาพหรือไม่มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่องดีเพียงไร ถ้าวางโครงเรื่องสับสนคุณค่าจะต่ำลง แต่ถ้าหากวางโครงเรื่องให้มีปมการต่อสู้ขัดแย้ง ยอกย้อน จนน่าติดตามแล้ว ถือได้ว่าการวางโครงเรื่องนั้นมีความลงตัว

2. การเปิดเรื่อง คือ การเริ่มต้นในฉากแรกของเรื่องได้อย่างน่าติดตาม

3. แก่นเรื่อง (Theme) กระชับชัดเจนให้ความคิดรวบยอดแก่เด็กได้ตรงเป่า หลังจากอ่านเนื้อหาจบ

4. การดำเนินเรื่อง (story) ต้องชวนติดตามทำให้ผู้อ่านอยากรู้ อยากเห็นคิด การณ์ตามคาดหวังการไปในขณะที่อ่าน

5. ฉาก (Background) หนังสือเด็กจะต้องมีฉากที่ชัดเจน เช่น ในป่า ขุนเขา ริมทะเล ในทะเลท้องฟ้า ในถ้ำ บนชะง่อนผา เป็นต้น

6. บทบรรยายและคำสนทนา จะต้องตรงเป้าหมาย ให้ภาพ ให้ความรู้สึก โกรธรู้ว่าโกรธ รักรู้ว่ารัก เป็นต้น

7. ท่วงทำนองเขียน มีลีลาสำนวนที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียนเช่น เขียนเรื่องสนุกสนานต้องใช้ลีลาของภาษาที่อ่านแล้วทำให้รู้สึก สนุก กระชับ เป็นต้น

8. ภาพประกอบ ต้องได้รับการจัดวางอย่างสมดุล สื่อเรื่องราวได้ตรงเนื้อหา มีเทคนิคใหม่ๆ สีสันสดใส ตื่นตา ตื่นใจ

9. การปิดเรื่อง เป็นการจบเรื่องที่คลี่คลายปัญหา ปมความขัดแย้งทั้งหมดอย่างกระจ่างชัดให้ข้อคิด ให้คติโดยไม่ต้องบอกว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าแต่อย่างใด โดยให้ตัวละครและเนื้อหาเป็นผู้แสดงพฤติกรรมทั้งหมดออกมา

กรมวิชาการ (2543, น. 78) ได้กำหนดเกณฑ์ การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กครอบคลุม 4 ประเด็น ได้แก่ เนื้อเรื่อง ภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดในการพิจารณา ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ด้านความสนุกสนาน ตื่นเต้น ตัวละคร การให้ความรู้เรื่องของธรรมชาติการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ ความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง

2. ภาษา ด้านการใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านและการใช้ภาษาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน

3. ภาพประกอบ ด้านความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และภาพสร้างความสนใจของผู้อ่าน ปริมาณของภาพประกอบที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่อง

4. รูปเล่ม ด้านคุณภาพความแข็งแรงของปก รูปเล่มสร้างความสนใจ ออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมของขนาดอักษร สีและการพิมพ์ คุณภาพของกระดาษ ความเหมาะสมและความน่าสนใจของจัดหน้า

จึงสรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเกณฑ์ที่กำหนดคุณค่า ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก และเพื่อใช้เป็นหนังสือสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าแก่การศึกษา

6.3 ความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรอง

6.3.1 ความหมายเกี่ยวกับบทร้อยกรอง

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของบทร้อยกรองไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น. 931) อธิบายความหมายของคำ “ร้อยกรอง” ว่า ร้อยกรอง น. คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่ง ฉันทลักษณ์

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และ อุดม หนูทอง (2543, น. 122) กล่าวว่า กล่าวว่า ร้อยกรองเป็นรูปแบบการเขียนที่กำหนด ข้อบังคับในการแต่งที่เรียกว่าฉันทลักษณ์ เช่น กำหนดว่า บทหนึ่งมีกี่บาท บทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหนึ่งมีกี่คำ เป็นต้น

วิเชียร เกษประทุม (2544, น. 15) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ โดยมีกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความครึกครื้นและมีความไพเราะแตกต่างไปจากถ้อยคำธรรมดา

ประยอม ชองทอง (2545, น. 2) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ ภาษาที่ใช้ในการแต่งร้อยกรองจะต้องมีความคล้องจองกัน มีสัมผัสตามตำแหน่งต่าง ๆ ในวรรค ในบท แล้วแต่ประเภทของคำประพันธ์

มะเนาะ ยูเด็น และวันเนา ยูเด็น (2548, น. 3) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์หรือถ้อยคำที่ได้เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับ จำกัดคำ วรรคตอน และมีสัมผัสตาม กฎเกณฑ์ที่กำหนดให้แต่ละประเภท มีเสียงคล้องจองกันฟังรื่นหู

นพตล จันทรเพ็ญ (2549, น. 3) ได้อธิบายลักษณะของร้อยกรองไว้ว่า คือ งานเขียนที่ประกอบด้วยถ้อยคำ สำนวน ภาษา ที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีบทบัญญัติกฎเกณฑ์หรือที่ เรียกว่า “ฉันทลักษณ์” ซึ่งมีการกำหนดฉันทลักษณ์ไปตามชนิดของร้อยกรองนั้น ๆ

ดังนั้นจากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าบทร้อยกรองหมายถึง คำประพันธ์ที่เรียบเรียง ขึ้นด้วยถ้อยคำสำนวนที่มีข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ มีการจำกัดคำและวรรคตอนให้สัมพันธ์กันอย่าง ไพเราะสละสลวย และมีคุณค่าทางศิลปะ

6.3.2 ประเภทของบทร้อยกรอง

ประเภทของร้อยกรอง

รูปแบบของร้อยกรอง หรือชนิดของร้อยกรอง มีผู้จำแนกออกเป็นประเภท
ดังนี้

วิเชียร เกษประทุม (2544, น. 16) ได้จำแนกร้อยกรองออกเป็น 5 ประเภท
ดังนี้

1. กลอน
2. โคลง
3. ร่าย
4. กาพย์
5. ฉันท

กำชัย ทองหล่อ (2545, น. 415) ได้แบ่งประเภทของกลอน ดังนี้

1. กลอนสุภาพ คือ กลอนที่ใช้ถ้อยคำและทำนองเรียบ ๆ แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 กลอน 9 แต่ละชนิดใช้คำตามจำนวนที่กำหนดเท่ากันทุกวรรค
2. กลอนลำนำ คือ กลอนที่ใช้ซ้ำ ร้อง สวด ให้ทำนองต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ กลอนบทละคร กลอนสักวา กลอนเสภา กลอนดอกสร้อยและกลอนขับร้อง
3. กลอนตลาด คือ กลอนผสมหรือกลอนคละ ไม่กำหนดคำตายตัวเหมือน กลอนสุภาพ กลอนบทหนึ่งอาจมีวรรคละ 7 คำบ้าง 8 คำบ้าง 9 คำบ้าง คือ แบ่งออกเป็น 4 ชนิด กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนนิยาย กลอนเพลงปฏิพากย์

สรุปได้ว่า บทร้อยกรองสามารถแบ่งตามลักษณะทางฉันทลักษณ์ ได้หลาย ชนิด เช่น โคลง ฉันท กาพย์ กลอน ร่าย

เนื่องจากบทร้อยกรองมีหลายประเภท ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้บทร้อยกรองที่ เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและมีผู้นิยมแต่งกันมากในปัจจุบัน คือ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

ภาพยยานี 11

ลักษณะของภาพยยานี 11

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2539, น. 33-34) กล่าวว่าภาพยยานี 11 เป็นร้อยกรองที่แต่งง่ายกว่ากลอนแปด มีครูหลายคนที่มีจะสอนให้นักเรียนแต่งกลอนก่อนรู้จักภาพยยานีเพราะคิดว่า กระบวนภาพยยากกว่ากระบวนกลอน แต่ความเห็นของผมกลับคิดเห็นตรงข้ามกัน กลอนนั้นมีจำนวนคำมากประการหนึ่ง กำหนดนิยามเสียงทำยวรรคประการหนึ่ง ขณะที่ภาพยมีค่าน้อยกว่า ทั้งไม่บังคับเสียงทำยวรรคและสัมผัสก็น้อยกว่ากัน ธรรมชาติของการเรียนรู้ จะเรียนรู้จากง่ายไปหายาก จากกฎน้อย ๆ ไปสู่กฎเกณฑ์ที่มากและซับซ้อน เป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม การที่เด็กจะคิดคำบรรจุลงในวรรคของภาพยยานี เพียงวรรคละ 5 คำและ 6 คำง่ายกว่าจะต้องคิดถึงวรรคละ 7 หรือ 8 หรือ 9 คำ บรรจุลงในกลอนแปดเป็นแน่แท้

สุปาณี พัดทอง (2544, น. 100) ยังได้กล่าวถึงลักษณะของภาพยยานี 11 อีกว่า ภาพยนิยมนำไปใช้แต่งเป็นบทเห่เรือ บทพากย์โขน บทสวด มักใช้ในกระบวนบรรยาย หรือ พรรณนา เช่น บรรยายการเดินทาง พรรณนาธรรมชาติ ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึก

จำเริญู แสงดวงแข (2547, น. 11) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาพยยานี 11 ในทำนองเดียวกับ ศิวกานท์ ปทุมสูติ คือภาพยเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่บังคับจำนวนคำและสัมผัสต่างจากกลอนที่เสียงสูงต่ำทำยวรรคไม่มีผลต่อความไพเราะ ต่างจากโคลงที่ไม่บังคับเอกโท และต่างจากฉันทลักษณ์ที่ไม่บังคับครุหลุ

คณของภาพยยานี 11

สุจิตตรา สถิตดำรงกุล (2551, น. 2) กล่าวว่า คณ หมายถึงการจัดหมวดหมู่ ถ้อยคำในแต่ละวรรค แต่ละบาท แต่ละบทของคำประพันธ์แต่ละชนิด ซึ่งมีลักษณะย่อย ๆ 4 ชนิด ดังนี้

1. บท คือ คำประพันธ์ร้อยกรองตอนหนึ่งๆ อาจมีมากน้อยขึ้นอยู่กับคำประพันธ์แต่ละประเภท เช่น โคลงสี่สุภาพ 1 บท มี 4 บาท ภาพยยานี 11 1 บท มี 2 บาท กลอนสุภาพ 1 บท มี 2 บาท เป็นต้น
2. บาท คือ ส่วนย่อยของบทประพันธ์แต่ละบท อาจจะมีมากน้อยขึ้นอยู่กับคำประพันธ์แต่ละประเภท เช่น กลอนสุภาพ 1 บท มี 2 บาท โคลงสองสุภาพ 1 บท มี 2 บาท โคลงสามสุภาพ 1 บท มี 3 บาท โคลงสี่สุภาพ 1 บท มี 4 บาท เป็นต้น
3. วรรค คือ ส่วนย่อยของบาทอีกชั้นหนึ่ง บาทหนึ่งๆ อาจมีตั้งแต่ 1 วรรค หรือ มากกว่า แล้วแต่บังคับ เช่น กลอนสุภาพ 1 บท มี 2 บาท บาทละ 2 วรรค ภาพยยานี 11 1 บท มี 2 บาท บาทละ 2 วรรค เป็นต้น
4. คำหรือพยางค์ เป็นส่วนย่อยของวรรคอีกชั้นหนึ่ง คือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ จะได้รับความหรือไม่ก็ตาม ในตำราฉันทลักษณ์เรียกว่า 1 คำ (หรือพยางค์) จะมีกี่คำ ขึ้นอยู่กับรูปแบบคำประพันธ์แต่ละประเภท เช่น กลอนสุภาพ 1 วรรค มี 7-9 คำ ภาพยยานี 11 วรรคหน้า มี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ เป็นต้น

วิเชียร เกษประทุม (2541, น. 123) ได้อธิบายถึงคณของภาพยยานี 11 ไว้ดังต่อไปนี้ ภาพยยานี 1 บท มี 2 บาท หรือ 4 วรรค หรือ 22 คำ บาทที่ 1 เรียกว่า บาทเอก

บาทที่ 2 เรียกว่า บาทโท ในหนึ่งบาทมี 11 คำ แต่บาทมี 2 วรรค บทหนึ่งมี 4 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ

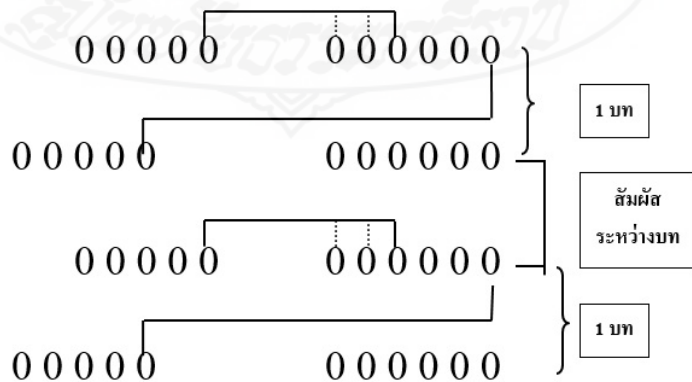
ลักษณะสัมผัสของกาพย์ยานี 11

สุจิตตรา สถิตตำรงกุล (2551, น. 4) กล่าวว่า สัมผัส คือลักษณะบังคับให้ใช้ คำคล้องจองกัน ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญที่สุดในคำประพันธ์ของไทย ลักษณะของสัมผัสมี 4 ชนิด ดังนี้

1. สัมผัสสระ คือคำที่มีเสียงสระตรงกัน ถ้ามีตัวสะกดต้องเป็นตัวสะกดเดียวกันมาตราเดียวกัน เช่น

มี	สัมผัสกับ	สี่	ปรี	ดี	พรี
กอง	สัมผัสกับ	ป่อง	พอง	ทอง	รื่อง
 2. สัมผัสอักษร คือคำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกันหรือพยัญชนะควบคู่กันหรือพยัญชนะชุดที่มีเสียงสูงต่ำเข้าคู่กันได้
 3. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสบังคับที่จะต้องมีในคำประพันธ์ทุกประเภทของไทย คือ สัมผัสที่ส่งและรับกันระหว่างวรรค ระหว่างบาท ระหว่างบทและจะต้องเป็นสัมผัสสระเท่านั้น
 4. สัมผัสใน เป็นสัมผัสไม่บังคับคือคำสัมผัสคล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน อาจเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสอักษรก็ได้ สัมผัสในจะช่วยทำให้บทประพันธ์มีความไพเราะขึ้น
- วิเชียร เกษประทุม (2541, น. 123) ได้อธิบายถึงลักษณะสัมผัสของกาพย์ยานี 11 ไว้ดังนี้

1. คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 (เลื่อนมาคำที่ 1 หรือ 2 ก็ได้) คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ถ้าจะแต่งบทต่อไป จะต้องให้คำสุดท้ายของบทต้น สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ของบทต่อไป ซึ่งถือเป็นสัมผัสระหว่างบทในการแต่งกาพย์ยานี 11 นั้น ถ้าจะให้คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ของวรรคที่ 4 ด้วย ก็จะเป็นการเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้น
 1. ถ้อยคำที่ใช้ในวรรคเดียวกันนิยมให้มีสัมผัสในเหมือนกลอนจึงจะไพเราะ
 2. คำสุดท้ายของบท ห้ามใช้คำตายหรือคำที่มีรูปวรรณยุกต์ และนิยมใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือจัตวา

ภาพที่ 1.1 แผนผังบังคับของกาพย์ยานี 11

วิเชียร เกษประทุม (2541, น. 122) ได้ยกตัวอย่างกาพย์ยานี 11 ที่ได้ประพันธ์ตามลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 ตัวอย่างเช่น

เรื่อยเรื่อยมารอนรอน	ทิพากรจะตกต่ำ
สนธยาจะใกล้ค่ำ	ค่านิ่งหน้าเจ้าตาตรู
เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง	นกบินเฉียงไปทิ้งหมู่
ตัวเดียวมาพลัดคู่	เหมือนพ็อยผู้เดียวตาย

(กาพย์เห่เรือ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2539, น. 34) ได้กล่าวว่าแผนผังของกาพย์ยานี 11 บทหนึ่งของกาพย์ยานี 11 นั้นจะมีคำสัมผัสบังคับเพียงช่วงเดียว คือคำทำยวรรคสองกับคำทำยวรรคสามเท่านั้น คำสัมผัสที่โยงด้วยเส้นประ เป็นสัมผัสไม่บังคับ กวีบางท่านจะใช้สัมผัสอักษรในช่วงสัมผัสที่ไม่บังคับนี้แทน ดังแผนผังต่อไปนี้

○○○○○	○○○○○○
○○○○○	○○○○○○

ตัวอย่างกาพย์ยานี 11 ที่กวีได้ประพันธ์ตามลักษณะแผนผังที่ ศิวกานท์ ปทุมสูติกล่าวไว้ ตัวอย่างเช่น

เรื่อยเรื่อยมารินริน	แลสายลมนั้นโรยริว
แสงทองที่ส่องทิว	พฤษภพร่างอยู่พราวพราว

การอ่านกาพย์ยานี 11

ชูศักดิ์ ศุภรินทร์ (2549, น. 113) ได้กล่าวว่าลักษณะการอ่านในภาษาไทย มี 2 ประเภทคือ การอ่านร้อยแก้วและการอ่านกรอง

1. การอ่านร้อยแก้ว หมายถึง อ่านคำที่เรียบเรียงเป็นข้อความตามภาษาตามภาษาพูดและใช้เสียงธรรมชาติให้ถูกต้องชัดเจน โดยการกลั่นเสียงและวางจังหวะเสียงให้เป็นไปตามความนิยม

2. การอ่านร้อยกรอง หมายถึงการอ่านบทประพันธ์ที่ร้อยกรองขึ้นเป็นโคลงฉันท์ กาพย์ กลอน และร่ายต่าง ๆ ซึ่งต้องอ่านไว้จังหวะให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์นั้น ๆ

กลอนสุภาพ

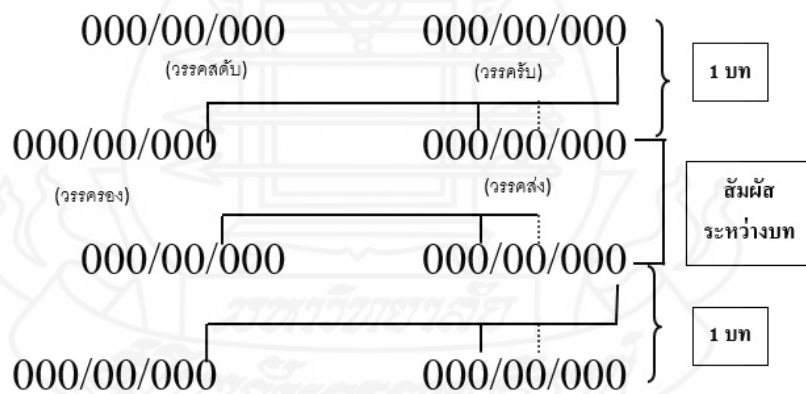
ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ประยอม ซองทอง (2545, น. 25-30) กล่าวถึงลักษณะของกลอนสุภาพ คือ บทหนึ่งมี 4 วรรค กลอน 2 วรรค เรียกว่า 1 บาท หรือ 1 คำกลอน ฉะนั้นกลอนสุภาพบทหนึ่ง จึงมี 2 บาท หรือ 2 คำกลอน บาทแรกเรียกว่า บาทเอก บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท

สำหรับวรรคทั้งสี่ของกลอนยังมีชื่อเรียกวรรค ตามลักษณะการบังคับสัมผัส

วรรคแรกเรียกว่า “วรรคสลับ” หรือ “วรรคสดับ” เป็นวรรคขึ้นต้นทำหน้าที่
ส่งสัมผัสอย่างเดียว
วรรคที่สองเรียกว่า “วรรครับ” ทำหน้าที่รับสัมผัสจากวรรคสลับและส่งสัมผัส
ไปที่วรรครอง
วรรคที่สามเรียกว่า “วรรครอง” ทำหน้าที่รับสัมผัสจากวรรครับและส่งสัมผัส
ไปที่วรรคส่ง
วรรคที่สี่เรียกว่า “วรรคส่ง” ทำหน้าที่รับสัมผัสจากวรรครองและส่งสัมผัส
ระหว่างบทไปยังวรรครับของบทต่อไป
กำชัย ทองหล่อ (2540, น. 460 - 461) กล่าวถึงลักษณะบังคับของกลอน
สุภาพไว้ ดังนี้

1 บท มี 4 วรรค (เรียกตามลำดับว่า วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง วรรคส่ง)
1 วรรค มีตั้งแต่ 7 – 10 คำ (แต่นิยมเขียน 8 – 9 คำ)
คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 3 (หรือคำที่ 5) ในวรรคที่ 2
คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3
คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 3 (หรือคำที่ 5) ในวรรคที่ 4
ถ้าจะเขียนบทต่อไป ให้คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรค
ที่ 2 ของบทต่อไปเรียกว่า “สัมผัสระหว่างบท”

ภาพที่ 1.2 แผนผังกลอนสุภาพ

ตัวอย่าง

กลอนแปดงามนามขจรกลอนสุภาพ เราควรถราบหนึ่งบทกวีคมขำ
รวมสี่วรรควรรคหนึ่งฟังแปดคำ สัมผัสย้าไพเราะเสนาะดี
แต่ละวรรคจัดงามสามสองสาม แแปดคำตามลีลาสง่าศรี
ระหว่างบทสัมผัสจัดเข้าที่ ฟังเปรมปรีดีไพเราะเสนาะเออ
(ประพนธ์ เรืองณรงค์)

สัมผัสของกลอนสุภาพ

สัมผัสของกลอนสุภาพมี 2 ชนิด

1. สัมผัสใน คือ การสัมผัสคล้องจองของคำที่อยู่ในวรรคเดียวกัน จะมีหรือไม่มีก็ได้ เพราะไม่มีข้อบังคับกำหนดไว้ แต่นิยมแต่งให้มีสัมผัสใน เพราะจะช่วยให้กลอนไพเราะมากยิ่งขึ้น
2. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสที่บังคับตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ และจะต้องมีตามที่กำหนดไว้

เสียงวรรณยุกต์ทำยวรรคกลอนสุภาพ

1. คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 (วรรคดับ) ใช้ได้ทุกเสียง แต่ไม่นิยมเสียงสามัญ
2. คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 (วรรครับ) ใช้เสียงจัตวา เสียงเอกหรือเสียงโท ดีที่สุด ห้ามใช้เสียงสามัญ
3. คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 (วรรครอง) ควรใช้เสียงสามัญ หรือเอก ห้ามใช้เสียงโท และจัตวา
4. คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 (วรรคส่ง) ให้ใช้เสียงสามัญ ไม่ควรใช้เสียงเอก โท ตรี และจัตวา เพราะฉะนั้น เราก็จะต้องรู้จัก “เสียงวรรณยุกต์” ของคำที่จะใช้ในการแต่งบทหรือยกรองด้วย

5. กลอนสุภาพ เป็นกลอนที่ใช้ถ้อยคำเป็นทำนองเรียบ ๆ แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 กลอน 9 กลอนสุภาพนับเป็นกลอนหลัก เพราะเป็นหลักของบรรดากลอนทุกชนิด กลอนสุภาพที่นิยมแต่งกันมากที่สุดคือกลอนแปด

6.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดระนอง

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจังหวัดระนองจากเอกสาร ตำรา และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

6.4.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดระนอง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556, น. 8) พบหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในเขตพื้นที่จังหวัดระนองมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ต่อเนื่องจนถึงสมัยประวัติศาสตร์จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ในอดีต ระนองมีความสำคัญในฐานะเป็นทั้งเมืองแห่งตีบุก เมืองชายแดน เมืองคอคอดกระ และเมืองเสด็จประพาสประทับแรมของพระมหากษัตริย์ไทย ระนองหรือเมืองแร่นอง เป็นเพียงหัวเมืองเล็ก ๆ มีฐานะเป็นเมืองขึ้นของเมืองชุมพรมาตั้งแต่สมัยอยุธยาโดยแบ่งการปกครองออกเป็น 2 เมือง คือเมืองระนองและเมืองตระ เจ้าเมืองในสมัยนั้นมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวง เรียกตามชื่อเมืองว่า หลวงระนอง สมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้คอซู้เจียง ชาวจีนฮกเกี้ยนที่มาขอประมูลอากรตีบุกในเขตเมืองระนองและเมืองตระ ได้เป็นหลวงรัตนเศรษฐี ดำรงตำแหน่งนายอากรของทั้งสองเมือง ต่อมาในปี 2397 หลวงระนองป่วยและถึงแก่กรรม ทำให้ตำแหน่งเจ้าเมืองระนองว่าง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงรัตนเศรษฐีเป็นพระรัตนเศรษฐีได้เป็นผู้ว่าราชการเมืองระนอง ขณะนั้น และในปี 2405 พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่าเมืองระนองและเมืองตระ เป็นเมืองขึ้นอยู่ใน

จังหวัดชุมพร ไม่สะดวกต่อการรักษาราชการทางชายแดน จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเมืองระนอง ขึ้นเป็นเมืองจัตวา ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ และให้เลื่อนบรรดาศักดิ์พระรัตนเศรษฐีเป็นพระยารัตนเศรษฐี สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 พระยารัตนเศรษฐี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง) ตำแหน่งจางวางผู้กำกับ ราชการเมืองระนอง ซึ่งระนองสมัยนั้นมีฐานะเป็นหัวเมืองอิสระ และได้ยกฐานะเป็นจังหวัด โดยยุบเมืองเป็นอำเภอกระบุรีให้ขึ้นตรงกับจังหวัดระนองตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

สมชาย แสงอรุณ (2540, น. 3-4) กล่าวถึงประวัติเมืองระนองไว้ว่า หากค้นคว้าย้อนอดีตของการเกิดเมืองนี้ ตามลักษณะทางธรณีวิทยาระบุอธิบายไว้ว่า พื้นแผ่นดินที่ราบแคบ ๆ กลางหุบเขาริมฝั่งทะเลอันดามันนี้ เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของพื้นโลกมาแล้วถึงสองครั้งสองสมัย ประมาณกาลได้ 270-280 ล้านปี ในยุคเปอร์เมียนคาร์บอนิเฟอรัส (Permian-Carboniferous) ในครั้งที่ภูมิอากาศที่ห่อหุ้มโลกอบอุ่นชุ่มชื้นมีป่าที่เต็มไปด้วยต้นเฟินชนิดที่ต่อมาย่อยสลายผุพังกลายเป็น ถ่านหิน การเปลี่ยนแปลงของโลกครั้งนี้เกิดหินชั้นภูเก็ตขึ้นเป็นแนวยาวอยู่ริมทะเล ต่อจากนั้นอีกนับ ร้อยปีที่มีกระบวนการเปลือกของโลกเคลื่อนตัวอีกครั้งหนึ่งในยุคครีเตเชียส (Cretaceous) ซึ่งยุคนี้ เกิดน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่ทำให้ไดโนเสาร์สูญพันธุ์ไประหว่าง 195-225 ล้านปี การเคลื่อนไหวในตัวของ เปลือกโลกทำให้พื้นผิวด้านในเกิด มีแนวหินแกรนิต (หินแม่ของแร่ดีบุก) ยกตัวแทรกขึ้นมาในชั้นหิน ภูเก็ต เดิมการปรับตัวของเปลือกโลกในยุคนี้ทำให้ที่ราบแคบ ๆ ริมฝั่งทะเลอันดามันเกิดการตกตะกอน ทำให้เกิดลานแร่ดีบุกและแร่พลอยที่อุดมสมบูรณ์

ส่วนตามแนวเขาหินปูนที่เกิดขึ้นในยุคเปอร์เมียนแนวหินแกรนิตที่ยกตัวแทรกอยู่ ได้สลายเปื่อยยุ่ยเปลี่ยนสภาพเป็นแร่ดีบุก แร่พลอย แร่ดินขาวและแร่พลอยต่าง ๆ

มรดกทางธรรมชาติที่โลกสร้างไว้บนแผ่นดินที่ราบแคบ ๆ ชายเขาตะนาวศรี ตอนปลายเหนือทะเลอันดามันนี้ ยังคงเป็นแนวป่าที่รกชัฏมาจนกระทั่งสมัยประวัติศาสตร์แห่งการตั้ง ถิ่นฐานของประเทศไทย มีบันทึกเป็นประวัติศาสตร์ว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายได้มีราษฎรมา จากเมืองใกล้เคียงอพยพไปตั้งบ้านเรือน ชุดแร่ ทำสวน ทำนา หาเลี้ยงชีพจนตั้งบ้านเรือนเป็นหมู่บ้าน และกลายเป็นเมืองเล็ก ๆ ขึ้นต่อเมืองชุมพร มีหัวหน้าหมู่บ้านหรือเจ้าเมืองบรรดาศักดิ์เป็น “หลวง ระนอง”

แต่ประวัติศาสตร์ได้บันทึกเป็นหลักฐานแน่นอน ก็ในสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ เจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ คอซู้เจียง ซึ่งเป็นชาวจีนฮกเกี้ยน เป็นนายอากรเจ้าภาษีผูกขาดอากรดีบุกเมืองตระและเมืองระนอง นับแต่ปี พ.ศ. 2387

ต่อมาคอซู้เจียง ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เป็นหลวงรัตนเศรษฐี ตำแหน่ง ขุนนางนายอากร พ.ศ. 2397 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หลวงรัตนเศรษฐี เป็นพระรัตนเศรษฐีตำแหน่งเจ้าเมืองระนอง พ.ศ. 2405 พระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกฐานะเมืองระนองขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ และ พระราชทานบรรดาศักดิ์พระรัตนเศรษฐี เป็นพระยารัตนเศรษฐีเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2405 นับแต่นั้นมาระนองมีฐานะเป็นเมืองหนึ่งของประเทศไทย

สมัย สุทธิธรรม (2543, น. 5- 9) กล่าวถึงประวัติศาสตร์เมืองระนองไว้ว่า เมื่อครั้งในสมัยโบราณ ชุมชนระนองยังคงมีสภาพเป็นป่าดงและรกร้างอยู่มาก ต่อมาได้มีผู้คนจำนวนไม่ก่นหลังคาเรือน พากันอพยพเข้ามาอยู่อาศัยและทำมาหากินตามบริเวณป่าดงแถบนี้ ผู้คนเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพมาจากเมืองชุมพรบ้าง มาจากตะกั่วป่าบ้าง และจากที่อื่น ๆ บ้าง มารวมตัวตั้งเป็นชุมชนขึ้นใหม่ โดยขึ้นกับเมืองชุมพร นับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

กล่าวกันว่า เจ้าเมืองคนแรกของชุมชนระนองมีชื่อเดิมว่านายนอง ต่อมาได้เป็นเจ้าเมืองมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวง เรียกตามชื่อเมืองว่า หลวงระนอง ได้รับตราตั้งจากเมืองหลวง เช่นเดียวกับเจ้าเมืองขึ้นอื่น ๆ ทั้งหลาย

ในอดีตท้องที่จังหวัดระนองนั้น แยกออกเป็น 2 เมือง คือเมืองระนองกับเมืองตระ เพิ่งจะมารวมตัวกันเมื่อประมาณ 60-70 ปีมานี้เอง

แม้มีฐานะเป็นเมืองขึ้นกับเมืองชุมพรก็ตาม แต่ก็มีบ้านเรือนของผู้คนเพียงไม่กี่ครอบครัว กระทั่งมาถึงปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หรือประมาณปีพุทธศักราช 2389 ประมาณ 100 กว่าปีมานี้เอง เมืองระนองก็ยังมีบ้านเรือนผู้คนมาตั้งอยู่เพียง 17 ครอบครัวเท่านั้น

ด้วยเหตุที่เมืองระนองมีแหล่งแร่ดีบุกมากมายทั้งบนภูเขาและพื้นที่ราบ ชาวเมืองหาเลี้ยงชีพด้วยการขุดและร่อนแร่ดีบุกมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลแล้ว อีกทั้งฝ่ายรัฐบาลก็ยอมผ่อนผันให้ราษฎรส่งส่วยดีบุกแทนการรับราชการอย่างอื่น มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเข้าใจว่ารัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีเจ้าภาษีรับผูกขาดอากรดีบุก คือจัดบำรุงการขุดแร่ และมีอำนาจที่จะซื้อและเก็บส่วยดีบุก ในแขวงเมืองตระ (เมืองกระบือ) ซึ่งขึ้นอยู่กับเมืองชุมพรเช่นเดียวกัน ตลอดจนมาจนถึงเมืองระนอง โดยยอมสัญญาว่าจะส่งแร่ดีบุกให้แก่รัฐบาลตามที่กำหนด และเป็นเช่นนี้มาจนถึงปลายรัชกาลที่ 3

ครั้นในปีพุทธศักราช 2387 ได้มีชาวจีนฮกเกี้ยนผู้หนึ่ง ชื่อ ชูเจียง แซ่คอ หรือที่เรียกกันว่าคอชูเจียง ได้ย้ายครอบครัวจากเมืองพังงาเข้ามาตั้งการขุดแร่ดีบุกในเมืองระนอง พร้อมทั้งชักชวนกรรมกรชาวจีนให้เข้ามาเปิดทำการเหมืองแร่และเหมืองเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้ยังมีคนไทยที่อพยพมาจากเมืองใกล้เคียง เช่น เมืองสวี เมืองหลังสวน จนเมืองระนองมีจำนวนพลเมืองเข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

นอกจากนี้ยังมีไทยอิสลามเมืองตะกั่วป่าพากันอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนและทำมาหากินอยู่เมืองระนองเพิ่มขยายกว้างขวางออกไป

คอชูเจียงนับว่าเป็นผู้เฉลียวฉลาดมาก เขาได้ยื่นเรื่องราวต่อสมุหพระกลาโหมขอประมูลอากรดีบุก แขวงเมืองตระและเมืองระนอง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ได้พระราชทานพระราชานุญาต และทรงตั้งคอชูเจียงให้เป็นหลวงรัตนเศรษฐีตำแหน่งนายอากรดีบุกในท้องที่เมืองระนองตั้งแต่นั้นมา หลวงรัตนเศรษฐีได้พยายามชักชวนให้ผู้คนเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในเมืองระนองมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่

ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช 2398 ตำแหน่งเจ้าเมืองระนองว่างลงเนื่องจากหลวงระนอง เจ้าเมืองระนองคนเก่าป่วยและถึงแก่อนิจกรรม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงรัตนเศรษฐีขึ้นเป็นพระรัตนเศรษฐี

พร้อมกับทรงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองระนองแทนคนเดิม แต่ระนองก็ยังคงเป็นเมืองขึ้นของเมืองชุมพร อยู่เหมือนเดิม ทั้งนี้ด้วยพระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญของเมืองระนอง จากสำเนาตราพระคชสีห์ นำเมืองตั้งพระรัตนเศรษฐีเป็นเจ้าเมืองระนอง มีข้อความสำคัญที่ควรยกมากล่าว ดังนี้

“...เมืองระนอง เป็นเมืองอารักขา อยู่ฝ่ายทะเลตะวันตกไกลแหลมเขตแดน ไกลเคียงกับอังกฤษสำคัญอยู่ เจ้าเมืองยังหาไม่ จะไวใจแก่ราชการไม่ได้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า หลวงรัตนเศรษฐี...พอจะเป็นที่เจ้าเมืองระงับกิจทุกข์ของไพร่บ้านพลเมืองสืบไปได้ จึงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชการสัญญาบัตรตั้งหลวงรัตนเศรษฐีเลื่อนขึ้นเป็นที่พระรัตนเศรษฐี ผู้สำเร็จราชการ เมืองระนอง...”

ต่อมาความปรากฏว่า รัฐบาลอังกฤษจัดการปกครองหัวเมืองซึ่งได้ไปจากพม่าอย่างกวาดล้างโดยลำดับมา แม้กระทั่งบริเวณที่ติดกับชายแดนไทยทางฝั่งทะเลด้านตะวันตกก็ตาม ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 จึงมีพระราชดำริว่า เมืองตระและเมืองระนองเป็นเมืองขึ้นอยู่ในเขตเมืองชุมพร รักษาราชการทางชายแดน อาจจะไม่สะดวกนัก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเมืองตระและเมืองระนองขึ้นเป็นเมืองจัตวา ให้ขึ้นตรงต่อกรุงเทพมหานครเสียในปีพุทธศักราช 2405

พร้อมกันนั้นก็ให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนบรรดาศักดิ์พระรัตนเศรษฐี (คอซู้เจียง) ขึ้นเป็นพระยารัตนเศรษฐี ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองระนอง ดังมีสารตราคชสีห์ลงวันที่ 2 เดือน 10 แรม 8 ค่ำ ปีกอ จัตวาศก 12 ซึ่งตรงกับวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2405

การสันนิษฐานชื่อของเมืองระนองนี้มีหลายกระแส เช่น มาจากชื่อของนายนอง ซึ่งได้เป็นหลวงระนองในเวลาต่อมาบ้าง หรือมาจากคำว่า แร่นอง เพราะระนองเป็นเมืองที่มีแร่มากมาย ต่อมาจึงเพี้ยนมาเป็นระนองบ้าง

อย่างไรก็ตาม เมืองระนองก็ยังเป็นจังหวัดเล็ก ๆ อยู่เช่นเดิม ประชากรส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบายร่มเย็นตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ในปีพุทธศักราช 2409 มีชาวจีนชื่อ ตันกิมเจ้ง อยู่ที่สิงคโปร์ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นพระพิเทศพาณิชย์ ตำแหน่งกงสุลสยามประจำเมืองสิงคโปร์ ได้เข้ามากรุงเทพมหานครเพื่อกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ในการขอไปดูแลเมืองดีบุกที่เมืองตระ เมืองระนอง เมืองหลังสวน และเมืองตะกั่วป่า ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตโดยให้มีข้าหลวงไปด้วย ครั้นตรวจดูตลอดท้องที่แล้วจึงได้ขอพระราชทานทำเหมืองดีบุกที่เมืองตระ ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีผู้ใดทำมาก่อน

ประกอบกับในเวลานั้น ฝรั่งเศสสามารถขุดคลองสุเอซในประเทศอียิปต์เป็นผลสำเร็จ จึงพากันคิดหาวิธีการที่จะมาขุดคลองลักษณะเดียวกันในประเทศอื่น ๆ เช่น ในประเทศไทย ซึ่งขณะนั้นฝรั่งเศสคิดจะขุดคลองตั้งแต่เมืองตระไปเมืองชุมพร สำหรับให้เป็นเส้นทางเดินเรือจากยุโรปไปเมืองจีน โดยไม่ต้องผ่านแหลมมลายูที่สิงคโปร์ ซึ่งเรียกแผนการนี้ว่า “คลองตระ” แต่ความคิดในเรื่องนี้ ฝ่ายอังกฤษคงเชื่อว่าไทยคงมิได้สนับสนุนฝรั่งเศสอย่างแน่นอน

ฉะนั้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระพิเทศพาณิชย์ทำเหมืองดีบุกที่เมืองตระแล้ว จึงทรงตั้งพระพิเทศพาณิชย์เป็น “พระยาอักษฎกตทศรักษา” ตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองตระอีกด้วย เมื่อปีพุทธศักราช 2411

อันเป็นปีสุดท้ายแห่งรัชสมัยของพระองค์ แต่อย่างไรก็ตาม พระยาอภัยภูงคตทศรักษา (ตันกิมเจ๋ง) ก็มีได้มาประจำอยู่เมืองตระ คงอยู่ที่สิงคโปร์ตามเดิม โดยให้ปลัดเมืองทำหน้าที่แทนไปก่อน

ในปีพุทธศักราช 2427 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาอภัยภูงคตทศรักษาเลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็นพระอนุกรมสยามกิจ ตำแหน่งกงสุลสยามที่สิงคโปร์ และพระราชทานสัญญาบัตรให้หลวงบริรักษ์โลหวิสัย (คอซิมบี๊) บุตรของพระยาดำรงสุจริตฯ (คอซู้เจียง) เป็นพระยาอภัยภูงคตทศรักษา ดำรงตำแหน่งแทนเจ้าเมือง

ในปีพุทธศักราช 2433 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสหัวเมืองชายทะเลฝ่ายตะวันตก ได้เสด็จพระราชดำเนินทางสถลมารคจากเมืองชุมพรไปลงเรือที่ปากจั่น ล่องลงมาตามลำน้ำจนถึงตำบลน้ำจืด ที่ตั้งเมืองใหม่ ได้ทอดพระเนตรเห็นบ้านเมืองดูเรียบร้อยดีก็สบพระราชหฤทัย

ครั้นเสด็จฯ ถึงเมืองตรัง จึงมีพระราชดำริว่า เมืองตรัง หากได้พระยาอภัยภูงคตทศรักษามาเป็นเจ้าเมืองคงจะเจริญมากกว่านี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนพระยาอภัยภูงคตทศรักษา (คอซิมบี๊) บุตรของคอซู้เจียง (เจ้าเมืองระนอง) ขึ้นเป็นพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีย้ายไปประจำที่เมืองตรัง พร้อมกับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระศรีโลหภูมิพิทักษ์ (คอซิมซิม) ผู้พี่ชาย ขึ้นเป็นพระยาอภัยภูงคตทศรักษาตำแหน่งเป็นเจ้าเมืองตระแทน

ในตอนนี้อเองได้ยุบเมืองตระลงเป็นเพียงอำเภอเท่านั้น แล้วเรียกชื่อใหม่ว่า อำเภอกระบุรี ขึ้นกับเมืองระนอง ตำแหน่งเจ้าเมืองจึงเป็นตำแหน่งกิตติมศักดิ์เท่านั้น และให้หลวงจันทรภักดีสีหราชรองเมือง (ย่อน ธนบัตร) ซึ่งเคยเป็นปลัดเมืองอยู่แต่เดิม ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอกระบุรีคนแรก

จากประวัติเมืองระนอง เมืองตระก็ดี แต่เดิมเป็นเพียงหมู่บ้านเล็ก ๆ เท่านั้น เพิ่งจะมาเป็นบ้านเมืองจริง ๆ ก็ประมาณ 100 กว่าปีมานี้เอง ฉะนั้นจึงไม่มีปูชนียสถานอะไรสำคัญ นอกจากศาลากลาง ซึ่งเคยเป็นที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อคราวเสด็จฯ เลียบมณฑลหัวเมืองชายทะเลฝั่งตะวันตกในปีพุทธศักราช 2433 และเป็นที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เมื่อคราวเสด็จฯ เลียบหัวเมืองชายทะเลฝั่งตะวันตก เมื่อปีพุทธศักราช 2460 และ 2473 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่ค้นพบว่า มีมนุษย์ตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมายาวนานนับตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา เรื่องอำนาจ จังหวัดระนองมีความสำคัญในฐานะเป็นเมืองแห่งแร่ดีบุก เมืองชายแดน คอคอดกระ และเมืองเสด็จประพาสประทับแรมของพระมหากษัตริย์ไทย

6.4.1 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดระนอง

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดระนอง ประกอบด้วยภูเขาสูงในทางทิศตะวันออก และลาดลงสู่ทะเลอันดามันในทางทิศตะวันตก มีแม่น้ำและคลองสำคัญหลายสาย และมี ทิวเขา หุบเขา สลับซับซ้อน

สมชาย แสงสุวรรณ (2540, น. 4) กล่าวว่า ระนองเป็น 1 ใน 14 จังหวัดของภาคใต้ ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ด้านตะวันตก มีลักษณะรูปร่างเรียวยาว และแคบ มีพื้นที่ประมาณ 3,298,045 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 564 กิโลเมตร ความยาวจาก

เหนือสุดถึงใต้สุด ประมาณ 169 กิโลเมตร ความกว้างประมาณ 44 กิโลเมตร ส่วนที่แคบที่สุด กว้างประมาณ 9 กิโลเมตร ที่คอคอดกระอำเภอกระบุรี พื้นที่ทางทิศเหนือติดต่อกับอำเภอท่าแซะจังหวัดชุมพร ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกระบุรีจังหวัดพังงา และอำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองชุมพร อำเภอสวี และ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน และสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า มีจำนวนประชากรประมาณ 138,466 คน (ปี พ.ศ 2538) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรกร การประมง การค้าขายและรับจ้าง ปัจจุบันแบ่งการปกครองเป็น 5 อำเภอ คืออำเภอเมือง อำเภอกระบุรี อำเภอกระเปอร์ อำเภอละอุ่น และอำเภอสุขสำราญ

1. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ประกอบด้วยภูเขา ทิวเขาประมาณร้อยละ 86 ของพื้นที่อยู่ในเขตเทือกเขาภูเก็ตและที่ราบ ประมาณร้อยละ 14 มีพื้นที่ทางทิศเป็นเทือกเขาสูงลาดเอียงไปทางทิศตะวันตก สู่ทะเลอันดามัน แบ่งลักษณะภูมิประเทศออกได้ ดังนี้

(1) เขตภูเขาและที่สูง อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัด เป็นเทือกเขาต่อเนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีวางตัวเป็นแนวจากเหนือไปใต้ แล้วลาดเอียงสู่ทะเลอันดามัน เป็นแหล่งกำเนิด ต้นน้ำลำธาร หลายนสาย เช่น แม่น้ำกระบุรี คลองละอุ่น คลองลำเลียง คลองหาดส้มแป้น คลองหวาว คลองบางรีน เป็นต้น

(2) เขตที่ราบชายฝั่ง เป็นพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบริเวณที่ถูกทับถมกลายเป็นที่ราบกว้างประมาณ 5-20 กิโลเมตร สภาพดินไม่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากผ่าน การทำเหมืองแล้วเป็นส่วนใหญ่ ชายฝั่งมีหาดทรายสวยงาม เช่น หาดบางเบน หาดประพาส เป็นต้น มีเกาะ 62 เกาะ เช่น เกาะพยาม เกาะช้าง เกาะสินไห เกาะเหลา

2. ลักษณะภูมิอากาศ ระนองเป็นจังหวัดที่ฝนตกชุก เนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 4,100 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิเฉลี่ย 26 -28 องศาเซลเซียส

3. ทรัพยากรธรรมชาติ

1) ทรัพยากรดิน

จังหวัดระนองมีดินขาวเป็นชุมทรัพย์ของแผ่นดิน เป็นแหล่งแร่แบบปฐมภูมิ (Primary deposits) ในหินแกรนิตผุ ซึ่งให้แร่ดีบุกและwolfram แร่เฟลด์สปาร์และแร่อะลูมินาซิลิเกตต่าง ๆ ในหินแกรนิตได้สลายตัวเปลี่ยนสภาพเป็นแร่ดิน

2) ทรัพยากรน้ำ

แม่น้ำสำคัญของเมืองระนอง คือ แม่น้ำกระบุรี หรือแม่น้ำปากจั่น ซึ่งมีความยาว 125 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทย (เขตจังหวัดระนอง) กับพม่า (เขตเมืองมะละวัน) ตอนเหนือของแม่น้ำนี้ เรียกว่า ปากจั่น เพราะมีขนาดเล็กเหมือนปากจั่น (ที่ดักปลา) แต่เมื่อไหลลงไปทางใต้ขนาดของแม่น้ำจะกว้างออกไปเรื่อย ๆ จนถึงประมาณ 4-5 กิโลเมตร ตั้งแต่ปากน้ำขึ้นไปถึงอำเภอกระบุรีเป็นลำน้ำยาวประมาณ 60 กิโลเมตรเศษ เรียกว่า แม่น้ำกระบุรี สองฟากของแม่น้ำทางตอนเหนือเป็นป่าเขาสลักซับซ้อนมาก ช่วงอำเภอกระบุรีทางฝั่งซ้าย มีหมู่บ้านเรือกสวนไร่นา เป็นตอน ๆ ทางฝั่งขวาของปากน้ำสายนี้เป็นแหลมใหญ่ เรียกว่า แหลมวิกตอเรีย

3) ทรัพยากรป่าไม้

แม่น้ำกระบุรีไหลลงสู่ทะเลอันดามัน อันเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดีย ทำให้พื้นที่ของระนองอุดมสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นภูเขาลำธารหรือที่ราบ ล้วนมีแหล่งแร่ มีป่าไม้มากมาย เช่น ไม้เคี่ยม ไม้เสียดซ้อ ไม้ตะบูน ไม้ตะเคียน ไม้แดง ไม้จำปา ไม้หลุมพอง ไม้อินทนิล ไม้บุนนาค และไม้โกก่างจังหวัดระนองเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันตกในเขตภาคใต้ตอนบน มีทรัพยากรทางธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะทรัพยากรแร่ดีบุกและป่าไม้

6.4.2 ด้านการคมนาคม

1) การคมนาคมทางถนน

จากกรุงเทพมหานครสามารถไปได้หลายทาง เช่น ทางรถยนต์ไปตามทางหลวงหมายเลข 4 หรือถนนเพชรเกษม ผ่านนครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร แล้วเลี้ยวขวาที่สี่แยกปฐมพรเข้าสู่อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ผ่านบริเวณคอคอดกระที่ตำบลทับหลี ซึ่งปรากฏเป็นท่าเรือเก่าอยู่ และเป็นเส้นทางสายเดิมที่ข้ามภูเขาและป่าไม้ที่ขรุขระ เข้าสู่อำเภอละอุ่น อำเภอเมืองระนอง รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 612 กิโลเมตร

2) การคมนาคมทางรถไฟ

สำหรับการเดินทางโดยรถไฟ ซึ่งจะมีระยะทางประมาณ 485 กิโลเมตร ไปลงที่จังหวัดชุมพร แล้วต่อรถยนต์จากชุมพรไปยังเมืองระนอง ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ตอนชุมพร-กระบุรี-ระนอง) รวมระยะทางจากชุมพรถึงระนองอีกประมาณ 120 กิโลเมตร

3) การคมนาคมทางเครื่องบิน

การเดินทางโดยเครื่องบิน จังหวัดระนองมีเครื่องบินไว้สำหรับรองรับเที่ยวบินจากท่าอากาศยานกรุงเทพมหานครไปสู่ท่าอากาศยานเมืองระนองทุกวันเช่นกัน จึงนับว่าการเดินทางไปสู่เมืองระนองมีความสะดวกสบายมากกว่าในอดีตมาก ซึ่งในสมัยก่อนต้องนั่งรถไฟไปลงที่ชุมพรแล้วนั่งรถยนต์ต่อไปยังอำเภอกระบุรี จากนั้นก็ลงเรือยนต์แล่นไปตามลำน้ำกระบุรี จนถึงปากน้ำระนองที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง เป็นระยะทาง 64 กิโลเมตร แล้วต่อด้วยรถยนต์ไปอีก 2 กิโลเมตร จึงจะเข้าสู่เมืองระนองได้

6.4.4 กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556, น. 11) กล่าวว่า กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดระนองมีหลายกลุ่ม ได้แก่

กลุ่มคนไทยพุทธ เป็นประชากรส่วนใหญ่ กระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดระนอง

กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน กระจายตัวอยู่ในชุมชน หรือย่านการค้าของเมืองหรือชุมชนระดับอำเภอ ประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจ

กลุ่มคนไทยมุสลิม เป็นกลุ่มชาวไทยที่ยังคงรักษาขนบประเพณีแบบดั้งเดิมพูดภาษาไทยถิ่นใต้ อาศัยอยู่มากในเขตอำเภอสุขสำราญและบริเวณชายฝั่งทะเล

กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น หรือที่ทางราชการเรียกว่า ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า เชื้อสายไทย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยสยามที่ถูกกวาดต้อนและอพยพมาอยู่ตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2

หลังการยึดครองของอังกฤษ ชาวไทยเหล่านี้จึงกลายเป็นสัญชาติพม่า ปัจจุบันถือว่าชาวไทยกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนไร้สัญชาติอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเกาะเปอร์

กลุ่มชาวเลเผ่ามอแกนหรือมอเก๋น เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกับกลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณเกาะสุรินทร์ เกาะพระทอง จังหวัดพังงา ชาวเลเหล่านี้ใช้ชีวิตอยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ ตามหมู่เกาะในทะเล สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มักอาศัยอยู่ตามเพิงพักขนาดเล็กที่สร้างขึ้น เป็นลักษณะของที่พักชั่วคราวตามชายหาดของเกาะต่าง ๆ ในเขตจังหวัดระนอง โดยเลือกจากความอุดมสมบูรณ์ของอาหารเป็นหลัก ชาวเลเหล่านี้มีวิถีชีวิตอิสระ หากินเร่ร่อนอยู่ในทะเล ไม่มีการตั้งถิ่นฐานแน่นอน

6.4.5 การอาชีพและธุรกิจ

อาชีพของประชาชน ในอดีตประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่ดีบุก แต่ในปัจจุบันการทำเหมืองแร่มีน้อยลง ประชาชนจึงหันไปทำอาชีพอื่น ๆ เช่น การประมง การเกษตร การค้าขาย ซึ่งนับว่าอาชีพต่าง ๆ สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมาก เนื่องจากระนองมีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากร

6.4.6 สถานที่สำคัญของจังหวัดระนอง

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดเล็ก ๆ มีศิลปกรรมที่ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณสถานที่น่าสนใจ ดังนี้

1) จวนเจ้าเมืองระนอง หรือบ้านค่ายเจ้าเมืองระนอง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ผู้สร้างคือพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซิมก้อง) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองระนองคนที่ 2 ในตระกูล ณ ระนอง บุตรชายของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง) สร้างเมื่อ พ.ศ. 2420 มีเนื้อที่ 52,800 ตารางเมตร (33 ไร่เศษ) เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดระนอง สิ่งสำคัญที่หลงเหลือให้เห็นคือกำแพงและสร้างอาคารที่ทำด้วยอิฐปูนฐานทำด้วยหินธรรมชาติ ประตูทางเข้าอยู่ทางทิศตะวันออก ภายในมีรูปภาพตระกูล ณ ระนองตั้งแต่วันแรกจนถึงปัจจุบัน มีบ่อน้ำและบ่อพักน้ำร้อนที่ทำไว้เพื่อใช้ในจวน จำนวน 7 บ่อ บ้านพักส่วนหนึ่งได้รับการบูรณะปรับปรุงเพื่อใช้เป็นศาลบรรพบุรุษและประกอบพิธีสักการบูชาป้ายบรรพบุรุษตามประเพณี กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแล้ว

2) สุสานเจ้าเมืองระนอง สุสานหรือฮวงซุ้ยเจ้าเมืองระนอง ซึ่งเป็นต้นตระกูล ณ ระนอง ตั้งอยู่ที่เขาระฆังทอง ตำบลบางนอน อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นเนินเขาที่ลาดमारิมถนนใหญ่ (เส้นทางไปสุท่าเรืออ้นตามันคลับ) เป็นที่ฝังศพของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง) ต้นตระกูล ณ ระนอง คนแรก ซึ่งเป็นเจ้าเมืองระนอง ถึงแก่อนิจกรรมในปีพุทธศักราช 2425 อายุได้ 86 ปี และได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตทำเป็นป้ายแผ่นศิลาจารึกเรื่องชาติประวัติของคอซู้เจียงทั้งภาษาไทยและภาษาจีน

3) พระราชวังรัตนรังสรรค์ (จำลอง) ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขารัตนรังสรรค์ ใกล้ศาลากลางจังหวัดระนอง ตำบลเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เป็นพระราชวังที่สร้างด้วยไม้หรือจัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แต่การเสด็จประทับแรมจังหวัดระนองของพระมหากษัตริย์ทั้ง 3 พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 มีลักษณะเป็นกลุ่มเรือนไม้ขนาดใหญ่ มีทางเดินเชื่อมต่อกันโดยตลอด ตรงพระที่นั่งสร้างด้วยไม้สัก ส่วนฝาพระตำหนัก

ใช้ไม้ระกำ หลังคาเป็นรูปแปดเหลี่ยมมุงด้วยกระเบื้องไม้ มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นพระที่นั่งที่มีการ
เข้าสลักไม้แทนตะปู เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้มาใช้ ในงานสถาปัตยกรรม

4) เนินประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่ที่ ตำบลเขานิเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัด
ระนอง เป็นบริเวณที่ตั้งของพระที่นั่งรัตนรังสรรค์ (ปัจจุบันรื้อถอนแล้ว) ซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่
ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวเสด็จเสียบแหลมมลายู ปี พ.ศ. 2433
บริเวณที่ตั้งพระที่นั่งเป็นเนินเขาให้ชื่อว่า “นิเวศน์คีรี” ปัจจุบันอยู่ติดกับศาลากลางจังหวัด ยังคงมี
ร่องรอยเป็นบันไดและบริเวณให้เห็น และทางจังหวัดได้อนุรักษ์ไว้ กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็น
โบราณสถานแล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2520 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่ 39 วันที่ 10
ตุลาคม 2520)

5) กำแพงเมืองระนอง ตั้งอยู่ที่ตำบลเขานิเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
เป็นกำแพงเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ภายในกำแพงมีบ้านของเจ้าของเมืองระนอง
ซึ่งปัจจุบันยังมีอยู่ และเป็นที่ยึดสิ่งของเครื่องใช้ของเจ้าเมืองระนอง สภาพของกำแพงในปัจจุบัน
ปรักหักพังไปมากแล้ว เนื่องจากมีอายุยาวนานเป็นสถานที่ที่น่าจะอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันอยู่ใน
ความดูแลของตระกูล ณ ระนอง ขณะนี้กรมศิลปากรกำลังจะเข้ามาทำการบูรณะแล้ว

6) ศาลหลักเมืองระนอง สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 โดยที่เห็นว่าจังหวัด
ระนองไม่ปรากฏเสาหลักเมืองจากพงศาวดารเมืองระนองไม่กล่าวถึงเลย จังหวัดจึงร่วมกับเทศบาล
เมืองระนองได้ร่วมกันสร้างขึ้น โดยมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จมาเป็น
ประธานในพิธีประดิษฐานเสาหลักเมือง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2533 บริเวณที่ตั้งมีพื้นที่กว้าง
อยู่หน้าเทศบาลเมืองระนอง

7) หอพระประจำจังหวัดระนอง ตั้งอยู่ที่ ตำบลเขานิเวศน์ อำเภอเมือง
จังหวัดระนอง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2525 ในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี บริเวณที่ตั้งของหอพระ
อยู่ทางทิศใต้ของศาลากลางจังหวัด ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐาน 9 พระเกจิอาจารย์

8) ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกระบี่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลปากจั่น ริมถนนเพชรเกษม
ด้านซ้ายเป็นแม่น้ำคลองจั่น ขวาเป็นแม่น้ำคลองหลัก เดิมเรียกว่า “พระเสื้อเมือง” เป็นที่เคารพ
กราบไหว้บูชาของชาวบ้านจะมีพิธีบูชาในช่วงเดือน 4 ถึงเดือน 6 (ปัจจุบันในเดือน 6) จะทำพิธีในวัน
อังคารหรือวันเสาร์ โดยมีอาหารเครื่องเซ่นไหว้ เช่น ขนมโค เหล้า ไช้ ข้าวและอาหารคาวหวาน อื่น ๆ
เมื่อเสร็จพิธีบูชา ชาวบ้านจะรับประทานอาหารร่วมกัน ข้าวที่หุงในงานเป็นข้าวที่หุงด้วยกระทะใบ
บัวขนาดใหญ่ จากนั้น มีมหรสพ เช่น หนังตะลุง มโนราห์ รำถวาย บริเวณนี้ เดิมเป็นคูเมือง 2 ชั้น
เป็นแนวดิน

9) อาคารเก่า อาคารเก่าแกในจังหวัดระนอง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตัวเมือง มี
ลักษณะเป็นตึกมีโครงสร้างแข็งแรงมีศิลปะแบบจีนผสมตะวันตก มีอายุประมาณกว่า 100 ปี ปัจจุบัน
มีอยู่หลายหลัง นับเป็นศิลปกรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลัง

10) ศาลเจ้าตายเตอเฮีย ตั้งอยู่ที่ถนนเรื่องราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
สร้างขึ้นประมาณ 100 ปีเศษ เนื่องจากชาวจีนในจังหวัดระนองเป็นจำนวนมาก มีความเชื่อว่า
พระตายเตอเฮีย เป็นหมอรักษาฮ้องเต้ที่ประเทศจีน มีความสามารถรักษาคนป่วยได้ทุกโรค จึงสร้าง

ศาลเจ้าขึ้นเพื่อกราบไหว้ขอยาไปรักษา และยังมีความเชื่อศรัทธามาจนถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันศาลเจ้าเตเหยีย ตั้งอยู่ในตลาดระนอง มีบริเวณที่คับแคบ บริเวณข้างเคียงมีอาคารร้านค้า ด้านหลังติดถนนเรื่องราษฎร์

11) ศาลเจ้าพงไต้จับอดีตเซียวเกาะ ตั้งอยู่ที่สะพานปลา ตำบลบางริน อำเภอมือง จังหวัดระนอง เมื่อปี พ.ศ. 2521 ชาวระนองได้มีจิตศรัทธาร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อเทิดทูน “ฮ้อเอี้ยฮุ้นเซียวโจ้ว” ผู้มีจิตเมตตากรุณาให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสันติสุข ทรงสั่งสอนแนะนำอบรมในทางที่ถูกต้องสมควร ด้วยความศรัทธาอย่างจริงใจของชาวจีนในจังหวัดระนอง ปัจจุบันได้จัดตั้งเป็นมูลนิธิระนองสงเคราะห์ด้วย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้อยู่อาศัย และสงเคราะห์คนชราตลอดจนช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณกุศล

12) วัดป่าชัยมงคล ตำบลบางริน อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดระนอง ภายในบริเวณวัด มีศาลาอาคารประดิษฐานรูปปั้นของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ โรงธรรม สมอเรือ เรือรบหลวง ภาพถ่ายของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแนวพุทธที่มีสภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยป่าไม้ธรรมชาติและพันธุ์ไม้พื้นเมืองนานาชนิด อยู่บริเวณใกล้เคียงที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น ๆ ได้แก่ บ่อน้ำแร่ร้อนพรัง น้ำแร่ร้อน ที่มีคุณภาพดีสามารถดื่มได้ น้ำตกบนภูเขา ข้างสวนเกษตรเชิงคุณภาพ มีสวนกล้วยไม้ วานหางช้าง หรือเอื้องเพชรหึง เอื้องใหญ่ที่สุดในโลกและบริเวณหน้าโรงธรรมมีพันธุ์ไม้หายาก คือต้นข้าวใหม่ที่หอมเหมือนต้นข้าวออกรวงใหม่ ๆ หรือหอมคล้ายใบเตย

13) วัดสุวรรณคีรีวิหาร เดิมชื่อวัดสุวรรณคีรีธาราม หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า วัดหน้าเมือง ตำบลเขานิเวศน์อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง พื้นที่ตั้งของวัดเป็นที่ราบลุ่มสภาพแวดล้อมมีภูเขาและบ้านเรือนประชาชน เป็นวัดแห่งแรกของจังหวัดระนอง ที่เคยตั้งอยู่บริเวณสนามกีฬาจังหวัดในปัจจุบัน แต่ประสบภัยธรรมชาติ ซึ่งกลายเป็นวัดร้าง จนกระทั่งปี 2433 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันตก ทรงมีพระราชดำริว่าวัดสุวรรณคีรีธาราม เป็นวัดร้าง จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยารัตนเศรษฐีผู้ว่าราชการเมืองระนองขณะนั้น ดำเนินการจัดสร้างวัดนี้ขึ้นมาแทนพร้อมกับพระราชทานนามว่า วัดสุวรรณคีรีวิหารตามชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า วัดหน้าเมือง ภายในอุโบสถพระพุทธรูปหินอ่อน จำนวน 5 องค์ เจดีย์ศิลปะพม่าและธรรมาสน์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าพระราชทานอีกด้วย

14) วัดวารีบรรพต ตั้งอยู่ที่ ต. บางนอน อ. เมือง จ. ระนอง มีศิลปกรรมที่สำคัญ คือ พระนอนยาว 30 เมตร สูง 6 เมตร มีภาพจิตรกรรมฝาผนังในอาคารพระนอน

15) วัดหาดส้มแป้น ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง ห่างจากเทศบาลเมืองระนอง 7 กิโลเมตร เป็นวัดขนาดเล็ก ที่มีชื่อเสียงมากวัดหนึ่งในจังหวัดระนอง ภายในวัดมีศาสนสถาน และโบราณวัตถุที่สำคัญ คือ รูปเหมือนหลวงพ่อกัลยา ซึ่งมรณภาพที่วัดนี้ ประดิษฐานอยู่ในศาลาและเป็นที่เคารพสักการะของชาวภาคใต้ นอกจากนี้ยังมีลำคลองหาดส้มแป้น เป็นที่อยู่อาศัยของปลาพลวง ปลาตะกรุดเดียวกับปลาตะเพียน มีศาลาริมน้ำให้นักท่องเที่ยวมาให้อาหารปลาพลวงและพักผ่อนหย่อนใจ

16) เจดีย์วัดสุวรรณคีรีเก่า ตั้งอยู่ที่ ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง มีเจดีย์ตั้งอยู่ในบริเวณวัดสุวรรณคีรีเก่า ปัจจุบันบริเวณนี้เป็นวัดร้าง ขณะสำรวจมีการก่อสร้างตลาดนัดของตำบลปากจั่น เจดีย์องค์นี้สร้างเมื่อปี พ.ศ.2470 มีลักษณะเป็น “อุเทสิกขเจดีย์” คือเจดีย์ที่ พระพุทธรูปอยู่ภายใน พระพุทธรูปดังกล่าว เป็นพระพุทธรูปหินอ่อนสร้างในประเทศพม่ามีอายุเท่ากับเจดีย์ ต่อมาเมื่อผู้ขโมยพระพุทธรูป เจ้าอาวาสเลยนำมาประดิษฐานไว้ที่ศาลาการเปรียญวัดสุวรรณคีรี ปัจจุบันลักษณะเจดีย์ สูงประมาณ 8 เมตร ส่วนยอดฝังทองคำ

17) วัดสุวรรณคีรี (วัดปัจจุบัน) เป็นวัดใหญ่ ตั้งอยู่ที่ ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง อยู่ใกล้กับวัดสุวรรณคีรีเก่า มีหลวงพ่อคอกหักเป็นพระพุทธรูปเก่า ตามประวัติมีผู้พบในนา จึงเรียกนาที่พบว่า “นาพระ” เป็นพระพุทธรูปไม่มีเศียร ขนาดหน้าตักกว้าง 60 ซม. สูงประมาณ 1 เมตร องค์เป็นสีน้ำเงิน พ.ศ. เฉลิม สุกมร ผู้ว่าราชการจังหวัดระนองได้นำพระพุทธรูปองค์นี้ไปบูรณะให้สมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2530 โดยนำเศียรที่ขาดมาต่อกับองค์พระ ปัจจุบันประดิษฐานได้ที่วัดสุวรรณคีรี เป็นที่นับถือของชาวบ้านมีศาลาแยกต่างหากจากพระพุทธรูปองค์อื่น ๆ ในวัด

18) วัดจันทาราม ตั้งอยู่ที่ ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง เป็นวัดที่พระพุทธรูปปาง สะดุ้งมาร เป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2457 ขนาดหน้าตักกว้าง 80 ซม. สูง 1 เมตร พระพุทธรูปปางห้ามมาร เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยทองเหลืองสูงประมาณ 1 เมตร ไม่ทราบปี พ.ศ. ที่สร้าง แต่เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่ อายุมากกว่า 50 ปี พระพุทธรูปศิลปกรรมแบบพม่า เป็นพระพุทธรูปที่สร้างในประเทศพม่า ลักษณะพระพักตร์เป็นศิลปกรรมแบบพม่า ขนาดสูงประมาณ 1 เมตร พระพุทธรูปทั้ง 3 องค์ ปัจจุบันประดิษฐานไว้ที่กุฏิเจ้าอาวาสวัด จันทาราม นอกจากนี้มีพระพุทธรูปทั้ง 3 องค์แล้ว พระครูการุณสิกขศาสน์ เจ้าอาวาสวัดจันทาราม ได้ดำเนินการจัดหาช่างปั้นที่มีฝีมือปั้นพระพุทธรูปประวัติขึ้น 36 ชุด ประดิษฐานไว้ในอาคาร 36 ห้อง ๆ ละ 1 ชุด เป็นรูปปั้นพุทธรูปประวัติสวยงามมากควรแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้

19) วัดประทุมธาราราม ตั้งอยู่ที่ ตำบลกะเปอร์ อำเภอเมืองกะเปอร์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2311 ต้นสมัยกรุงธนบุรี ชาวบ้านนิยมเรียกว่า วัดบางปูลู ตามชื่อคลองบางปูลู ในวัดมีเจดีย์ฐานกว้าง 8 เมตร สูง 18 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2476 เรียกกันว่า “เจดีย์หลวงพ่อรากลอย” เป็นที่บรรจุพระธาตุพระสาวก อยู่หลังอุโบสถของวัด ภายในพระอุโบสถมีพระพุทธรูปหินอ่อนสวยงามมาก นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปเก่าแก่อีกจำนวนมาก นับเป็นแหล่งศิลปกรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้ ปัจจุบันบริเวณรอบเจดีย์ที่บรรจุกระดูกของชาวบ้าน

20) ศิลจารีกลักพระปรมาภิไธยย่อ จปร. ตำบลปากจั่น ตรงเขตรอยต่อระหว่างจังหวัดระนองและจังหวัดชุมพร บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 525 ตรงข้ามโรงเรียนบ้าน จปร. หลักกิโลเมตรที่ 225 บนถนนเพชรเกษมสายชุมพร - กระบุรี ลักษณะเป็นแผ่นหินสลัก พระปรมาภิไธยย่อ จปร. ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาส จากจังหวัดชุมพร นอกจากนี้ยังมีหินสลักพระปรมาภิไธยย่อ จปร. ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ สก. ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รวมทั้งพระนามาภิไธยย่อ สธ. ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศิลจารีกลักพระปรมาภิไธยย่อ จปร. จารึกไว้คร่าวที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ และแหลมมลายู

เมื่อ พ.ศ. 2433 ได้เสด็จพระราชดำเนินจากเมืองชุมพร โดยขบวนช้างและม้า มาประทับเมืองกระและเมืองระนอง

21) คอคอดกระหรือกัวกระ ตำบลมะมู่ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง เป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำกระบุรีที่แคบที่สุดของแหลมมลายู มีความกว้างจากแนวทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออก 44 กิโลเมตร แม่น้ำกระบุรีเป็นแม่น้ำที่กั้นพรมแดนประเทศไทยและสหภาพพม่า พื้นที่ส่วนนี้ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ฝรั่งเศสเคยให้ความสนใจที่จะขุดคอคอดกระ เพื่อร่นระยะทางในการเดินเรือข้ามจากฝั่งอันดามันมาฝั่งอ่าวไทย แต่เมื่อมีปัญหาขัดแย้งทางผลประโยชน์กับประเทศอังกฤษที่เป็นเจ้าของท่าเรือในปีนัง ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ โครงการนี้จึงถูกยกเลิกไปไหนที่สุด อย่างไรก็ตามปัจจุบันคอคอดกระ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัด นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจะได้ศึกษาประวัติความเป็นมาโดยละเอียด

22) แม่น้ำกระบุรี หรือแม่น้ำปากจั่น ซึ่งมีความยาว 125 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทย (เขตจังหวัดระนอง) กับพม่า (เขตเมืองมะลิวัน) ตอนเหนือของแม่น้ำนี้เรียกว่า ปากจั่น เพราะมีขนาดเล็กเหมือนกับปากจั่น (ที่ตักปลา) แต่เมื่อไหลลงไปทางใต้ขนาดของแม่น้ำจะกว้างออกไปเรื่อย ๆ จนถึงประมาณ 4-5 กิโลเมตร ตั้งแต่ปากน้ำขึ้นไปถึงอำเภอกระบุรี เป็นลำน้ำยาวประมาณ 60 กิโลเมตรเศษ เรียกว่า แม่น้ำกระบุรี สองฟากของแม่น้ำทางตอนเหนือเป็นป่าเขาสลับซับซ้อนมาก ช่วงอำเภอกระบุรีทางฝั่งซ้ายมีหมู่บ้าน เรือกสวนไร่นา เป็นตอน ๆ ทางฝั่งขวาของปากน้ำสายนี้เป็นแหลมใหญ่ เรียกว่า แหลมวิกตอเรีย

23) ถ้าพระขยางค์ ตั้งอยู่ที่ ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ตรงหลักกิโลเมตรที่ 568 ห่างจากเมืองระนอง 48 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอกระบุรี 18 กิโลเมตร เป็นถ้ำเก่าแก่ บริเวณถ้ำมีบันไดที่สร้างโดย นายบุญนำ สุวรรณรัตน์ ในปี พ.ศ. 2548 และสร้างบันไดไม้เพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2531 สำหรับให้ปีนขึ้นชั้นบนสุดของถ้ำ ถ้าพระขยางค์นี้ อยู่ในเขาแหลมเนียง มีตำนานเล่าว่า นายแก้วได้ส่งลูกชายไปศึกษาศิลปวิทยาที่เมืองนครศรีธรรมราชหวัง จะให้กลับมาเป็นเจ้าเมืองสืบแทนตน ระหว่างส่งลูกชายไปเรียน นายแก้วก็ได้นางจันเป็นภรรยา น้อย เมื่อนายทองลูกชายสำเร็จการศึกษามาช่วยพ่อดูแลบ้านเมือง ได้ผูกสมักรักใคร่จันได้ เสียกับนางจัน นายแก้วผู้เป็นบิดาโกรธมาก สั่งให้คนจับลูกชายใส่ขื่อไปฆ่าทิ้ง แต่นายทอง อยู่ยงคงกะพัน เพราะได้สำเร็จวิชามาแล้ว ผู้เป็นพ่อจึงสั่งจับลูกชายขึ้นหาหยั่ง โดยใช้ไม้สามต้น ปักโคนทแยงเป็นรูป 3 มุม ปลายไม้ผูกติดกันไว้ แล้วให้เอาไว้ในถ้ำเขาแหลมเนียง ทรมานจนตายด้วยการอดอาหาร จากตำนาน คำว่า “ขยางค์” ซึ่งเป็นชื่อถ้ำ สันนิษฐานว่ามาจากคำว่า “ขาหยั่ง” ที่เพี้ยนมาเป็น “พยาง” และ “ขยางค์” ในที่สุด

ระนองเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมายและสวยงาม มีชายหาดสวยงามและสงบเงียบ ท้องทะเลสวยใสที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรใต้น้ำ เกาะขนาดเล็กใหญ่จำนวนมาก แหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ ป่าไม้เขียวขจีบริสุทธิ์ น้ำตกสวย และแหล่งโบราณสถาน ที่ทรงคุณค่าอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ตลอดจนเป็นความภาคภูมิใจของคนระนองทั้งปัจจุบันและคนรุ่นหลัง แหล่งโบราณสถานอันขึ้นชื่อเป็นเครื่องมือสะท้อนเรื่องราวในอดีต เป็นข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ซึ่งเป็นเครื่องแสดงประวัติความเป็นมาอันเก่าแก่ของชุมชน ของชาติ รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต

6.4.7 ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดระนอง

1) ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีประเพณีและการละเล่น ท้องถิ่น ได้แก่ ประเพณีงานบุญสวดกลางบ้าน งานประเพณีปิดทองพระถ้าพระขยางค์ งานประเพณี สงกรานต์น้ำแร่ งานประเพณีตักบาตรเทโว งานประเพณีแห่พระ แข่งเรือ งานประเพณีสารทไทย งานกาหุระนอง ประเพณีวันเสด็จพระ และประเพณีงานวันรักษเมืองนง

2) โบราณสถาน ได้แก่ พระราชวังรัตนรังสรรค์ (จำลอง) กำแพงจวนเจ้าเมืองระนอง สุสานเจ้าเมืองระนอง เนินประวัติศาสตร์ (อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5) สุสานพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) วัดสุวรรณคีรีวิหาร และวัดปทุมธาราราม

จังหวัดระนองมีศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีประเพณีและการละเล่น ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งมีความโดดเด่นและสืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของจังหวัดระนองมุ่งหล่อหลอมเข้าเป็นหนึ่งเดียวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนและเป็นมรดกทางปัญญาที่น่าภาคภูมิใจ

6.4.8 ภาษาถิ่น

ภาษาที่ใช้ในเขตจังหวัดระนอง มีลักษณะผสมผสาน โดยใช้ร่วมกับภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ภาษามลายูและภาษาถิ่นภาคใต้ ภาษาถิ่นของชาวระนองมีสำเนียงการพูด แตกต่างออกไปจากจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้

ประทีป บูหันธ์ (2554, น. 15) กล่าวถึงสำเนียงภาษาถิ่นภาคใต้ฝั่งตะวันตก ไว้ว่า มีลักษณะเด่นที่คล้ายคลึงกัน เช่น ออกเสียงคำว่า แดก เป็น แตะ ดอกไม้ เป็น เตะไม้ สามแยก เป็น สามแยะ ฯลฯ

6.4.9 ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้านคือความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากบรรพบุรุษ ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเรื่องการทำมาหากิน ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้ สร้างสรรค์และถ่ายทอดมาให้เรา

1) **หัตถกรรมพื้นบ้าน** ได้แก่ ผ้าบาติกของกลุ่มแม่บ้านในเขตอำเภอเกาะเปอร์ งานจักสานของกลุ่มจักสานบางพระใต้ อำเภอละอุ่น การจักสานหวายที่บ้านคอกช้าง ตำบลเกาะเปอร์ อำเภอเกาะเปอร์ และการทำเครื่องประดับจากหอยมุกของตำบลเขานิเวศน์ อำเภอเมืองระนอง

2) **เอกลักษณ์ด้านอาหารการกิน** ได้แก่ ซาลาเปาทับทลี มะม่วงหิมพานต์หรือกาหุ กะปิ ปลาเค็ม และกุ้งแห้ง

สรุปได้ว่า จังหวัดระนองมีหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความสวยงาม คงเอกลักษณ์ มีคุณค่าทางศิลปะ โดยเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ การพัฒนาฝีมือของชาวบ้าน นอกจากสนองความต้องการทางด้านจิตใจแล้ว งานหัตถกรรมยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือ ในการประกอบอาชีพได้ด้วย

3) **สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อ OTOP**

บัญชีรายชื่อผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยของจังหวัดระนอง พ.ศ. 2559 ที่น่าสนใจ

ระดับ 3 ดาว ได้แก่ ผ้าคลุมฮิญาบ กระเป๋าไหมเชือกกรม กระเป๋าเชือก ร่มบ้านฝ้ายท่า หมวกแพชั่น สร้อยคอกมุก รองเท้าเชือกสาน เปลือกหอยและไข่มุก ฝ้านุ่งป้าย

เครื่องประดับหินสีลูกปัด ขนมหอมม้วน ซี้อิวตรานกแก้ว มะม่วงหิมพานต์เผา และเม็ดมะม่วง-หิมพานต์อบ

ระดับ 4 ดาว ได้แก่ กาแฟคั่วบด โกตี่น้ำส้มสด ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย และผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอยมุก

ระดับ 5 ดาว ได้แก่ มะม่วงหิมพานต์แบบอบเกลือ น้ำพริกเผา ซาลาเปาทับหลี และชลิตรังนก

จังหวัดระนองมีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อ OTOP มากมายให้เลือกซื้อเลือกหากัน โดยทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตเป็นทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งแสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สอดคล้องกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น

6.4.10 บุคคลสำคัญของจังหวัดระนอง

จังหวัดระนองมีบุคคลสำคัญที่สร้างคุณงามความดีและประโยชน์ต่อการพัฒนาความเจริญในอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1) พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง ณ ระนอง) เป็นคนจีนต้นสกุล ณ ระนอง คนแรกที่เข้ามาในประเทศไทย ชื่อเดิมชื่อ ซู้เจียง แซ่คอ และได้เรียกกันว่า คอซู้เจียง คอซู้เจียงเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพเข้ามาในประเทศไทยขณะมีอายุได้ 25 ปี ได้สมรสกับคนไทยชาวพังงา และมีบุตรทั้งหมด 11 คน เป็นหญิง 5 คน และเป็นชาย 6 คน พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง) เป็นบุคคลตัวอย่างที่น่าสรรเสริญและประสบความสำเร็จในชีวิต โดยเริ่มต้นจากชีวิตกรรมกรมาเป็นพ่อค้า และได้เป็นเจ้าของระนองในเวลาต่อมา ท่านผู้นี้คือต้นตระกูล ณ ระนอง ซึ่งมีลูกหลานสืบเชื้อสายกันต่อ ๆ มา

2) หลวงศรีโลหะภูมิพิทักษ์ (คอซิมแจ้ง ณ ระนอง) บุตรชายคนแรก ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นหลวงศรีโลหะภูมิพิทักษ์ ตำแหน่งผู้ช่วยราชการเมืองระนอง ถึงแก่กรรมในตำแหน่ง

3) พระยารัตนเศรษฐี (คอซิมก้อง ณ ระนอง) ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นหลวงศรีโลหะภูมิพิทักษ์ ผู้ช่วยราชการเมืองระนอง แล้วเลื่อนเป็นพระยารัตนเศรษฐี ต่อมาได้เป็นพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี สมุหเทศาภิบาลมณฑลชุมพร

4) หลวงศรีสมบัติ (คอซิมจิว ณ ระนอง) ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นหลวงศรีสมบัติ ผู้ช่วยราชการเมืองระนอง แล้วก็ถึงแก่กรรมในตำแหน่ง

5) พระศรีโลห (คอซิมขิม ณ ระนอง) ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นหลวงศรีโลหะภูมิพิทักษ์ แล้วเลื่อนเป็นพระยาศรีโลหะภูมิพิทักษ์ ผู้ช่วยราชการเมืองระนอง ภายหลังได้เลื่อนเป็นพระยาอักษุวงศตติศรัทธา ผู้ว่าราชการเมืองกระบี่

6) พระยาจรรยาเอกาการ (คอซิมเต็ก ณ ระนอง) ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นพระจรรยาเอกาการ ผู้ว่าราชการเมืองหลังสวน ภายหลังได้เป็นพระยาจรรยาเอกาการ

7) พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นบุตรที่เกิดจากภรรยาอีกคนหนึ่งของท่านคอซู้เจียง ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่อมาได้รับพระราชทานสัญญาบัตร เป็นหลวงบริรักษ์โลหวิสัย ผู้ช่วยราชการเมืองระนอง และเลื่อนเป็น

พระยาอภัยภูเบศรคหบดีศรีรักษา ผู้ว่าราชการเมืองกระบุรี ต่อมาได้เลื่อนเป็นพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี ผู้ว่าราชการเมืองตรัง (บุคคลแรกที่ได้นำต้นยางพาราเข้ามาปลูกเป็นครั้งแรกในเมืองไทย) ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ถึงแก่อนิจกรรมในตำแหน่งสมัยรัชกาลที่ 6 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊) เป็นนักปกครองที่มีความสามารถ มีชื่อเสียงปรากฏสืบมา จนมีอนุสาวรีย์อยู่ที่จังหวัดตรัง

สรุปได้ว่า คนระนองนับว่าโชคดีที่มีบุคคลสำคัญช่วยพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญ พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง) เป็นบุคคลตัวอย่างที่น่าสรรเสริญและประสบความสำเร็จในชีวิต โดยเริ่มต้นจากชีวิตกรรมกรมาเป็นพ่อค้า และได้เป็นเจ้าของระนองในเวลาต่อมา ซึ่งมีลูกหลานสืบเชื้อสายกันต่อ ๆ มา ประมาณชั่วอายุคน 5 รุ่นมาแล้ว จึงสมควรที่ลูกหลานชาวเมืองระนองได้รำลึกถึงคุณงามความดีอยู่เสมอ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีผู้ศึกษา และวิจัย ดังนี้

เทวีวรรณ การปลูก (2556) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา ที่สร้างขึ้นแต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ มีเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อเรื่องเกี่ยวกับเมืองนครราชสีมา จำนวน 5 เรื่อง คำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสมทุกด้าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระดับ 0.66 - 1.00 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.48 ถึง 4.83 และมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิริกาญจน์ ศิริพานิช (2556) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพฯ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพฯ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพฯ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน จากภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม มีการสอดแทรกคุณธรรม และมีภาพสีประกอบ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.65 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และ

ผลการตรวจสอบความคิดเห็นมีต่อหนังสือ ที่สร้างขึ้นของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

อำนาจ เรืองศรี (2556) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องเมืองตะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เมืองตะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องเมืองตะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ได้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เมืองตะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีพัทลุง ประกอบด้วยเนื้อเรื่อง จำนวน 9 เรื่อง คือ เรื่องเมืองตะลุง เรื่องเกาะสีเกาะห้า เรื่องสินลาลูดี เรื่องไกวเปลกล่อมน้อง เรื่องอุ่นข้าว เรื่องนั่งรถไฟไปบ้านปู่ เรื่องโพนแก้วหอ เรื่องแข่งโพนที่บ้านปู่เมืองลุง และเรื่องวีรชน และการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า คุณภาพของหนังสือด้านลักษณะของหนังสือ ด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อหา และด้านคุณค่า ของหนังสือมีความเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวม 0.96

เพ็ญโฉม จันโปลัง (2556) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิทานพื้นบ้านโคราช” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิทานพื้นบ้านโคราช” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ได้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “นิทานพื้นบ้านโคราช” ที่สร้างขึ้น มี 10 เรื่อง แต่ละเรื่องเป็นนิทานพื้นบ้านที่มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมในด้านต่าง ๆ มีภาพสีประกอบ มีคำถามท้ายเล่ม ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านรูปเล่ม ด้านการจัดภาพ ด้านการดำเนินเรื่อง และด้านภาษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 -1.00 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม ผลการตรวจคุณภาพตามแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยนักเรียนด้านเนื้อเรื่อง ด้านสำนวนภาษา ด้านภาพประกอบ ด้านรูปเล่ม และการจัดรูปแบบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 2.69 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก จึงสรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

เอื้อสุภา สองสว่าง (2551) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อศึกษาผลการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง พระยาพิชัยดาบหัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นหนังสือคำบรรยายประกอบภาพการ์ตูนสี เนื้อเรื่องเป็นประวัติบุคคลสำคัญทางด้านมวยไทย คือ พระยาพิชัยดาบหัก หนังสือเล่มนี้มีประสิทธิภาพ 88.17/86.89 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อรุณี จิรมหาศาล (2550) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” และเพื่อหาประสิทธิภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” ตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” มีประสิทธิภาพที่ 80.44/80.20 แสดงว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยสรุปผลการศึกษาค้นคว้านี้ นอกจากจะมีหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นที่ครูภาษาไทยสามารถนำไปใช้ในการสอนได้ ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน และนวัตกรรมการสอนภาษาไทยในเรื่องอื่น ๆ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่ใกล้ตัว นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น หนังสือส่งเสริมการอ่านช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดีให้กับนักเรียน

8. การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

8.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 มีลักษณะเน้นเสริมทักษะ และนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ ดังนี้

8.1.1 ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-14 ปี เป็นวัยเด็กตอนปลาย
- 2) แนวการเขียนเป็นแบบสารบันเทิง คือ แต่งเนื้อหาด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11
- 3) รูปเล่มหนังสือมีขนาด 8 หน้ายก ความยาว 107 หน้า
- 4) เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา แต่งด้วยคำประพันธ์ กลอนสุภาพ
 - ตอนที่ 2 งามล้ำค่าโบราณสถาน แต่งด้วยคำประพันธ์ กลอนสุภาพ
 - ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แต่งด้วยคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11
 - ตอนที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดี แต่งด้วยคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11
 - ตอนที่ 5 ชมของดีเมืองแร่นอง แต่งด้วยคำประพันธ์ กลอนสุภาพ

8.1.2 โครงสร้างเนื้อหาของหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง เนื้อหา คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่อง และภาพประกอบ รายละเอียดดังนี้

- 1) คำนำ เป็นการอธิบายจุดประสงค์การนำเรื่องราวของท้องถิ่นมาเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเรื่องเพื่อให้นักเรียนศึกษา และบอกแนวทางในการอ่าน
- 2) คำชี้แจง เป็นการกล่าวถึงเหตุผลในการสร้างหนังสือ และชี้แจงข้อปฏิบัติแนวทางในการอ่าน
- 3) เนื้อหา เป็นเรื่องราวของท้องถิ่นในจังหวัดระนอง ซึ่งแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน
- 4) คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่อง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น
- 5) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น
- 6) ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายจริงที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินเกิดจินตนาการในการอ่าน

8.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ โดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตรวจสอบคุณภาพ โดยนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

8.2.1 การสร้างหนังสือ

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
- 2) กำหนดโครงสร้างหนังสือ ประกอบด้วย 5 ตอน คือ ย้อนรอยเมืองพระยาแกมล้ำค่าโบราณสถาน กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดิ์ และชมของดีเมืองระนอง โดยใช้คำประพันธ์ร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ในการเขียนเนื้อหา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้
 - (1) เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นของตน
 - (2) เพื่อให้ผู้อ่านมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีทักษะในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน
 - (3) เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน”
 - (4) เพื่อให้ผู้อ่านนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
 - (5) เพื่อให้ผู้อ่านมีความรัก ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

8.2.2 การตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

การปรับปรุงคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1) สร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสือ

2) จัดทำแบบประเมินทั้ง 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของหนังสือ ประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียน ประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสือที่สร้างขึ้น โดยตรวจสอบหาคะแนนเฉลี่ยรวม และนำแบบประเมินมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและเสนอแนะไว้

3) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ควบคุมฯ นำหนังสือส่งเสริมการอ่าน เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก จำนวน 3 คน พิจารณาคุณภาพหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ ดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนให้ติดตาม การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของผู้อ่าน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ในบางตอนของเรื่องยังขาดรายละเอียดที่สำคัญอีกบางส่วน ควรปรับให้มีความสมบูรณ์

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ การนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนดีเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาและภาพน่าสนใจ ควรมีการปรับเนื้อหาบางตอนให้มีความกระชับ

(3) ด้านการใช้ภาษา ควรตัดคำที่ใช้ซ้ำ ๆ กันออก ควรใช้คำให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควรแก้ไขปกหน้าให้ภาพมีสีสันมากขึ้น

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ บางหน้ามีจำนวนภาพประกอบมากเกินไป บางภาพมีขนาดเล็กไม่ชัดเจน ควรปรับให้เหมาะสม

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ หนังสือส่งเสริมการอ่านช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์นั้น

4) การนำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำหนังสือมาปรับปรุงเพื่อจัดทำเป็นหนังสือที่สมบูรณ์ โดยได้ปรับปรุง ดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา เพิ่มเติมรายละเอียดสำคัญในเนื้อหาบางตอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ ปรับแก้ไขการดำเนินเรื่องบางตอนให้กระชับยิ่งขึ้น

(3) ด้านการใช้ภาษา ปรับแก้ไขจำนวนคำเกินในคำประพันธ์บางตอนให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และตรวจสอบการพิมพ์สะกดคำ การเว้นวรรคจนถูกต้องสมบูรณ์

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม ปรับแก้ไขปกหน้าให้ชัดเจน และมีสีสันมากขึ้นตามคำแนะนำ

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ปรับแก้ไขจำนวนภาพให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา และปรับภาพให้มีขนาด สี สันชัดเจนสมจริงยิ่งขึ้น

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เพิ่มเติมกิจกรรมท้ายเรื่องโดยยกบทประพันธ์ สั้น ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์นั้น

5) การนำหนังสือที่แก้ไขปรับปรุงเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ นำหนังสือเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพหนังสือ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

6) การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยใช้ข้อมูลจากนักเรียนการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือในขั้นนี้ เป็นการนำหนังสือไปทดลองให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสองแพรก จังหวัดระนอง จำนวน 10 คนอ่าน เพื่อประเมินความคิดเห็นตามแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตรฐานค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน จากนักเรียน คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

8.2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม การดำเนินเรื่องชวนติดตาม การอธิบายศัพท์ชัดเจน ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม และกิจกรรมท้ายเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้อง น่าสนใจ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

(3) ด้านการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพยยานี 11 และกลอนสุภาพที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัย รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ช่วยส่งเสริมจินตนาการ ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความรู้และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ภาพยยานี 11 และกลอนสุภาพ และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านทุกด้าน สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือได้ว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.95

2) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดำเนินการโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ นักเรียนมีความเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง วิธีการนำเสนอเหมาะสม น่าสนใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

(3) ด้านการใช้ภาษา นักเรียนมีความเห็นว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน การบรรยายเรื่องชัดเจน สำนวนและภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย คำประพันธ์ไพเราะสละสลวย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม นักเรียนมีความเห็นว่า หน้าปกสวยงาม ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ขนาดของหนังสือมีความเหมาะสม ขนาดและรูปแบบของตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ภาพประกอบสวยงามเหมาะสมชวนให้อ่าน ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน ทำให้เข้าใจ เนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมี ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความรู้และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีความสนใจในการแต่งคำ ประพันธ์กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44

สรุปการประเมินจากนักเรียน จำนวน 10 คน นักเรียนมีความคิดเห็น เกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนน เฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.26

จึงสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ สามารถ นำไปพัฒนาทักษะการอ่านและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้นักเรียนได้

บทที่ 2
หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เปิดเมืองระนองท่องอันดามัน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดระนอง

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เปิดเมืองระนองท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ผ่านการตรวจสอบคุณภาพหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ ขนาดรูปเล่ม 8 หน้ายก ความยาว 100 หน้า มีส่วนประกอบรูปเล่มดังนี้

1. คำนำ เป็นการเขียนอธิบายจุดประสงค์การนำเรื่องราวของท้องถิ่นมาเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเรื่องเพื่อให้นักเรียนศึกษา และบอกแนวทางในการอ่าน
2. คำชี้แจง เป็นการกล่าวถึงเหตุผลในการสร้างหนังสือ และชี้แจงข้อปฏิบัติแนวทางในการอ่าน
3. เนื้อหา เป็นเรื่องราวของท้องถิ่นในจังหวัดระนอง ซึ่งแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน
4. คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่อง เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น
5. กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น
6. ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายจริงที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการในการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

“เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน”

พรนภา แซ่อู๋

คำนำ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นงานเขียนประเภทร้อยกรองที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แหล่งโบราณสถาน สภาพปัจจุบัน สถานที่ท่องเที่ยว และของดีเมืองระนอง ในรูปแบบคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 จัดขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่าน นิสัยรักการอ่าน และเพื่อให้ตระหนักถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญ ความภาคภูมิใจในจังหวัดของตน ประกอบด้วย 5 เรื่อง ดังนี้

- ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา
- ตอนที่ 2 งามล้ำค่าโบราณสถาน
- ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้
- ตอนที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดี
- ตอนที่ 5 ชมของดีเมืองแร่นอง

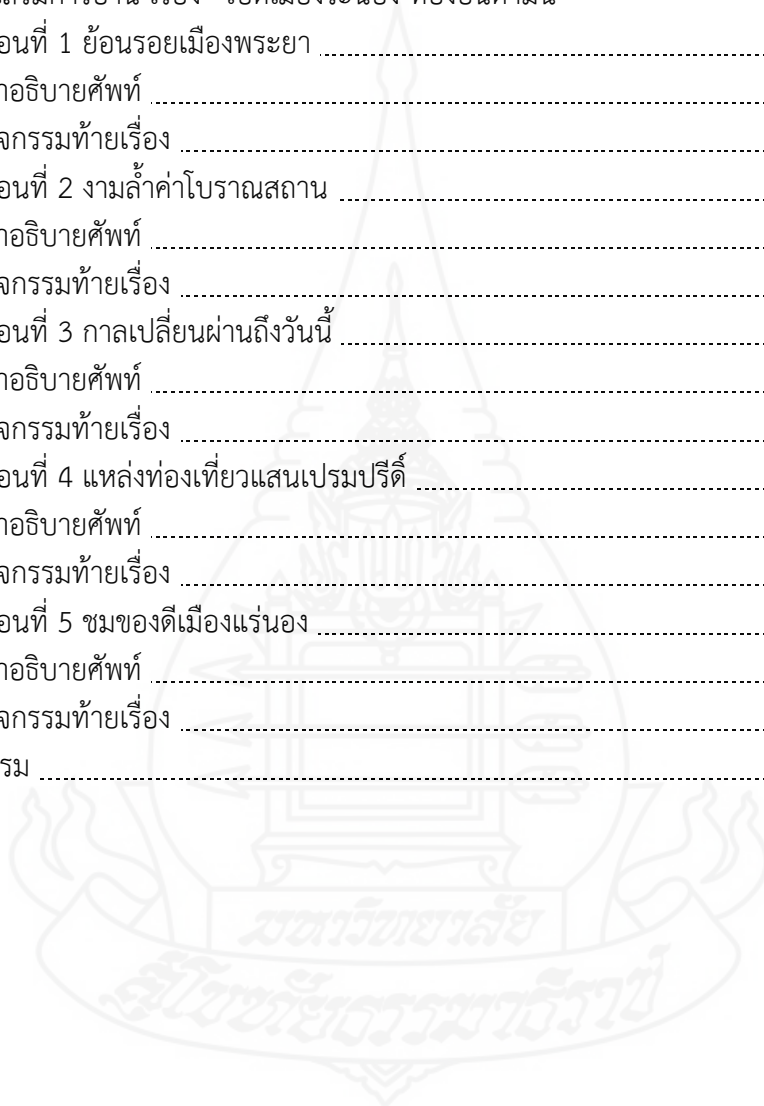
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ จะมีประโยชน์แก่นักเรียนและผู้สนใจ

พรนภา แซ่อู่ย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงในการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน	ค
หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน”	
ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา	1
คำอธิบายศัพท์	15
กิจกรรมท้ายเรื่อง	20
ตอนที่ 2 งามล้ำค่าโบราณสถาน	23
คำอธิบายศัพท์	38
กิจกรรมท้ายเรื่อง	41
ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้	45
คำอธิบายศัพท์	55
กิจกรรมท้ายเรื่อง	59
ตอนที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดิ์	62
คำอธิบายศัพท์	76
กิจกรรมท้ายเรื่อง	79
ตอนที่ 5 ชมของดีเมืองแร่นอง	81
คำอธิบายศัพท์	94
กิจกรรมท้ายเรื่อง	97
บรรณานุกรม	99

คำชี้แจงในการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน
เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน”

อักษรถ่ายทอดอักษรศิลป์
ถิ่นระนองเมืองทองมอญวิมาน
อันเมืองทองคือระนองมอญวิไล
กลอนสุภาพกาพย์ยานีจึ่งพากเพียร

ให้ยลยินเรื่องราวอันเล่าขาน
เสริมให้อ่านสร้างนิสัยรักการเรียน
แดนถิ่นไทยมรดกฝึกร่านเขียน
หมั่นวนเวียนเปิดอ่านท่องถิ่นเรา

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” แต่งด้วยบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 เนื้อหาเป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดระนองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื้อหากล่าวถึง ประวัติความเป็นมา แหล่งโบราณสถาน สภาพปัจจุบัน สถานที่ท่องเที่ยว และของดีของจังหวัดระนอง หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ได้กระตุ้นความสนใจ และสร้างความคุ้นเคย ในฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 เนื้อหาเป็นเรื่องราวที่มี ลักษณะโดดเด่นของเอกลักษณ์ในจังหวัดระนอง นักเรียนจึงได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นักเรียนควรฝึกร่านตามลำดับเนื้อหา แล้วทำกิจกรรมท้ายบทเพื่อ เป็นการทบทวนความเข้าใจ

ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา

ณ ชุมชนที่ตั้งเมืองอย่างผาสุก
 พิษพันธุ์ธรรมชาติดุร้ายมี
 หากค้นคว้าย้อนอดีตของเมืองนี้
 แร่ดีบุกอันเลอค่าประดุจทอง
 มรดกธรรมชาติที่โลกสร้าง
 ประวัติศาสตร์อยุธยาเรียงร้อยพลัน
 ชุดแร่ทำสวนหาเลี้ยงชีพ
 ขึ้นต่อเมืองชุมพรไม่มีภัย
 ประวัติศาสตร์บันทึกหลักฐานไว้
 รัชกาลที่สี่พระองค์ทรงโปรดปราน

รายล้อมเขารุกขชาติขึ้นดาดดิน
 เขียวขจีบนผืนดินถิ่นระนอง
 แหล่งแร่มีมากมายชื่อเกริกก้อง
 ผู้คนล่องตามธารหาแร่กัน
 แร่พลอยต่างแทรกขึ้นมาให้สีสน
 ผู้คนไกลเคียงนั้นมิน้ำใจ
 เมืองประทีปประชาสมาอาศัย
 ผู้คนหลายหลากวัยสุขสำราญ
 เจ้าเมืองไซรัลหวงระนองคอยสืบสาน
 คอชูเจียงเขี้ยวชาญเป็นเจ้าเมือง

อนุสาวรีย์พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี

ยี่สิบเอ็ดกรกฎาสองสี่ศูนย์ห้า
พระรัตนเศรษฐินามปราดเปรื่อง
รัชกาลที่สี่กรุณาโปรดเกล้า
ยกระนองและเมืองตระเป็นจัตวา
พร้อมกันนั้นทรงเลื่อนบรรดาศักดิ์
เป็นพระยารัตนเศรษฐีขึ้นฤทัย

พระราชทานบรรดาศักดิ์ยศต่อเมือง
เมืองระนองรุ่งเรืองแต่นั้นมา
คอยบรรเทาเหตุการณ์ในเบื้องหน้า
ขึ้นตรงต่อมหานครชัย
ดูงามพักตร์ผู้ว่าเมืองคลายสงสัย
ปกครองเมืองครองใจด้วยหลักธรรม

พระยาดำรงสุจริต มหิศรภักดี (คอซู้เจียง)

เหรียญที่ระลึกสร้างอนุสาวรีย์พระยาดำรง
สุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง) พ.ศ. 2441

ถนนคนเดินอำเภอกระบุรี

ชื่อระนองมีที่มาหลายกระแส
 เลื่อนมาจากแร่นองอันมากมาย
 ส่วนเมืองตระกระบือมีเรื่องเล่า
 บ้านน่าน้อยร่มเย็นคนปรองดอง
 อันสาเหตุที่นายแก้วได้เลื่อนยศ
 แต่เจ้าเมืองชุมพรชนหญิงชาย
 ตั้งเป็นพระแก้วโกรทครองเมืองตระ
 ขึ้นเมืองตระเป็นจัตวาพร้อมเพรียงกัน

ชื่อนายนองผันแปรสื่อความหมาย
 จึงเพี้ยนมาสีบสายเป็นระนอง
 แต่ก่อนเก่ามีนายคอยปกป้อง
 การปกครองราษฎรสุขสบาย
 ฟ้ากำหนดจับกระทรวงงามเฉิดฉาย
 ใฝ่ทูลเกล้าถวายรับรางวัล
 รับเดชะตำแหน่งพลันเปลี่ยนผัน
 กับเมืองนองทั้งสองเมืองหมั่นดูแล

ตลาดนัดอำเภอกระบุรี

ถ้ำพระขยงค์

ตามตำนานแต่เดิมเล่าต่อว่า	กาลนานมานายแก้วตั้งใจแน
ส่งบุตรชายเล่าเรียนอ่านเขียนแปล	หวังเพียงแค่สืบต่อเจ้าเมืองตน
นายแก้วได้เมียอีกหนึ่งชื่อว่าจัน	เป็นเมียฉันทรรยาลือทั่วหน
นายทองเรียนสำเร็จเป็นนายคน	รีบดั้นด้นกลับบ้านกระบบุรี
ฝ่ายนายทองรักใคร่สนิทสนม	เกิดขึ้นชมเสน่ห์นางโฉมศรี
ความกลัวว่าบิดาจะรู้ที่	จึงโหมตีปีตุฆาตฆ่าบิดา
นายแก้วเองรู้ทันแผนการลูก	ความพันผูกหมดสิ้นคิดเช่นฆ่า
จับนายทองมัดมือใส่ชื่อคา	ขึ้นขาทิ้งนำพาไปเขาแหลมเนียง
ทรมานโดยให้อดอาหาร	จนวายปราณสิ้นใจไร้รูปเสียง
เป็นที่มาพระขยงค์คลองลำเลียง	เรื่องราวถ้ำข้างเคียงวิถีชน

พระยาอนุกูลสยามกิจ อุปนิทษิตสยามรัฐ
(ตันกิมเจ็ง)

<http://uauction4.uamulet.com/AuctionDetail.aspx?bid=429&qid=23736>

ภายในปีสองพันสี่ร้อยเก้า
เจตนาทำเหมืองดีบุกต่อ
จีนคนนั้นมีนามตันกิมเจ็ง
ตำแหน่งกงสุลสยามใจเบิกบาน
สัญญาบัตรเป็นพระพิเทศพาณิชย์
ในหลวงท่านอนุญาตโดยทันใด
ตั้งเป็นพระยาอัญมณฑลศรีรักษา
ปีสองพันสี่ร้อยสี่สิบเอ็ดกลาย
สองพันสี่ร้อยยี่สิบเจ็ดมา
คอซิมบี้ดูแลเมืองจนมั่นคง

ชาวจีนเข้ามากรุงเพื่อมุ่งขอ
ณ เมืองตระเฝ้ารอรพระราชทาน
ท่านรีบเร่งเข้าเฝ้าอย่างกล้าหาญ
จากถิ่นฐานสิงคโปร์สู่เมืองไทย
ดูเป็นมิตรต่างเมืองสมสมัย
พร้อมอวยชัยช่วยเหลือให้อยู่สบาย
เป็นผู้ว่าเมืองตระตามมุ่งหมาย
ปีสุดท้ายรัชสมัยของพระองค์
รัชกาลที่ห้ามีจิตคิดประสงค์
บ้านเมืองเรายินยงเป็นอย่างดี

พระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี
(คอซิมบี้ ณ ระนอง)

<https://th.wikipedia.org>

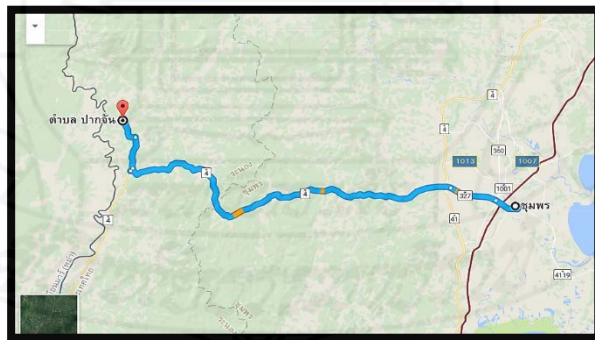
หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 6

พระยาอภัยภูงค์ตทิสรรักษา
(คอซิมชิมน ฦ ระนอง)
<https://naranong.org>

ศกสองพันสี่ร้อยสามสิบสาม
พระจุลจอมราชดำเนินมาปีนี้
สถลมารคจากชุมพรไปปากจั่น
ถึงน้ำจืดเมืองใหม่ทันเพลลา
ในครั้นนั้นพระองค์มีรับสั่ง
มอบหมายให้ดูแลทุกซ์ลำเค็ญ
ครานั้นพระจุลจอมทรงแต่งตั้ง
คอซิมชิมครองเมืองตระตามชาวคราว

คือโมงยามประพาสสง่าศรี
ชาวระนองเปรมปรีดีด้วยกรุณา
ลงเรือพลันล่องธารตามปรารถนา
ทั้งพืชพันธุ์ไม้ป่าดงร่มเย็น
ทรงแต่งตั้งคอซิมบิช่วยทุกซ์เค็ญ
ตั้งท่านเป็นเจ้าของเมืองตามเรื่องราว
ทุกคนพึงรับความร่วมมือสืบสาว
รับหน้าที่ยึดยาวอย่างพากเพียร

แผนที่แสดงเส้นทางจากจังหวัดชุมพรไปยังอำเภอกระบุรี

<https://www.google.co.th>

ในตอนนั้นเมืองตระได้ถูกยุบ
ตั้งชื่อใหม่กระบุรีเมืองราบเตียน
นายอำเภอคนแรกรับตำแหน่ง
“ย้อย ธนบัตร” ปลัดเมืองจึงเลื่อนมา
หลวงจันทรภักดีสีหราช
ตำแหน่งกิตติมศักดิ์ครบครัน
กระบุรีเคยเป็นที่ประทับ
พระจุลจอมราชดำเนินถิ่นกันดาร
ไว้ในศกสองพันสี่ร้อยสามสิบสาม

เขาสรุปเป็นอำเภอจึงจำเปลี่ยน
แล้วเกษียณหนังสือตามเมตตา
เมืองเปลี่ยนแปลงผู้คนล้วนหรรษา
ลูกบ้านสุขอร่ารักใคร่กัน
คือช้อยสองอาจดูบากบั่น
ผู้คนนั้นมานะหมั่นทำงาน
มหากษัตริย์สดับทุกข์ชาวบ้าน
ธ ทรงจารจารึก จ.ป.ร.
ตั้งพระรามอวตารตามแรงขอ

ศิลาสลักปรมาภิไธย จ.ป.ร.
ประทับ ณ “ดอนพลับพลา” เขียมล่อ พระองค์มิเคยทอด้วศรัทธา

พิธีน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในคราวเสด็จพระราชดำเนินจังหวัดระนอง พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
ทรงสลักพระปรมาภิไธยย่อ “ภปร.” และ “สก.” ลงบนศิลา

เมื่อสองพันสี่ร้อยห้าสิบสอง	ชนทั้งผองยินดีเป็นหนักหนา
พระมงกุฎเสด็จ ณ พลับพลา	ประทับมาวังทูลหนึ่งราตรี
ถัดมาปีสองพันสี่ร้อยหกสิบ	กลุ่มดาวงามระยิบดุสุขศรี
พระมงกุฎเสด็จ ณ เมืองนี้	มีหม่อมหลีหญิงมั่งคั่งสมทบเงิน
หกพันบาทสร้างพลับพลาทูลถวาย	น้ำใจเธอพริ้งพรายน่าสรรเสริญ
เป็นที่มาทับหลีฟิงดูเพลิง	เขตแดนนี้เจริญน่าชื่นชม
เจ็ดมีนาสองพันห้าร้อยสอง	ประจวบเทพเที่ยวท่องประเสริฐสม
เจ้าอยู่หัวภูมิพลชนชื่นชม	พระเมตตาอุดมชนตื่นตื่น
เสด็จพร้อมกับสมเด็จพระนางเจ้า	ราชฎีร์มาเฝ้าสดุดีมิแปรผัน
จาร ภ.ปร.และ ส.ก. ไว้เคียงกัน	คล้ายดวงจันทร์เคียงดาวพราวแสงนำ
ประทับเสวยพระกระยาหาร	มือกลางวันเบิกบานแสนชื่นฉ่ำ
สองชั่วโมงสามสิบนาทีจนจดจำ	จึงบันทึกถ้อยคำฝากตำนาน

การร่อนแร่ดีบุก

จะกล่าวถึงประวัติท่านคอซู้เจียง เป็นชาวจีนฮกเกี้ยนเผ่าโบราณ ประมุขอากรดีบุกแขวงเมืองตระ หลวงรัตนเศรษฐีหมั่นเยี่ยมเยียน ส่งเงินภาษีให้กรุงเทพมิได้ขาด กาลนานมาจนเจ้าเมืองคนเก่า พระกรุณาโปรดเกล้าบรรดาศักดิ์ ทำอากรดีบุกอยู่สิบปี จากจารึกที่ฮวงซู่ยประวัติท่าน รวมอายุแปดสิบหกปีที่ฟันฝ่า

แร่ดีบุก

มาวังเวียงกรุงสยามนามเล่าขาน เข้ายื่นขอทำงานด้วยปากเพียร เป็นเงินภาราละสี่สิบแปดเหรียญ ท่านมักเวียนฝ่าดูแลแร่ของเรา ท่านเก่งกาจบริหารงานมิขลาดเขลา ถึงแก่กรรมแสนเศร้าผลัดธานี เริงประจักษ์เป็นพระรัตนเศรษฐี ฐ ปราณี่ เลื่อนยศเป็นพระยา ตามตำนานเมืองระนองแดนทรรษา กาลเคลื่อนคลาชนระลึกถึงทุกครั้ง

สุสานเจ้าเมืองระนอง

ศิลาจารึกประวัติพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง ณ ระนอง)

ก่อนจะจบตอนย้อนรอยเมืองพระยา
 ของพระยาเจ้าเมืองผู้โด่งดัง
 คอซู้เจียงเกิดที่บ้านแอซู้
 มณฑลฟูเกี้ยนเมืองจีนเราเชิดชู
 อายุท่านยี่สิบห้าออกเดินทาง
 ที่เกาะหมากไทรบุรีอยู่ประจำ
 มีเงินทุนจึงเดินทางไปค้าขาย
 ได้ภรรยาชาวพังงาสวยสะคราญ
 งานต่อเรือค้าขายตามชายทะเล
 นายอากรเหมืองแร่สนใจปอง
 เจ้าอยู่หัวพระราชทานเป็นผู้ว่า
 มีบุตรชายทั้งหมดรวมหกคน

ขอวกถึงที่มาแต่ก่อนหลัง
 ให้ลูกหลานได้ฟังเป็นความรู้
 เจียวจิวหูแขวงเมืองแห่งนักสู้
 มานะท่านพรังพรูราวฝนพริ้ว
 ลงเรือมารับจ้างทุกเช้าค่ำ
 มานะทำกรรมกรแลกแรงงาน
 และได้ย้ายมาพังงาตั้งถิ่นฐาน
 มีบุตรชายเชี่ยวชาญงานปกครอง
 ถึงระนองพื้นเพจึงสนอง
 ท่านดูแลพี่น้องสืบตำบล
 ราชการนานนมมีฉ้อฉล
 คุณมากล้นสรรเสริญมิรู้คลาย

ภาพถ่ายตระกูล ณ ระนอง ภายในจวนเจ้าเมืองระนอง

บุตรทั้งหกของพระยาล้วนมีคุณ	ท่านเกื้อหนุนเมืองระนองไม่ขาดหาย
คนที่หนึ่งคอยแจ่มแจ้งชื่อพริ้มพราย	เป็นบุตรชายคนแรกมีศักดิ์
หลวงศรีโลหภูมิพิทักษ์	ชื่อเสียงท่านประจักษ์เป็นหนักหนา
ช่วยราชการเมืองระนองแต่ต้นมา	ทั่วทิศาระลึกถึงทุกนาที่
คนที่สองคอยค้ำชูผู้ช่วยเมือง	ชื่อเสียงท่านรุ่งเรืองสง่าศรี
พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี	คำบุรีคูเมืองนองของปวงชน
สมุหเทศาภิบาล	น้อมรับราชการสำเร็จผล
มหาดไทยเปลี่ยนหัวเมืองเป็นมณฑล	เกิดคำลั่นแต่ชุมพรครองบุรีนทร์
เปลี่ยนตำแหน่งเป็นพระยาดำรงสุจริต	เช่นบิดานำจิตคิดถวิล
พัฒนาระนองสี่รอบปี	สร้างท้องถิ่นปรับถนนคมนาคม
จากชุมพรมาสู่กระบี่	ถนนนี้สร้างรายได้ดูเหมาะสม
แสนสะดวกชาวบ้านจึงชื่นชม	คลายระทมยิ่งใหญ่ให้ยินยล

ภาพถ่ายตระกูล ณ ระนอง ภายในจวนเจ้าเมืองระนอง

คนที่สามคอคximจ้าวชนรักใคร่	ดูเกรียงไกรเลื่องลือไปทั่วหน
หลวงศรีสมบัติควรค่าล้ำนำผู้คน	ตั้งสายชลชื่นฉ่ำขโลมใจ
รัชกาลที่ห้าพระราชทาน	ทรงโปรดปรานให้ยศตั้งขานไซ
ช่วยราชการเมืองระนองถิ่นอำไพ	กิจยิ่งใหญ่ช่วยเหลือเมืองให้ร่มเย็น
คนที่สี่คอคximขิมชาญฉลาด	ท่านเก่งกาจครองเมืองดับทุกข์เข็ญ
พระยาอภัยผู้ว่าเมืองท่านเปรียบเป็น	ผู้บำเพ็ญสร้างเมืองแดนกระทอง
สัญญาบัตรเป็นหลวงเลื่อนเป็นพระ	การวะผู้ช่วยเมืองเฉลิมฉลอง
ชาวระนองรักใคร่สมใจปอง	ขนยกย่องสรรเสริญกันแซ่ซ้อง
คนที่ห้าคอคximเติกคือผู้สร้าง	จัดแจงทางแปลนเมืองตามสนอง
พระยาจรรยาธาท่านปกครอง	เมืองหลังสวนปรองดองสุขสำราญ
เป็นผู้ว่าราชการเมืองหลังสวน	สุขอบอวลปกคลุมทั่วถิ่นฐาน
เศรษฐกิจการค้าเริ่มผลิตบาน	เหล่าลูกหลานเคารพอภิวันท์

อนุสาวรีย์พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊) จังหวัดตรัง

คนที่หกคอซิมบี๊ผู้เปรี๊ยะปราด	ถวายเป็นมหาดเล็กแสนสุขสันต์
รัชกาลที่ห้าโปรดปรานครัน	พระราชทานสัญญาบัตร ๖ เมตตา
ยศแรกได้เป็นหลวงบริรักษ์	ฟังตระหนักถึงประชาว่ายศฐา
ช่วยราชการงานภักดีพลีชีวา	ถวายแม่วิญญาเพื่อแผ่นดิน
ได้เลื่อนเป็นพระอัษฎงศรีโสภา	เป็นผู้ว่ากระบรีแดนทักษิณ
ท่านครองงานครองตนเป็นอาจฉิน	คนยลยินนับถือมาช้านาน
ได้เลื่อนเป็นพระยารัษฎา	นำยางพาราปลูกเพื่อลูกหลาน
เป็นครั้งแรกในเมืองไทยชนโปรดปราน	มีอาชีพเชี่ยวชาญในเมืองตรัง
ต่อมาเลื่อนเป็นสมุหเทศา	พัฒนาบ้านเมืองตามวาดหวัง
บุตรทั้งหกของพระยาคือกำลัง	สร้างบ้านเมืองครั้งนั้นอดีตกาล

ภายในจวนเจ้าเมืองระนอง

คอซู้เจียงเป็นบุคคลทรงคุณค่า	จารศิลาบันทึกชนเล่าขาน
ระปือนามพ่อเมืองถิ่นโบราณ	นามระนองตระการคู่ธานีนทร์
รัชสมัยผันเปลี่ยนหมุนเวียนผ่าน	ชนสรณผู้มีพ่อเมืองเก่งศาสตร์ศิลป์
ชาวระนองภาคภูมิในแผ่นดิน	มีทรัพย์สินเป็นแร่นองนงน้ำใจ
สมกับเป็นเมืองแห่งวีรบุรุษ	เปรียบประดุจเทพทองสร้างฟ้าใหม่
อนุสาวรีย์เขตชูสร้างไว้ใกล้	นานเพียงไต้ยงระลึกสดุดี
น้อมรำลึกผู้ว่าเมืองรัตน	ทั่วโลกาสรรเสริญจำเริญศรี
ตลอดอายุของท่านเก้าสิบปี	แดนแร่นองถิ่นนี้มีเคยลิ้ม

ภาพถ่ายจวนเจ้าเมืองระนองในอดีต

คำอธิบายศัพท์

กงสุล	น. ชื่อตำแหน่งของบุคคลซึ่งรัฐบาลของประเทศหนึ่งแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประจำอยู่ในเมืองต่างๆ ของอีกประเทศหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ต่างๆ แทนชาติผู้แต่งตั้ง เช่น ดูแลคนชาติของประเทศผู้แต่งตั้ง กงสุล เป็นต้น
กระทอง	น. ชื่อเต่าทะเลชนิด Eretmochelys Imbricata ในวงศ์ Cheloniidae หลังเป็นเกล็ดแผ่นโตๆ ดูเหมือนซ้อนเหลื่อมกันอย่างกระเบื้องหลังคา สีน้ำตาลลายเหลือง ปากจุ่มคล้ายปากเหยี่ยว ขาแบนเป็นพาย มีไขกลมเปลือกนึ่มเหนียว ไข่ตามหาดทรายครั้งละ 150-250 ฟอง
กระบुरิ	น. ชื่ออำเภอกบกระบุรี
เกาะหมาก	น. ปีนัง
เกษียน	ก. เขียน.
ขาหยั่ง	น. ไม้ ๓ อันผูกปลายรวมกันและกางออกไป สำหรับตั้งหรือห้อยของต่าง ๆ.
ชื่อคา	น. ชื่อไม้เครื่องบนสำหรับยึดหัวเสาต้านขวาง เครื่องจองจันทน์โกษ ทำด้วยไม้มีช่องสำหรับสอดมือหรือเท้าแล้วมีลิ้มตอกก้ำกั๊กกัน ชื่อหลุด
คอซิมก๊อง	น. พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี มีชื่อเดิมว่า "คอซิมก๊อง" เป็นบุตรของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)
คอซิมขิม	น. พระยาอภัยภูงค์คตพิศรักราชา มีชื่อเดิมว่า "คอซิมขิม" เป็นบุตรของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)
คอซิมแจ้ง	น. หลวงศรีโลหภูมิพิทักษ์ เป็นบุตรของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)
คอซิมจิว	น. หลวงศรีสมบัติ เป็นบุตรของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)
คอซิมเต็ก	น. พระยาจรูญราชโภคากร เป็นบุตรของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)

คอซิมบี๊	น. สมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต เป็นบุตรของพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)
คอซู้เจียง	พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง ณ ระนอง) เป็นคนจีนต้นสกุล ณ ระนอง
จ.ป.ร.	น. ย่อมาจาก มหาจุฬาลงกรณ ปรมราชาธิราช (พระปรมาภิไธยในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 16
เจียวจิ่วหู	น. ชื่อเมืองในประเทศจีน
เจ้าอยู่หัวภูมิพล	น. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ดอนพลับพลา	น. ชื่อสถานที่ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
ดาชี่น	ว. เกล็ดนกลาด มากหลาย ดินดาช กี่ว่า.
ตันกิมเจ้ง	น. พระยาอนุกุลสยามกิจ อุปนิภิตสยามรัฐ (ตันกิมเจ้ง) กงสุลเยเนอรัลไทยคนแรก ณ เมืองสิงคโปร์
ทักษิณ	น. ทิศใต้ ใช้ว่า ทิศทักษิณ
ทับหลี	น. ชื่อหมู่บ้านในอำเภอกระบุรี
ไทรบุรี	น. หัวเมืองมลายูแห่งหนึ่ง ในพระราชอาณาเขตทางใต้ มีฐานะเป็นประเทศราชของไทย ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย
ชานินทร์	น. เมือง, เมืองใหญ่ (เหมือน ชานิน)
ชานี	น. เมือง.
นายแก้ว	น. พระแก้วโกมล เจ้าเมืองตระหรือเมืองกระ
น้ำจืด	น. ชื่อตำบลในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
บรรดาศักดิ์	น. ฐานันดรศักดิ์ที่พระราชทานแก่ข้าราชการหรือบุคคลทั่วไป แบ่งออกเป็น เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง ขุน หมื่น พัน และทนาย โดยมีราชทินนามต่อท้าย เช่น เจ้าพระยามรราช พระยาพลเทพ.
บ้านนาน้อย	น. ชื่อหมู่บ้าน ในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
บุรี	น. เมือง

ประทับ	ก. (ราชา) อยู่ที่ อยู่กับที่ เช่น ประทับที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน (ราชา) นั่ง เช่น ประทับบนพระราชอาสน์ แนนอยู่ แนนชิด แนนบลง เช่น กอดประทับอก เอาเป็นประทับป่า
ประมุข	ก. เสนอราคาแข่งขันกันในการซื้อหรือขายทรัพย์สิน
ประทีป	น. ไฟที่มีเปลวสว่าง (หมายเอาตะเกียง ไฟเทียน เป็นต้น) ตะเกียงโคม.
ประพาส	ก. ไปต่างถิ่นหรือต่างแดน เช่น ประพาสหัวเมือง ประพาสยุโรป ไปเที่ยว เช่น ประพาสป่า.
ปากจั่น	น. ชื่อตำบล ในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
ปิตุฆาต	น. การฆ่าพ่อ
พระกระยาหาร	น. ของคาว (อาหาร)
พระจุลจอม	น. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระขยงค์	น. ถ้าพระขยงค์
พระมงกุฎ	น. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
พลับพลา	น. ที่ประทับชั่วคราวสำหรับรับรองพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมราชวงศ์ชั้นสูง.
ภ.ป.ร.	น. ย่อมาจากภูมิพลอดุลยเดช ปรมราชาธิราช (พระปรมาภิไธยในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช)
ภารา	น. ชื่อมาตราชั่งน้ำหนักมคธ 20 ตูลา เป็น 1 ภาระ
มณฑลฟูเจียน	น. มณฑลฟูเจียน หรือ มณฑลฮกเกี้ยน เป็นมณฑลชายฝั่งทะเลที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีน อาณาเขตทางภาคเหนือติดกับมณฑลเจ้อเจียง ภาคใต้ติดกับมณฑลกวางตุ้ง ภาคตะวันออกติดกับช่องแคบไต้หวัน
มหานครชัย	น. ชื่อเมืองหลวงแห่งอาณาจักรรัตนโกสินทร์ และเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยปัจจุบัน ตั้งชื่อตามความเชื่ออย่างเดียวกัน เรียกโดยย่อว่า “กรุงเทพฯ”
ย้อย ธนบัตร	น. หลวงจันทร์ภักดีสีหราชรองเมือง (ย้อย ธนบัตร) เป็นนายอำเภอกระบุรีคนแรก
รัตนา	น. แก้ว
ราตรี	น. กลางคืน เวลามืดค่ำ
โลกา	น. โลก
ลำเลียง	น. ชื่อตำบลในอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 18

วังตู้	น. ชื่อชอยวังตู้ ในตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
วายปราณ	ก. หมดสั้นไม่เหลือหลอ บางทีใช้เข้าคู่กับคำ ฉิบหายเป็น ฉิบหายวายวอด.
ส.ก.	น. ย่อมาจากสิริกิติ์ (พระปรมาภิไธยในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ)
สดุดี	น. คำยกย่อง คำสรรเสริญ (โดยปรกติใช้ในลักษณะเป็นพิธีการ) เช่น กล่าวสดุดีวีรกรรมของทหาร.
สถลมารค	น. ทางบก เช่น กระบวนพยุหยาตราทางสถลมารค
สยาม	น. ชื่อเรียกประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 ของประเทศไทย
สรอาญ	ว. สำนัญญ
สัญญาบัตร	น. ใบตั้งยศ บรรดาศักดิ์ หรือสมณศักดิ์ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินทรงตั้ง เช่น นายทหารสัญญาบัตร พระราชาคณะสัญญาบัตรพระครูสัญญาบัตร ถ้าเป็นใบที่เจ้ากระทรวงตั้ง เรียกว่า ใบประทวน
สิบตำบล	น. ตำบลราชกรูด ตำบลบางรีน ตำบลพรรั้ง ตำบลทุ่งคา ตำบลสระส้มแป้น (หาดส้มแป้น) ตำบลกะเปอร์ ตำบลหาดทรายขาว ตำบลปลายคลองปากจั่น ตำบลพระ และตำบลระนอง
เสวย	ก. กิน
หม่อมหลี่	น. หม่อมหลี่สุริยวงศ์
แหลมเนียง	น. เขาแหลมเนียง อ.กระบุรี จ.ระนอง
อวตาร	ก. แบ่งภาคมาเกิดในโลก (ใช้แก่พระนารายณ์) เช่น พระนารายณ์อวตารเป็นปลา.
อากร	น. ค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งที่รัฐบาลเรียกเก็บ เช่น อากรรังนก อากรมหรสพ
แอ่ซู่	น. ชื่อหมู่บ้าน แขวงเมืองเจียวจิวหู มณฑลฟูเกี้ยน ประเทศจีน
ฮกเกี้ยน	น. ชาวจีนในมณฑลฮกเกี้ยนของประเทศจีน ชาวจีนที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในมณฑลฮกเกี้ยน
ฮวงซู่	น. ที่ฝังศพของชาวจีน ฮวงซู่ยี้ ก็ว่า

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา

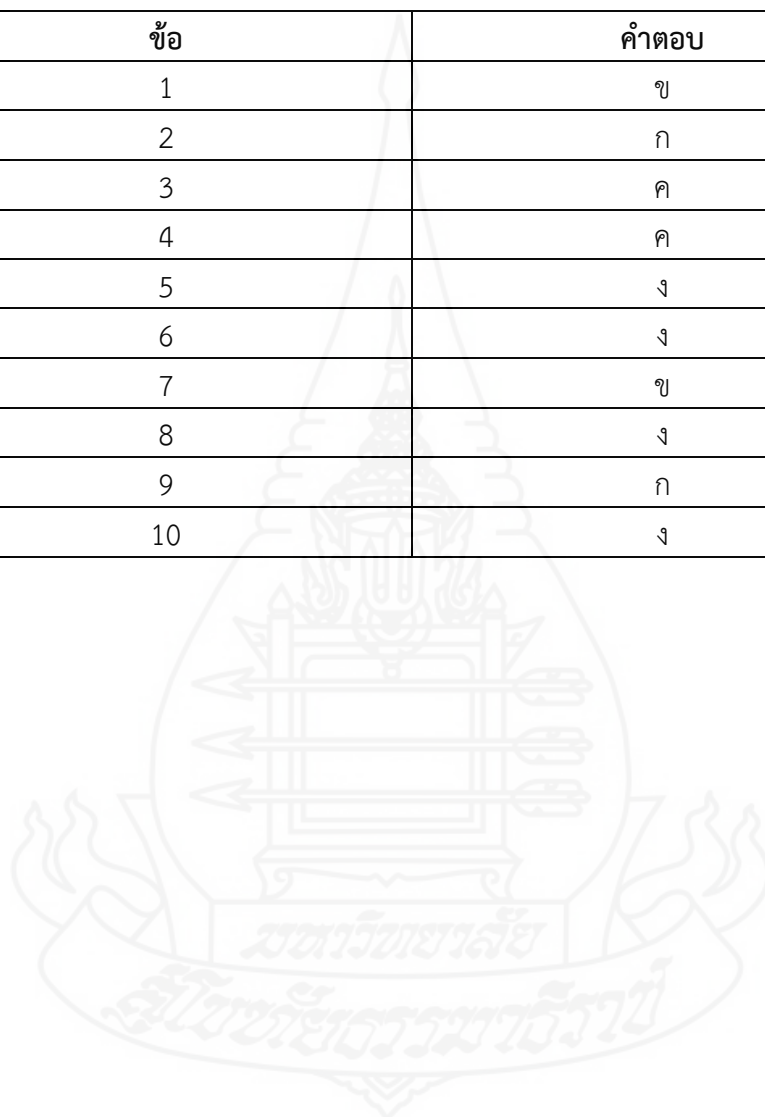
คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวแล้วกาเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. ในอดีตชาวเมืองระนองหาเลี้ยงชีพด้วยการทำอาชีพอะไร
 - ก. ทอผ้า
 - ข. ชุดแร่ดีบุก
 - ค. ทำนาเกลือ
 - ง. แปรรูปไม้สัก
2. เมืองตระและเมืองระนองได้ถูกยกขึ้นเป็นเมืองจัตวาในปีใด
 - ก. พุทธศักราช 2405
 - ข. พุทธศักราช 2410
 - ค. พุทธศักราช 2415
 - ง. พุทธศักราช 2420
3. คำว่า “ระนอง” เพี้ยนมาจากคำว่าอะไร
 - ก. รตนะ หมายถึง แก้ว
 - ข. เรืองรอง หมายถึง สุกสว่าง
 - ค. แร่นอง หมายถึง แร่มากมาย
 - ง. รณเกษตร หมายถึง สนามรบ
4. จากตำนานถ้าพระขยางค์ให้ข้อคิดได้กับผู้อ่าน
 - ก. การพึ่งพาช่วยเหลือกันเป็นสิ่งดี
 - ข. การหลงใหลในรูปกายภายนอกไม่ใช่เรื่องดี
 - ค. ควรระวังความใกล้ชิดกันระหว่างหญิงชายซึ่งอาจนำไปสู่การผิดศีลธรรม
 - ง. เมื่อรักไม่เป็นไปอย่างที่ต้องการ ความรักอาจแปรเปลี่ยนเป็นความแค้นได้
5. บุคคลใดได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นพระพิเทศพาณิชย์ ตำแหน่งกงสุลสยาม ประจำเมืองสิงคโปร์
 - ก. ตันหยก
 - ข. คอซิมจิว
 - ค. คอซู่เจียง
 - ง. ตันกิมแจ้ง

6. บรรดาศักดิ์ข้อใดที่คอซิมปีได้รับพระราชทานขณะเป็นผู้ว่าเมืองตรัง
- พระยาจตุรราชโกศการ
 - พระยาอภัยภูงคตทิสรักราช
 - พระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี
 - พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี
7. ศิลปินที่สลักพระบรมมาภิไธยย่อ จปร. ย่อมาจากคำว่าอะไร
- พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์
 - มหาจุฬาลงกรณ ปรมราชาธิราช
 - มหาจักรีบรมนาถ ปรมราชาธิราช
 - มหาเจษฎาบดินทร ปรมราชาธิราช
8. ในปีพุทธศักราช 2417 ใครได้รับการแต่งตั้งเป็นพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี ตำแหน่งจางวางกำกับราชการเมืองระนอง
- ตันหยก
 - ตันกิมเจ็ง
 - คอซิมจิว
 - คอซู้เจียง
9. “สถลมารคจากชุมพรไปปากจั่น ลงเรือพลันล่องธารตามปรารภณา ถึงน้ำจืดเมืองใหม่ทันเพลลา ทั้งพีชพันธุ์ไม้ป่าดูร่มเย็น” “สถลมารค” หมายถึงอะไร
- ทางบก
 - เดินทาง
 - ทางน้ำ
 - ผู้คนมากมาย
10. บุตรชายของคอซู้เจียงมีบรรดาศักดิ์เป็นถึงพระยากี่คน
- 3
 - 4
 - 5
 - 6

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา

ข้อ	คำตอบ
1	ข
2	ก
3	ค
4	ค
5	ง
6	ง
7	ข
8	ง
9	ก
10	ง

ตอนที่ 2

งามล้ำค่าโบราณสถาน

พระราชวังรัตนรังสรรค์

โบราณสถานเมืองระนองลือค่า	พัฒนาผ่านกาลหลายสมัย
มรดกวัฒนธรรมแฝงความนัย	ว่าเวียงชัยแห่งนี้ตระการตา
พระราชวังรัตนรังสรรค์สร้าง	เป็นศูนย์กลางสถานทางผ่านฟ้า
เนื่องด้วยพ่อร่อห้าเสด็จมา	จึงได้สร้างพลับพลาใจกลางเมือง
ศกสองพันสี่ร้อยสามสิบสาม	จึงได้นำมรัตนะอันลือเลื่อง
ธ ประทับสามราตรีมิขัดเคือง	เกียรติยศฟูเฟื่องประดับใจ
ศกสองพันสี่ร้อยหกสิบนั้น	ชนสุขสันต์บ้านเมืองคู่องใส
พระมงกุฎเสด็จประทับใน	รัตนะวิไลสามราตรี
ครั้นสองพันสี่ร้อยเจ็ดสิบเอ็ด	ดูงามเสริญรุจิเรขวิเศษศรี
พระปกเกล้าประทับด้วยยินดี	คือไมตรีจากพระองค์เจ้าแผ่นดิน

สถาปัตยกรรมอันยิ่งใหญ่
พระราชวังสลักไม้สร้างชีวิต
ห้องบรรทมพระจุลจอมอยู่ชั้นสาม
ตะเคียนทองเคียงสีกจับสายตา
ห้องบรรทมราชินีอยู่ชั้นสอง
มีหกห้องทรงโปรดขึ้นฤทัย
รัตนราชวังบันดาลสุข
กษัตริย์สามพระองค์ทรงรำลือ

จงใจให้ตถกรรมนำศาสตร์ศิลป์
ประดุกถิ่นแดนสรวงล่องลอยมา
วิจิตรงามชวนพิศคิดศึกษา
คือคุณค่าวิมานทองผ่องอำไพ
ดูเรื่องรอมรอบชวนหลงไหล
ประดับไม้ฉลุลายอวดฝีมือ
เคลื่อนคล้ายทุกซ์เนกสถานชนนับถือ
ที่ประทับเลื่องชื่อรังสรรค์มา

จวนเจ้าเมืองระนองแต่ก่อนเก่า
 ค่ายเจ้าเมืองเรืองรองเจริญตา
 ศาลบรรพบุรุษดุจไตรทิพย์
 กำแพงอิฐแดงขาววาวตระการ
 ป้ายเกาหยังประจำตระกูลท่าน
 บ้านหลังนี้อยู่สุขทุกมุมล้วน
 คนในบ้านจะได้เป็นขุนนาง
 ประดับภาพตระกูล ณ ระนอง
 บนเนื้อที่สามสิบสามไร่เศษ
 โบราณสถานขึ้นทะเบียนสากล

รับโปรดเกล้าเรือนพระยาสมยศฐา
 สถาปัตยกรรมค่าดูโอฬาร
 งามระยิบระยับอันสรรพสถาน
 ศิลปะสืบสานตำนานจวน
 สื่อความหมายเบิกบานอย่างถ้อยถ้วน
 ต่างเชิญชวนแก้วแหวนเงินทองกอง
 ราชการนำทางคล้ายเศร้าหมอง
 ไขว่ลองความสำเร็จบรรพชน
 อาณาเขตกว้างขวางไม่ตกหล่น
 เกียรติประวัติมากลั่นให้ผูกพัน

จวนเจ้าเมืองระนอง

กำแพงจวนเจ้าเมืองระนอง

กำแพงจวนเจ้าเมืองเขตสถาน
 กรมศิลปากรบันทึกไว้ครบครัน
 ศกสองพันห้าร้อยสามสิบเก้า
 กำแพงอิฐสอปูนทำแต่กลม
 สามเมตรห้าสูงเด่นหนาห้าสิบ
 ทำด้วยหินธรรมชาติสะอาดตา
 ยาวเก้าร้อยห้าสิบลี่เมตรเศษ
 ทิศตะวันออกทางเข้าระบูนี่
 ด้านหน้ามีเรือนหอรบขนาดใหญ่
 มีป้อมเล็กรักษาการณ์สร้างตั้งไว้
 ซากอาคารเชื่อมติดตัวกำแพง
 เก็บสินค้ากลั่นสุรารสเปรศแพรว
 เก็บฉางข้าวพร้อมสรรพไว้แบ่งกัน
 ตั้งตระหง่านมรดกครั้งวันวาน

ให้ลูกหลานศึกษาเต็มแรงฝัน
 ลิขิตวันสิบแปดธันวาคม
 ดูพริ้งเพราฉายเด่นอย่างเหมาะสม
 นำชื่นชมผลงานคนสร้างมา
 กำแพงทิพย์มั่นคงตั้งสง่า
 แผงคุณค่าสถาปัตย์ในธานี
 ตั้งพระเวทย์สรรค์สร้างผองาศรี
 ประตุนี้โดดเด่นเห็นแต่ไกล
 ทำด้วยไม้แดงน้ำตาลสีสดใส
 ถัดป้อมไปมีช่องปืนตลอดแนว
 ถูกจัดแจงห้องหับเป็นแถวแถว
 โรงต้มฝิ่นฉายแววอดีตกาล
 คุณอนันต์กำแพงเก่าเราเล่าขาน
 เวลาผ่านระลึกลึกถึงกำแพงจวน

สุสานเจ้าเมืองระนอง

สุสานเจ้าเมืองตำนานหนหลัง	ลักษณะที่ตั้งจัดคล้ายสวน
เป็นสุสานแบบจีนทุกกระบวน	ตกแต่งอย่างถึถ้วนแต่ตระกูล
พระจุลจอมทรงพระราชทาน	ที่ดินสร้างสุสานมีเสียมสุญ
พื้นปูหินสามชั้นอย่างสมบูรณ์	สร้างเทิดทูนเจ้าเมืองผู้กักต
สองข้างทางมีตุ๊กตาหินแกรนิต	งามวิจิตรหินโบราณจำรัสศรี
รูปขุนนางบู๊บุ๋นวางเข้าที่	ม้าแพะมีสิงโตตามธรรมเนียม
จารศึลาจารึกชาติประวัติ	อักษรชดจีนไทยเกียรติเต็มเปี่ยม
สละตนสร้างเมืองผ่านแดดเกรียม	ชนตระเตรียมไหว้เคารพด้วยศรัทธา
ชาวบ้านเรียกท่านว่าเจ้าคุณเฒ่า	คอยแบ่งเบาช่วยเหลือแก้ปัญหา
มัธยัสถ์ซื้อตรงกรุณา	ท่านเมตตาทำประโยชน์เพื่อแผ่นดิน

เนินประวัติศาสตร์ (บริเวณอนุสาวรีย์ราชการที่ 5)

เนินอนุสาวรีย์พ่อรอห้า
 ริมถนนลู่วังกลางธานี
 ตั้งตรงข้ามพระที่นั่งรัตนะ
 แหล่งสถานทรงค่าในปฐมพี
 มีแผ่นหินจารึกอักษรศิลป์
 ภูมิทัศน์ร่มรื่นทั้งนอกใน
 รอบเนินมีหอพระแก้วเกจิ
 ชาวระนองยอยศพระราชา
 ขึ้นทะเบียนจัดตั้งโบราณสถาน
 ราชกิจจานุเบกษา ร้อยสิบเก้า

ตั้งบนเนินศาลาเก่าเผ่าถวิล
 ขวนยลยินสถานโบราณคดี
 อดสาหะรังสรรค์สร้างสมศักดิ์ศรี
 ชนรักษาอย่างดีด้วยภูมิใจ
 ประดับถิ่นระนองตั้งมั่นไว้
 ดุสดไสเจียบสงบน่าบูชา
 ตั้งไม้ผลิดอกหอมศาสนา
 เทิดทูนค่าแหล่งโบราณในบ้านเรา
 ผ่านวันวานยังระลึกมีอับเภา
 คือสถานชนเผ่ากราบบูชา

ศกสองพันห้าร้อยสามสิบสาม
 ทรงพระสุหร่ายเจิมยอดแต่งทิพย์ทา
 เหล่าข้าราชการต่างมารับ
 แห่อัญเชิญรอบเมืองนำชื่นชม
 พญานาคหันหน้าเข้าตามความเชื่อ
 มีน้ำใช้ฝนพราไทลเมืองนอง
 ศาลทรงไทยศาลาจตุรมุข
 ยอดศาลาอย่างพระธาตุในเวียงชัย
 ประชาชนขอพรบนบานสุข
 ศาลหลักเมืองระนองน้อมบูชา

จึงติดตามองค์ภูมิพลของข้า
 อัญเชิญมาระนองเมืองอุดม
 ขบวนแห่ประทับดูสุขสม
 ดุจเทพพรมน้ำทิพย์มาปกครอง
 สร้างไว้เพื่อความสมบูรณ์พูนข้าวของ
 เป็นเมืองทองร่มเย็นถิ่นอำไพ
 สร้างประยุกต์ศาสตร์ศิลป์นำเลื่อมใส
 ถอดแบบให้หายอดอย่างไซยา
 คลายความทุกข์เศร้าหมองท่านรักษา
 เลื่องฤทธิ์ปกป้องคุ้มครองเมือง

หอพระเก้าเกจิอาจารย์

ที่หอพระเก้าเกจิอาจารย์	เป็นสถานที่ตั้งอันลือเลื่อง
ประดิษฐานรูปพระงามปราดเปรื่อง	จิวรเหลืองอร่ามศาสนวิชา
ศกสองพันห้าร้อยยี่สิบห้า	สร้างขึ้นมาฉลองฤกษ์สุขุทธระชา
สองร้อยปีเวียนครบบริटना	ทรงคุณค่าพระเกจิ ณ ระนอง
หลวงพ่ोजันทรพ่อนุ้ยหลวงพ่อรื่น	จิตศรัทธาชมชื่นร่วมปกป้อง
หลวงปู่ทวดท่านเดินตามครรลอง	ปาฏิหาริย์ฉายส่องสุดบุชา
หลวงพ่อบั๊วพ่อดิวหลวงพ่อลอย	หลวงพ่อน้อยพ่อบรรณนำศาสนา
ปฏิบัติตามคำสอนพระศาสดา	ท่านเมตตาค้าจุนด้วยปราณี

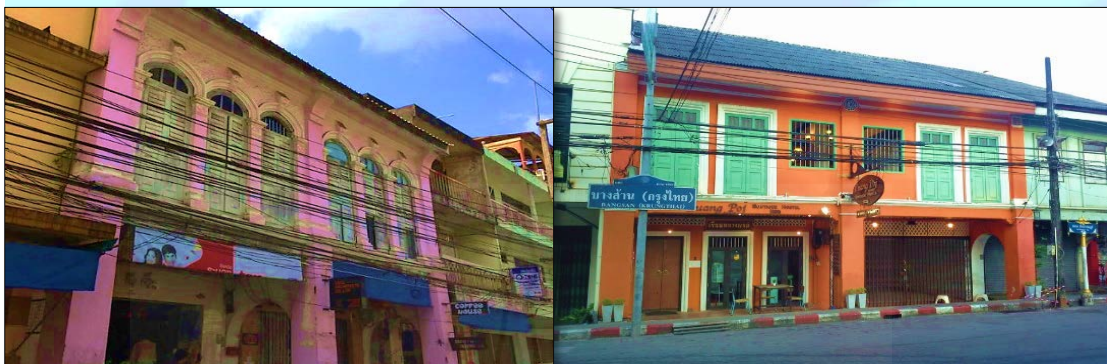

ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกระบี่
เป็นศูนย์กลางความรักและภักดี
ทางด้านซ้ายแม่น้ำชี้อคลองจั่น
พระเสื้อเมืองชื่อเรียกเลื่องลือชา
อดีตกาลเป็นคูเมืองแนวชั้นดิน
ต้องเดินเท้าไปชุมพรผ่านทุกวัน
เพราะผู้คนหนีโจรไปยกเรือน
ณ ตลาดปากจั่นไม่ห่างไกล
แม้เวลาเลยผ่านมานานนัก
ศาลหลักเมืองกระบี่แหล่งโบราณ

คือวิถีศรัทธารวมน้องพี่
ตั้งอยู่ที่เขตปากจั่นแต่เดิมมา
ด้านขวานั้นคลองหลักตามอย่างว่า
ชนรักษาดูแลช่วยเหลือกัน
ชนยลยีนเส้นทางสร้างทางฝัน
ไร่ชุมชนตั้งมั่นให้อุ่นใจ
จึงต้องเลื่อนเปลี่ยนที่ไปสร้างใหม่
คือเรื่องราวขานไขเล่าตำนาน
พระเสื้อเมืองยังป้องปัดคุ้มลูกหลาน
คือสถานงดงามคู่บ้านเรา

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 31

ตึกชิโนโปรตุเกส

สถาปัตยกรรมชิโนโปรตุเกส
สีสันทหลากสีสวยเด่นไม่เบา
ตั้งอยู่ใกล้เรื่องราวชาวจีนเมืองระนอง
มีให้เห็นแถวปากซีใต้แต่เดิมมา
โปรตุเกศผสมจีนมลายู
อนุรักษ์ย่านเมืองเก่าเล่าตำนาน
อีกที่หนึ่งบ้านร้อยปีนามเทียนสื่อ
บ้านของชาวจีนจากสวรรคโลกกลางเมือง
ท่านเทียนสื่อหลานเขยผู้มียศ
บ้านโบราณเก็บเรื่องราวร้อยเรียงกัน

งามอย่างเทศแต่งแต้มแปลนเมืองเก่า
ลายปูนปั้นแบบเสาสะดุดตา
ตามครรลองศิลปะชนวนศึกษา
แฝงคุณค่าวัฒนธรรมอดีตกาล
งานคลาสสิกเฟื่องฟูตามเล่าขาน
ชนชั้นบานศิลปะน่าใจให้รุ่งเรือง
ชื่อเลื่องลือแหล่งโบราณอันฟูเฟื่อง
เป็นศูนย์รวมครบเครื่องพิพิธภัณฑ์
จึงปรากฏชื่อเรียกสร้างสีสัน
ให้ลูกหลานเรานั่นภาคภูมิใจ

บ้านร้อยปีเทียนสื่อ

ศาลเจ้าต่ายเตเอ๋ย

ศาลเจ้าเก่าต่ายเตเอ๋ยร้อยปีเศษ	อาณาเขตแวดล้อมตามขนานไข
บรรพบุรุษยกเกียนท่านสร้างไว้	เพื่อกราบไหว้ขอयरักษาตัว
ต่ายเตเอ๋ยหมอรักษาที่เก่งกาจ	ท่านสามารถรักษาโรคได้ทั่ว
โรคภัยร้ายทั้งหลายต่างขลาดกลัว	หากพันพัวท่านปิดเป่าให้หายดี
รูปทรงศาลเป็นแบบจีนล้วนทั้งหลัง	ณ ที่ตั้งเขานิเวศน์สง่าศรี
ชนศรัทธาขอพรคุ้มชีวี	ขอให้มิโชคลาภและลูกยา
อีกศาลเจ้าศิลปะราวนิมิต	ลายปูนปั้นวิจิตรทรงคุณค่า
รูปมังกรลงสีสั่นระยับตา	ฝ่าเมฆาประดับ ฌ แดนดิน
พงไฉ้จับยึดเขียวเกาะศาลศักดิ์สิทธิ์	นำดวงจิตสลักไว้ลวดลายศิลป์
สถาปัตยกรรมจัดแต่งให้ยลยิน	ฝากแต่แดนทักษิณด้ามขวานทอง

วัดปทุมธาราราม

วัดป่าชัยมงคล

วัดปทุมธารารามวังมัจฉา
 สร้างขึ้นยุคธนบุรีอันเรืองรอง
 ศิลปการคั่นพบลูกปิดแก้ว
 ภาชนะดินเผาหน้าชมเชย
 หม้อสามขาจากอินเดียยุคหินใหม่
 มีเจดีย์รากลอยผาดผ่องฟ้า
 ขอกล่าวถึงวัดป่าที่สำคัญ
 ชื่อกล่าวขานนามวัดป่า “ชัยมงคล”
 เรือรบหลวงโรงธรรมสมอเรือ
 แหล่งท่องเที่ยวแนวพุทธเล่าตำนาน
 ประดิษฐานรูปปั้นกรมหลวง
 อำนาจพรอำนาจสุขคลายทุกข์ตรม

คูลำค่าสมสมัยควรยกย่อง
 ชนทั้งผองเรียกวัดล่างตามคั่นเคย
 หินและทองวาวแววแจ่มเจดีย์
 มรดกพร้อมเผยสู่สายตา
 ถูกขุดได้บริเวณวังมัจฉา
 หลวงพ่อจันทร์ศรัทธาของชุมชน
 คนมุ่งมั่นแสวงธรรมหามรรคผล
 ภายในวัดมากล้นของโบราณ
 มีเรื่องราวมากเหลือให้สืบสาน
 มีพันธุ์ไม้เป่งบานให้ชื่นชม
 ตั้งวิมานแดนสรวงอันสุขสม
 คล้ายระดมความดีห่อบูชา

วัดสุวรรณคีรีวิหาร

วัดหาดส้มแป้น

วัดวาฬบรรอด

มาถึงวัดสุวรรณคีรีวิหาร
ตั้งอยู่บนเขาในเวศน์แต่เดิมมา
วัดแห่งแรกของเมืองนองผ่องโอกาส
พระจุลจอมประพาสและมาเยือน
วัดร้างสุวรรณคีรีธาราม
พระอุโบสถงามดสร้างความดี
หาดส้มแป้นชื่อวัดของชาวใต้
กราบรูปเหมือนหลวงพ่อกัลยาณีติดตาม
วัดวาฬบรรอดหรือบางนอน
หลวงพ่อด่วนสร้างไว้ด้วยศรัทธา
พระพุทธรูปไสยาสน์งามสง่า
มหาพุทธเจดีย์ศรีสุราญ

คนเรียกขานวัดหน้าเมืองชวนศึกษา
มีภูผาแวดล้อมและบ้านเรือน
บำรุงศาสนแห่งไตรรัตน์มีคณาเคลื่อน
ทรงโปรดเกล้าเอื้อเอ็นถ้อยยวจี
ขอเปลี่ยนนามสร้างใหม่เสริมราศี
พระเจดีย์พม่าศิลป์สวยงาม
เจดีย์ชัยร้อยปีแห่งสยาม
คนเกรงขามรักศรัทธาตลอดมา
จิตรกรรมงามงอนเป็นหนักหนา
จำพรรษาวัดนี้ครั้งอดีตกาล
มีเจดีย์พม่าประดิษฐาน
นมัสการกราบไหว้ด้วยปรีดา

วัดสุวรรณคีรี

พุทธสุวรรณคีรีเจดีย์ใหญ่
มีหลวงปู่ค้อหักให้บูชา
พระเจดีย์ชเวดากองจำลอง
สถาปัตยกรรมมาเลื่องลือนาม
มียักษ์เขียวสองตนยืนอิงเขี้ยว
ชมพระธาตุอินแขวนที่ตั้งตรง
ไหว้เจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์
เทพทันใจเทพกระซิบดังทองทา

ศูนย์รวมใจชาวปากจั่นร่วมรักษา
องค์สีเงินเลอค่านในอาราม
งามผุดผ่องเหลืองทองนำเกรงขาม
ลวดลายงามอย่าง่างกึ่งทั่วทั้งองค์
ถือตระบองปราดเปรียวในเขตสงฆ์
อย่างรัฐมอญยืนยงตลอดมา
ตั้งริมผาหน้าวัดทำแตกกล้า
ปรารถนาสิ่งใดได้ชื่นชม

เทพทันใจ (จำลอง)

เจ้าแม่กวนอิมและพระธาตุอินแขวน (จำลอง)

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 36

วัดจันทาราม <https://pantip.com/topic/33352077>

จันทารามอารามงามรุ่งโรจน์	วิจิตรเรื่องปราโมทย์วิเศษสม
ปางสะดุ้งมารองค์ทองที่นิยม	ปางห้ามมารกอบคลุมความศรัทธา
พระพุทธรูปศิลปกรรมเนื้อใส่สด	ราวกำหนดทางธรรมสู่ปรารถนา
ศิลปกรรมแบบพม่าแต่นานมา	อายุกว่าห้าสิบปีดูแพรวพราว
เดิมพระครูการุณสิกขศาสตร์	เจ้าอาวาสวัดจันทานสี่เสา
หาช่างปั้นพุทธประวัติเล่าเรื่องราว	อาคารยาวสามสิบหกค่าควรเมือง
ประดิษฐานไว้ในห้องเป็นชุดชุด	ประหนึ่งคุณสุวรรณค์ชั้นฟูเฟื่อง
แหล่งศึกษาศิลปะสว่างเรือง	ภูมิปัญญาลือเลื่องสร้างชาติไทย

<http://info.dla.go.th/public/travel.do?cmd=goDetail&id=104554&random=1368791475531>

คำอธิบายศัพท์

กรมหลวง	น. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
กรมศิลปากร	น. หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ เผยแพร่ จัดการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา สืบทอดศิลปะและทรัพย์สินมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อธำรงคุณค่าและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทยและความมั่นคงของชาติ
กษัตริย์สามพระองค์	น. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เขานิวเวสตัน	น. ตำบลเขานิวเวสตัน
คลาสสิก	ว. ตามแบบแผน, ที่มีลักษณะสมบูรณ์จนถึงเป็นแบบอย่างได้, ที่มีมาตรฐานสูง หรือมีคุณค่ายิ่ง.
จตุรมุข	น. ผู้มี 4 หน้า คือ พระพรหม.
จวน	น. ที่อยู่ของเจ้าเมือง หรือผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่า เช่น สมุหเทศาภิบาลมณฑล, เรียกบ้านที่ทางราชการจัดให้เป็นบ้านพักของผู้ว่าราชการจังหวัดว่า จวนผู้ว่าราชการจังหวัด
จิตรกรรม	น. ศิลปะสาขาหนึ่งเกี่ยวกับการเขียนภาพวาดภาพ, ภาพวาด หรือ ภาพเขียน.
จำพรรษา	ก. อยู่ประจำที่วัดในฤดูฝนเป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึงขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11, ใช้แก่พระสงฆ์.
เฉก	ว. เช่น, เหมือน, เหมือนอย่าง.
ถวิล	ก. คิด, คิดถึง, ห่วงหา.
เทศ	ว. ต่างประเทศ, เมืองนอก, เช่นเครื่องเทศ.
เขียนสื่อ	"ท่านเขียนสื่อ" เป็นหลานชายของท่านเจ้าเมืองระนอง คอชู้เจียง และได้แต่งงานกับ "ฉ่ายหล่วน" ซึ่งเป็นหลานสาวของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอชินบุรี)
นิมิต	ก. สร้าง, แปลง, ทำ, นิรมิต.
บรรทม	ก. (ราชาศัพท์) นอน, ประทม หรือผทม กี่ว่า.
บุน	น. พลเรือน
บู	น. ทหาร, ในภาษาพูด หมายถึง การทะเลาะวิวาทชกต่อยกัน.

โบราณคดี	น. วิชาที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโบราณวัตถุและโบราณสถาน, เดิมใช้ว่า โบราณคดีวิทยา.
ประดิษฐ์ฐาน	ก. ตั้งไว้, ตั้งขึ้น, ใช้แก่สิ่งที่เคารพนับถือ.
ปากจั่น	น. ต่ำบลปากจั่น
ปาฏิหาริย์	น. สิ่งที่น่าอัศจรรย์, ความอัศจรรย์
ป้ายเกาหลี	น. ป้ายประจำตระกูล ณ ระนอง
แปลน	น. แบบที่วาดกำหนดไว้.
พระพุทธรูปไสยาสน์	น. พระพุทธรูปในท่าบรรทม.
พระเสื้อเมือง	น. เทวดาที่คุ้มครองรักษาบ้านเมือง, ฝึเสื้อเมือง หรือเสื้อเมือง ก็เรียก, โบราณเรียกว่า พระเชื้อเมือง.
พลับพลา	น. ที่ประทับชั่วคราวสำหรับพระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์.
พิศ	ก. เพ่งดู, จ้องดู, ดูอย่างพิจารณา.
ภูมิทัศน์	น. ลักษณะทางภูมิประเทศโดยทั่วไปของบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเกิดขึ้นโดยฝีมือมนุษย์.
มัธยัสถ์	ก. ใช้จ่ายอย่างประหยัด, ใช้จ่ายระมัดระวัง, ใช้จ่ายพอควรแก่ฐานะ.
ย่างกุ้ง	น. ชื่อเมืองหลวงของประเทศพม่า.
ราตรี	น. กลางคืน, เวลามีต
ราชกิจจานุเบกษา	น. หนังสือของทางราชการที่ออกเป็นรายสัปดาห์โดยสำนักงานราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำหรับลงประกาศเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งประกาศเกี่ยวกับการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท
รุจิเรข	ว. มีลายงาม, มีลายสุกใส.
เรื่องราษฎร์	น. ชื่อถนน
วจี	น. คำพูด, ถ้อยคำ
สถาปัตยกรรม	น. ศิลปะ และความรู้เกี่ยวกับการออกแบบงานก่อสร้างที่ประกอบด้วยศิลปลักษณะ.
สุสาน	น. ที่สำหรับฝัง หรือเผาศพ, ป่าช้า.
สุหร่าย	ก. เครื่องโปรยน้ำให้เป็นฝอยอย่างฝักบัว.
หัตถกรรม	น. งานช่างที่ทำด้วยมือ, ของที่ประดิษฐ์ด้วยมือ, โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก.
อนันต์	ว. ไม่มีที่สิ้นสุด, มากจนนับไม่ได้, มากล้น.

อัญเชิญ
อาราม
โอฬาร

ก. เชิญด้วยความเคารพนับถือ.
น. วัด , สวนเป็นที่น่ารื่นรมย์.
ว. ไหญ่โต, กว้างขวาง, โอโถง, โอ่อ่า,ยิ่งใหญ่, เลิศล้ำ.

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 2 งามล้ำค่าโบราณสถาน

.....

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวแล้วกาเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. บทประพันธ์วรรณคดีมีสัมผัสในที่เป็นสัมผัสส่ออักษรเด่นชัดที่สุด
 - ก. ดูเรื่องรองโรบอบชวนหลงไหล
 - ข. กำแพงอิฐแดงขาววาวตระการ
 - ค. ป้ายเกาหยังประจำตระกูลท่าน
 - ง. คนในบ้านจะได้เป็นขุนนาง
2. อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

กำแพงจวนเจ้าเมืองเขตสถาน	ให้ลูกหลานศึกษาเต็มแรงฝัน
กรมศิลปากรบันทึกไว้ครบครัน	ลิขิตวันสิบแปดธันวาคม
ศกสองพันห้าร้อยสามสิบเก้า	ดูพริ้งเพราฉายเด่นอย่างเหมาะสม
กำแพงอิฐสอปูนทำแตกฉลม	นำชื่นชมผลงานคนสร้างมา

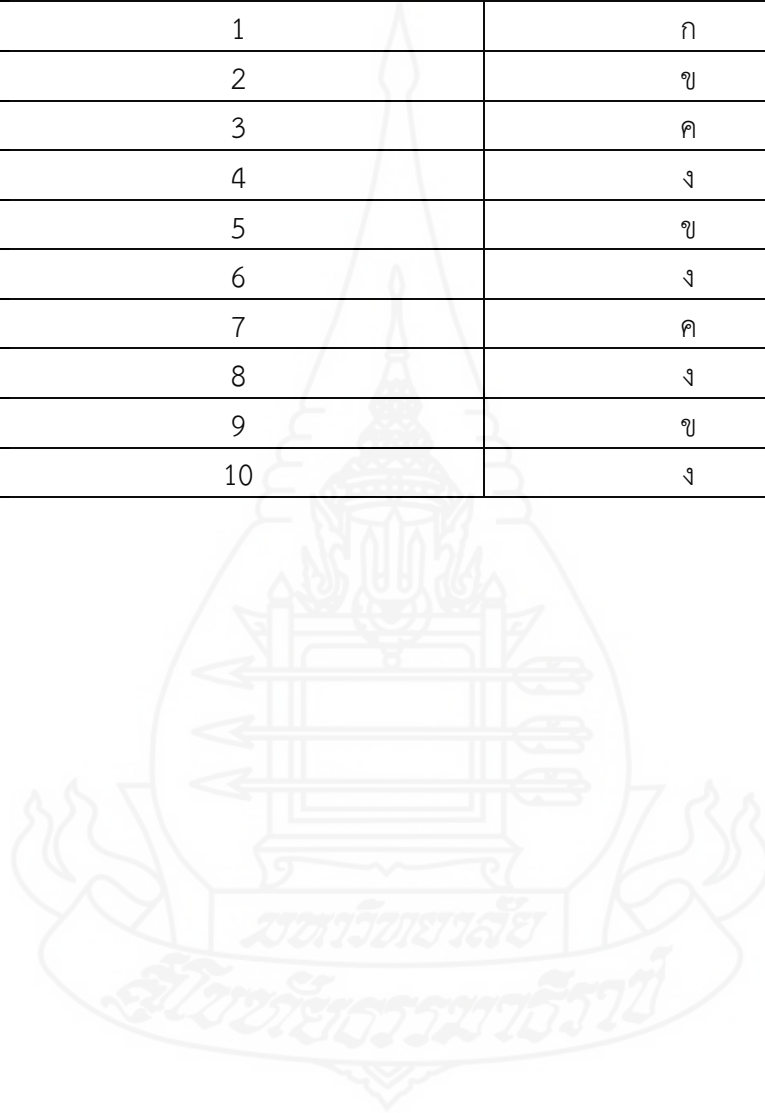
 สัมผัสระหว่างบทของบทประพันธ์ต่อไปนี้ตรงกับข้อใด
 - ก. สถาน หลาน
 - ข. คม สม
 - ค. เก้า เพรา
 - ง. สม ลม
3. “พระราชวังรัตนรังสรรค์สร้าง เป็นศูนย์กลางสถานทางผ่านฟ้า”
 คำในข้อใดเป็นสัมผัสนอก
 - ก. ราชวัง รังสรรค์
 - ข. กลาง กระจ่าง
 - ค. สร้าง กลาง
 - ง. สถาน ผ่าน
4. “พระจุลจอมทรงพระราชทาน ที่ดินสร้างสุสานมิเสื่อมสูญ
 พื้นปูหินสามชั้นอย่างสมบูรณ์ สร้างเทิดทูนเจ้าเมืองผู้รักดี”
 บทประพันธ์นี้กล่าวถึงสถานที่ใด
 - ก. วัดจันทาราม
 - ข. ศาลเจ้าต่ายเตี้ย
 - ค. จวนเจ้าเมืองระนอง
 - ข. สุสานเจ้าเมืองระนอง

5. “รัตนราชวังบันดาลสุขเคลื่อนคล้ายทุกข์เฉกสถานชนนบถือกษัตริย์สามพระองค์ทรงรำลือที่ประทับเลื่องชื่อรังสรรค์มา” จากบทประพันธ์ข้างต้น คำว่า “กษัตริย์สามพระองค์” หมายถึงใคร
 - ก. รัชกาลที่ 4, รัชกาลที่ 5, รัชกาลที่ 6
 - ข. รัชกาลที่ 5, รัชกาลที่ 6, รัชกาลที่ 7
 - ค. รัชกาลที่ 6, รัชกาลที่ 7, รัชกาลที่ 8
 - ง. รัชกาลที่ 7, รัชกาลที่ 8, รัชกาลที่ 9
6. กษัตริย์พระองค์ใดทรงพระสุหร่ายและทรงเจิมยอดเสาศหลักเมืองระนอง
 - ก. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ข. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ค. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 - ง. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
7. “หาช่างปั้นพุทธประวัติเล่าเรื่องราว อัครยาวสามสิบหกค่าควรเมือง” จากบทประพันธ์ข้างต้น สะท้อนวัฒนธรรมไทยในเรื่องใด
 - ก. ความอ่อนโยน
 - ข. ความกตัญญูกตเวที
 - ค. การปฏิบัติทางศาสนา
 - ง. การมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่
8. โบราณวัตถุใดที่ถูกค้นพบภายในบริเวณวัดปทุมธาราราม
 - ก. หัวธนู ขวาน ฟอสซิล
 - ข. เครื่องมือเหล็ก แกลบข้าว สำริด
 - ค. ธรรมจักร พัดรอง เทวรูปพื่อนรำ
 - ง. ลูกปัดแก้ว ภาชนะดินเผา หม้อสามขา
9. วัดจันทารามมีแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจชื่อว่าอะไร
 - ก. ศูนย์เรียนรู้พุทธคุณ
 - ข. ศูนย์เรียนรู้พุทธประวัติ
 - ค. ศูนย์เรียนรู้วัดจันทาราม
 - ง. ศูนย์เรียนรู้อุบาสกอุบาสิกา
10. ข้อคิดที่ได้จากตอน “โบราณสถานเมืองฝนแปดแดดสี่” คือข้อใด
 - ก. ความงามของสถาปัตยกรรม
 - ข. ความรัก ศรัทธา ในศาสนาพุทธ
 - ค. ความดีเป็นเครื่องหมายของคนดี
 - ง. ความภูมิใจในแหล่งโบราณสถาน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 42

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 2 งามล้ำค่าโบราณสถาน

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ข
3	ค
4	ง
5	ข
6	ง
7	ค
8	ง
9	ข
10	ง

ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้

สวนสาธารณะรักษะวาริน

เมืองระนองวันนี้	ล้วนมากมีแหล่งรายได้
การประมงลือไกล	सानสายใยอันดามัน
การค้ามีมูลค่า	พัฒนาคนสุขสันต์
เกษตรมากมายครั้น	ปาล์มน้ำมันยางพารา
ไม้ผลดงงามเด่น	มิว่างเว้นช่วยรักษา
พืชพรรณขึ้นงามตา	เพราะผืนป่าอันสมบูรณ์
ปศุสัตว์ขึ้นชื่อ	เลื่องระปือมีเสื่อมสุญ
รายได้ทวีคูณ	ช่วยเพิ่มพูนเงินหมุนเวียน
คมนาคมสะดวก	ช่วยผนวกเส้นทางเปลี่ยน
พร้อมรับสู่อาเซียน	มาเยี่ยมเยือนบ้านเมืองเรา

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 44

ส่วนที่แคบที่สุด
ของคาบสมุทรมาลายู

ตราประจำจังหวัดระนอง
<http://www.osmsouth-w.moi.go.th/osm-introduce.php?url=ranong-logo&l=th>

ภูเขาหญ้าหรือภูเขาหัวล้าน

กิวกระคอคอดกระ	ระยะแคบตามเรื่องเล่า
ภูเขาหญ้าเปลือยเปล่า	ไร่ไม้ใหญ่ขึ้นปกคลุม
กาหยูหวานไม่ผล	ทั่วทุกหนมีกลิ่นกลุ้ม
หวานม่วงไม้เนื้อนุ่ม	หิมพานต์หอมชื่นใจ
เมืองแห่งธารน้ำแร่	ไข่มุกแท้ขาวสดใส
คำขวัญเอื้อนเอ่ยไป	ให้สมคำดั่งตัวแทน
อีกหนึ่งสัญลักษณ์	เชิงประจักษ์ชนหวงแหน
ตราจังหวัดเมืองแมน	ปราสาทตั้งเลขห้าไทย
อยู่บนพานแว่นฟ้า	งามสง่าน่าหลงไหล
วิจิตรเปรี๊ยะประไพ	ประดับไว้คู่ระนอง

ไข่มุก

กาหยูหรือมะม่วงหิมพานต์

ธารน้ำแร่

แม่น้ำกระบือ

เมืองฝนแปดแดดสี่
 ชุ่มฉ่ำน้ำเต็มคลอง
 แม่น้ำกระบือ
 สายน้ำสายชีวี
 ระนองมีป่าไม้
 โกมาชุกรวมตา
 ไม้ใหญ่อินทนิล
 สวยงามตามท้องเรื่อง
 เรียนรู้การปกครอง
 ห้าอำเภอเกรียงไกร
 กะเปอร์มาละอุ่น
 อำเภอเมืองเบิกบาน

ชนน้องพี่ร่วมฉลอง
 รับสมญาตลอดปี
 สายนทีมีหน่วยหนี
 หล่อเลี้ยงชนตลอดมา
 เต็บโตไว้ร่วมรักษา
 คือดอกไม้ประจำเมือง
 กอดแผ่นดินมีซัดเคื่อง
 ดอกสีม่วงสีจับใจ
 เมืองระนองสวยสดใส
 กระบือสุขสำราญ
 ช่วยเจือจุนช่วยสืบสาน
 ตั้งเครือญาติสนิทกัน

ดอกกล้วยไม้โกมาชุกรวมตา
 (ดอกไม้ประจำจังหวัดระนอง)

ดอกสีม่วงของต้นอินทนิล
 (ต้นไม้ประจำจังหวัดระนอง)

ประเพณีสวดกลางบ้าน

ประเพณีสงกรานต์น้ำแร่

นายจตุพนธ์ ปิยมปุตรระ
(ผู้ว่าจังหวัดระนอง)ร่วมงาน
ประเพณีสงกรานต์น้ำแร่

กล่าวถึงประเพณี
สืบต่อมานานครั้น
งานใหญ่สวดกลางบ้าน
ไล่ผีตามตำรา
ชมถ้ำพระขยางค์
ตำนานกระบะบุรี
สงกรานต์งานน้ำแร่
เล่นน้ำขึ้นอารมณ
งานตักบาตรเทโว
จิตใจงามผ่องใส

ในท้องที่ของบ้านฉัน
อดีตกาลเนิ่นนานมา
คนเล่าขานกันหนักหนา
สวดภาณยักษ์ของทุกปี
ปิดทองช่างสง่าศรี
ริ้วขบวนนำชื่นชม
ขบวนแห่ดูสุขสม
สร่งน้ำพระปีใหม่ไทย
คนอีกโหมกราบไหว้
सानสืบสงฆ์กราบบูชา

งานประเพณีตักบาตรเทโว

งานประเพณีเสด็จพระแข่งเรือ ชิงถ้วย
พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

งานประเพณีสารทไทยหรือ
ประเพณีสารทเดือนสิบ

งานแห่พระแข่งเรือ
ประเพณีแต่เดิมมา
ตกแต่งเรือฉัตรฉาย
หลากหลายล้วนผู้คน
ลำนํ้ากระบรี
พม่าต่างสนใจ
สารทไทยบุญเดือนสิบ
ดีซ่างไข่ปลา
จัดแจงให้ตายาย
ทำบุญบรรพชน
มรดกถิ่นทักษิณ
ความเชื่อแต่โบราณ

จัดทำเพื่อช่วยรักษา
ผ่านธารล่องลอยชล
ตั้งวาดพายกลางเวหน
สมโภชพระห่เรือไป
มีสองฝั่งชนหลังไหล
ร้องเพลงเรือเสียงโห่ฮา
หีบพองลาขนมบ้า
จัดใส่หมรับไว้ทำบุญ
อยู่สบายช่วยเกื้อหนุน
หายอดอยากในเทศกาล
คู่แผ่นดินรักษีสืบสาน
เหล่าลูกหลานอย่าเชือนแซ

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 48

งานกาหุระนอง <https://nooknattapong083.wordpress.com>.

งานกาหุระนอง	มีของดีร่วมเผยแพร่
ประเพณีเก่าแก่	เดือนมีนาคมมาเที่ยวกัน
มะม่วงหิมพานต์	เป็นอาหารยามว่างฉัน
ออกร้านร่วมแบ่งปัน	เกษตรนั้นพัฒนา
คุณิทรศการ	เที่ยวชมงานสุขุทธระชา
งานใหญ่มีคุณค่า	ชาวประชาร่อยดวงใจ
การละเล่นพื้นบ้าน	สุสุศราญวัยสดีไส
ลูกช่วงปาถูกใคร	ฝั่งนั้นไซร์เสียชเลย
เล่นกันงานสงกรานต์	สนุกสนานอย่านิ่งเฉย
มาเล่นกันเถิดเอย	โยนลูกช่วงสามัคคี

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนองจัดโครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย

การละเล่นหมากเก็บ

การเล่นแบบโบราณ	งานสงกรานต์สุดสุขี่
เดือนสิบงานก็มี	งานตรุษจีนล้านนิยม
วัฒนธรรมมอญ	ต่ายยสอนจงสั่งสม
ลื้อลูกเคลื่อนตามลม	ติดสะบ้ายิงแม่นยำ
หมากเก็บเล่นยามว่าง	พลาญคุยเล่นหัวเราะซ้ำ
รวบโยนทำประจำ	ลื้อมวงเล่นอย่างครื้นเครง
เพลงเรือร้องโต้ตอบ	คนฟังชอบคนร้องเก่ง
ร้องเรือทำนองเพลง	เอื้อนบรรเลงพรรณนา
ร้องเล่นเดือนสิบเอ็ด	งานพร้อมเสร็จจึงจรธา
กรับฉิ่งคลอให้ซ้ำ	ลงจังหวะจ้วงผีพาย

งานประเพณีเสด็จพระแข่งเรือ อำเภอกะปรี จังหวัดระนอง

ระบำร่อนแร่

งามจริงร่ำร่อนแร่	สีบไทยแท้ไม่ห่างหาย
สะท้อนชนหญิงชาย	นาฏลีลาวิถีดน
แร่นองเอกลักษณ์	เด่นประจักษ์ทั่วแห่งหน
เลียงไม้ใช้เลียงตน	เฉพาะถิ่นแถวบ้านเรา
สายร่อนเพลงตะลุง	ใส่ผ้าถุงอย่างผู้เฒ่า
ย่าหย่าชุดงามเงา	คู่เขตนองคู่แผ่นดิน
มาฟังลิเกป่า	เด่นหนักหนาแดนทักษิณ
เนื้อเรื่องตามไต่ยิน	มุสลิมเล่านิยาย
อีกเป็นของอาหรับ	มีศัพท์แสงยากหลากหลาย
ยามว่างได้ผ่อนคลาย	พูดทองแดงชวนหัวกัน

ชุดย่าหยา <http://www.ranongcities.com/index.php?cmd=news&cate=1&id=1377>

งามล้ำฝ้ายย่าหยา	งามจับตาแต่มีสีสัน
แดงขาวเหลืองอำพัน	ชุดพื้นเมืองรำลือไกล
ตัดเย็บได้สัดส่วน	ลวดลายชวนใครหลงไหล
เปรียบหญิงดั่งดอกไม้	ประดับไว้ปกกลวดลาย
ปาเต๊ะนุ่งอย่างได้	ทอสายใยงามเฉิดฉาย
ผืนผ้าห่อหุ้มกาย	คงคุณค่าถิ่นดั้งเดิม
ยาวเยอาหารถิ่น	มีของกินวางข้างเสริม
เต้าคั่วตักเพิ่มเติม	เต้าหู้ทอดผักบั้งซอย
กุ้งลวกลูกชิ้นปลา	น้ำจิ้มจาร์สอร่อย
ซอสเหาะสมรคอย	หากได้ชิมอิมอร่า

รถสองแถวไม้

ระนองในวันนี้
ต้นไม้ภูเขาหญ้า
ฝนแปดแดดเวียนสี่
ไมตรีมิขัดเคือง
รถไม้เอกลักษณ์
รับส่งเนิ่นนานมา
สุดกลิ่นธรรมชาติ
เมืองนองไม่ล้ำเค็ญ
ระนองมองวิไล
ถิ่นนองเมืองเราดี

มีเรื่องรavnาค้นหา
สร้างคุณค่าเสน่ห์เมือง
สมญานี้ดังลือเลื่อง
จากดวงใจถึงนัยน์ตา
คนรู้จักกันถ้วนหน้า
นั่งรถไม้รับลมเย็น
หอมสะอาดมีให้เห็น
บ้านเมืองเป็นดังชีวี
กระฉ่อนไกลเรื่องวิถี
สร้างศักดิ์ศรีวีรชน

บ้านในวง อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง

คำอธิบายศัพท์

กาหยู	น. มะม่วงหิมพานต์
กิวกระ	น. คอคอดกระ หรือ กิวกระ เป็นส่วนที่แคบที่สุดของคาบสมุทร มลายูอยู่ในเขตบ้านทับหลี ตำบลมะมู อำเภอกระบุรี จังหวัด ระนอง กับ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
โกมาซุม	น. กล้วยไม้ป่าชนิดหนึ่ง มีชื่อว่า “ เอื้องเงินหลวง”
คมนาคม	น. การไป และการมา, การติดต่อไปมาถึงกัน, การสื่อสาร
ชน	น. คน (มักใช้ในภาษาหนังสือ).
ชวนหัว	ว. ที่ทำให้ขบขัน
ชีวี	น. ชีวิต
เชือนแซ	ว. แซเชือน, ไถล, เกลไถล.
ตะลุง	น. มหรสพอย่างหนึ่ง ใช้หนังวัวควายสลักเป็นรูปภาพเล็ก ๆ มี ความโปร่งในตัวระบายสี แล้วนำมาขีดในโรง ซึ่งมีจอผ้าขาวซึ่งอยู่ ด้านหน้าด้านหลังมีไฟส่องตัวหนังให้เงาปรากฏบนจอมีดนตรี ประกอบ ผู้ขีดและผู้พากย์เรียกว่านายหนัง เรื่องที่แสดงส่วนใหญ่ เป็นแนวจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่นายหนังประพันธ์ขึ้นเอง, เรียกหนังชนิด นี้ว่า หนังตะลุง
ตักบาตรเทโว	น. การทำบุญตักบาตร ประารภเหตุที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเท วโลก ในวันมหาปวารณา (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) คำว่า เทโว เรียกกร่อนมาจากคำว่า เทโวโรหณะ (เทว+โอโรหณ) ซึ่งแปลว่า การลงจากเทวโลก
เต้าควั	น. อาหารพื้นเมืองชาวใต้ มีส่วนประกอบหลักคือเส้นหมี่ขาวลวก ที่ชาวใต้เรียกว่า เส้นปี่ฮุ้น
ทวีคูณ	ว. สองเท่า
ธารา	น. ธารน้ำ
นที	น. แม่น้ำ
นัยน์ตา	น. ดวงตา
นาฏลีลา	น. การเต้นรำ, การร่ายรำ
บรรพชน	น. บุคคลรุ่นก่อน ๆ แต่โบราณ ซึ่งเป็นต้นเผ่าพันธุ์หนึ่ง ๆ.
บรรเลง	ก. ทำให้เกิดเสียงเป็นท่วงทำนองด้วยเครื่องดนตรี
ประไพ	ว. งาม

ปศุสัตว์	น. สัตว์เลี้ยงสำหรับใช้แรงงาน เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย บางทีก็รวมถึงสัตว์เลี้ยงที่ใช้เป็นอาหารด้วย เช่น แพะ แกะ หมู มักใช้ประกอบคำ สัตว์ เป็น ปศุสัตว์.
ปาเต๊ะ	น. ผ้านุ่งแบบแขกชนิดหนึ่ง
พรรณนา	ก. บรรยาย หรือกล่าวไว้โดยละเอียดเพื่อให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังนึกเห็นภาพ.
พานแว่นฟ้า	น. พานที่ซ้อนกัน ๒ ชั้นรูปทรงสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองชนิดหนึ่งประดับมุก หรือกระจก ไบบนเป็นพานทรงสูงซ้อนกันอยู่บนตะลุ่มอีกชนิดหนึ่งทำด้วยโลหะจำหลักลายกะไหล่ทอง ไบบนมีขนาดย่อมกว่าใบล่าง.
พูดทองแดง	ก. พูดภาษากลางแต่ยังติดสำเนียงใต้
มูลค่า	น. ราคาของสิ่งของ, ค่าของสิ่งของ.
แมน	น. เทวดา
ย่าหย่า	น. เรียกหญิงลูกครึ่งจีนกับมลายูที่เกิดในมลายูและอินโดนีเซีย ย่าหย่า คู่กับ บ้าบ้า.
ยาวเย	น. อาหารพื้นเมืองจังหวัดระนอง
รักษ์	ก. ระวัง, ดูแล
ลิเกป่า	น. เป็นการละเล่นพื้นเมืองของชาวปักษ์ใต้ของไทย
ลูกช่วง	น. เรียกผ้าที่ม้วนกลมสำหรับใช้เรียกในการเล่นช่วงซัย
เลียง	น. อุปกรณ์ร่อนแร่บนผิวน้ำ
วีรชน	น. ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่ามีความกล้าหาญ
เวहन	น. เวหา, ฟ้า, อากาศ.
สมญา	น. ชื่อที่ตั้งให้ กร่อนมาจากคำว่า สมัญญา.
สมโภช	น. การกินร่วม การเลี้ยงอาหาร งานเลี้ยง งานฉลองในพิธีมงคลเพื่อความยินดีรำเริง
สวดภาณยักษ์	ก. การสวดพระอาณานาฎิยปริตร โดยพระปริตรนี้ แบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคภาณพระ และ ภาคภาณยักษ์ โดยเชื่อกันว่า เป็นพิธีที่สามารถขจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้าย และปกป้องคุ้มครองผู้สวดและผู้สวดให้มีความสุขสวัสดิ์
สะบ้า	น. ชื่อการเล่นอย่างหนึ่งตามประเพณีของชาวมอญ ใช้ลูกสะบ้าหรือของที่มีลักษณะกลม ๆ ล้อ หรือทอยให้ล้ม เป็นต้น
หรรษา	ก. ความรื่นเริง, ความปลื้มปิติ, ความยินดี.
อักโข	ว. มาก, หลาย, ตัดมาจาก อักโขภินิ.
อันดามัน	น. ทะเลอันดามัน

อาหรับ	น. ชื่อชนชาติ และภาษาของชนผิวขาวพวกหนึ่ง อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์
อาเซียน	น. องค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกิดจากการรวมตัวกันของ 10 ประเทศ อันได้แก่ มาเลเซีย, พม่า, กัมพูชา, ลาว, ไทย, สิงคโปร์, เวียดนาม, บรูไนดารุส-ซาลาม, ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย
อินทนิล	น. ชื่อไม้ต้นชนิด <i>Lagerstroemia speciosa</i> Pers. ในวงศ์ Lythraceae ดอกสีม่วงแดงหรือชมพู ออกเป็นช่อตั้งตรง เมล็ดและใบใช้ทำยาได้.
อูรา เอื้อน	น. อูระ,อก ก. ขับร้องโดยเปล่งเสียงเป็นทำนองดนตรีระหว่างคำร้องในลักษณะที่ลิ้นไหลต่อเนื่องกันอย่างกลมกลื่น, ยืด หรือลากเสียงออกไปให้เข้ากับจังหวะของทำนองเพลง.

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้

.....

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวแล้วกาเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. ชาวระนองเรียก “มะม่วงหิมพานต์” ว่าอย่างไร

ก. กาหยี	ข. กาหยู	ค. หัวครก	ง. ยาร่วง
----------	----------	-----------	-----------
2. ข้อใดคือชื่อดอกไม้ประจำจังหวัดระนอง

ก. ฟ้ามุ่ย	ข. แวนด้า	ค. โกมาซุม	ง. รองเท้านารี
------------	-----------	------------	----------------
3. บทประพันธ์ข้อใดมีอุปมาโวหาร

ก. การประมงลือไกล	सानสายใยอันดามัน
ข. ตกแต่งเรือเนติฉาย	ดั่งวาดพายกลางเวหน
ค. จัดแจงให้ตายาย	อยู่สบายช่วยเกื้อหนุน
ง. สารทไทยบุญเดือนสิบหีบพองลาชนมบ้า	
4. สารทไทยบุญเดือนสิบ

หีบพองลาชนมบ้า	ดีช่างงไขปลลา
จัดใส่หมรับไว้ทำบุญ	จัดแจงให้ตายาย
อยู่สบายช่วยเกื้อหนุน	ทำบุญบรรพชน
หายอดอยากในเทศกาล	จากบทประพันธ์นี้มีลักษณะเด่นด้านใด

ก. ข้อคิด	ข. ความเชื่อ	ค. วรรณศิลป์	ง. การนำไปใช้
-----------	--------------	--------------	---------------
5. “พูดทองแดงชวนหัวกัน” คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร

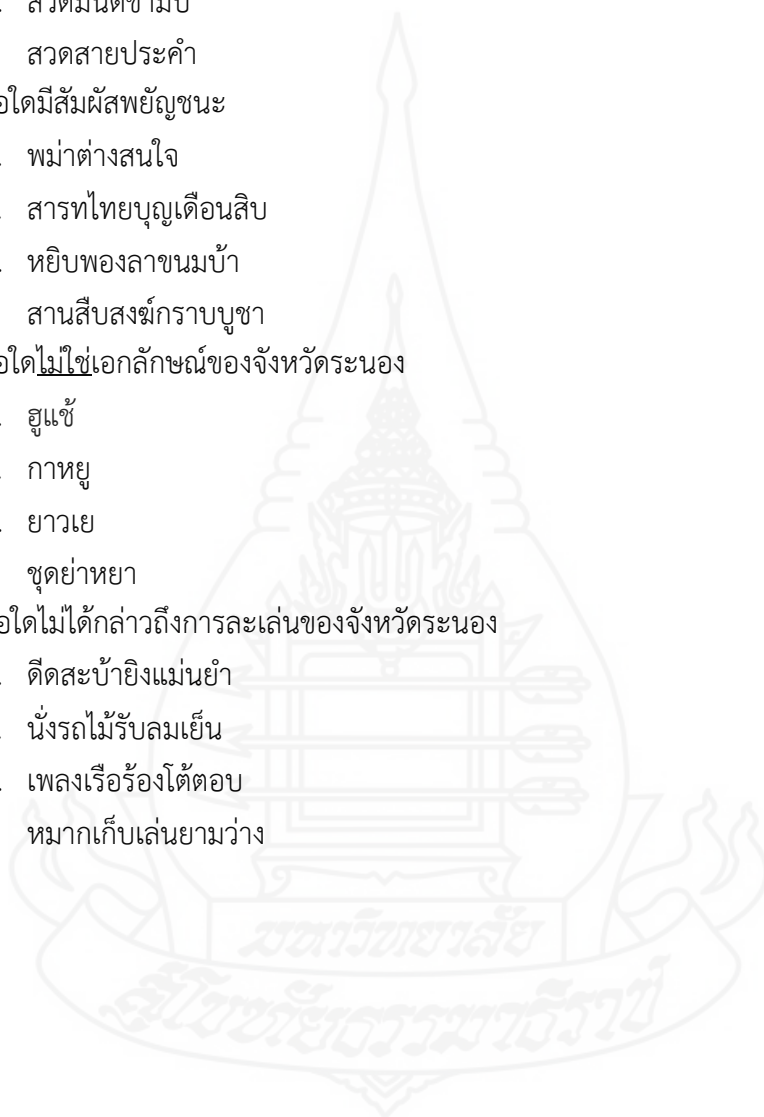
ก. พูดคำคะนอง	ข. พูดชวนผ่าซาก
ค. พูดมาก พูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ	ง. พูดภาษากลางแต่ยังติดสำเนียงใต้
6. กวีระคอคอดกระ

ระยะแคบตามเรื่องเล่า	ภูเขาสลับเปลี่ยนเปล้า
ไร้ไม้ใหญ่ขึ้นปกคลุม	กาหยูหวานไม้ผล
ทั่วทุกหนมีกลิ่นคอกลิ้ม	หวานม่วงไม้เนื้อนุ่ม
หิมพานต์หอมชื่นใจ	เมืองแห่งธารน้ำแร่
ไข่มุกแท้วาวสดใส	

จากบทหรือกรอนี้ ต้องการบอกให้รู้อะไร

ก. คำขวัญจังหวัดระนอง	ข. ป่าไม้ในจังหวัดระนอง	ค. ตราประจำจังหวัดระนอง	ง. เศรษฐกิจของจังหวัดระนอง
-----------------------	-------------------------	-------------------------	----------------------------

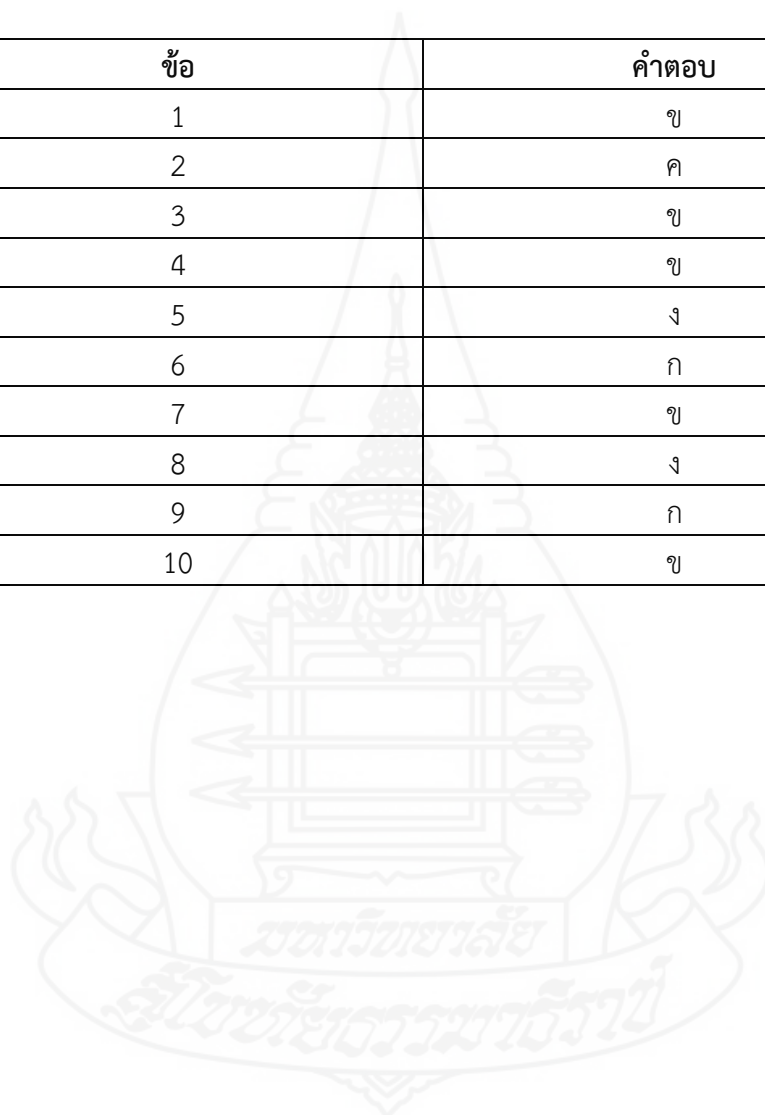
7. งานประเพณีสวดกลางบ้านมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าอะไร
 - ก. สวดพาหุง
 - ข. สวดภาณยักษ์
 - ค. สวดมนต์ข้ามปี
 - ง. สวดสายประคำ
8. ข้อใดมีสัมผัสพยัญชนะ
 - ก. พม่าต่างสนใจ
 - ข. สารทไทยบุญเดือนสิบ
 - ค. หยิบพองลาขนมบ้า
 - ง. สานสืบสงฆ์กราบบูชา
9. ข้อใดไม่ใช่เอกลักษณ์ของจังหวัดระนอง
 - ก. ฮูแซ้
 - ข. กาหยู
 - ค. ยาวเย
 - ง. ชูด่าหย่า
10. ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงการละเล่นของจังหวัดระนอง
 - ก. ดิดสะบ้ายิงแมนย่า
 - ข. นั่งรถไม้รับลมเย็น
 - ค. เพลงเรือร้องโต้ตอบ
 - ง. หมากเก็บเล่นยามว่าง

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้

.....

ข้อ	คำตอบ
1	ข
2	ค
3	ข
4	ข
5	ง
6	ก
7	ข
8	ง
9	ก
10	ข

ตอนที่ 4

แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดิ์

เชิญเพื่อนท่องเที่ยวถิ่น	มายลยินแดนทรรษา
ระนองเมืองงามตา	ทิวทิวพาเพลินใจ
พาชมแหล่งท่องเที่ยว	หุบเขาเขียวทะเลใส
เพชรงามในเมืองไทย	ชวานแดนใต้อันดามัน
ชมวิวเขาฟาซี	รื่นฤดีแดนสุขสันต์
ภูเขาเป็นชั้นชั้น	คล้ายฟาซีครอบทรงกรวย
เดิมเป็นค่ายญี่ปุ่น	พักกองหนุนพร้อมเข้าช่วย
ทิวทัศน์หุบเขาสวย	พระอาทิตย์อัสดง
ลำน้ำกระบบุรี	สายนทีไหลเวียนส่ง
เกาะแก่งยังยืนยง	ขึ้นอุราคราเฝ้ามอง

จุดชมวิวเขาฟาซี

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2

ห้วงจักรโบราณ	ตั้งสุสานอุทัยส่อง
รถไฟมาระนอง	ชุมพรถึงสถานี
ลำเลียงขนอาวุธ	ไปสุดทางเขาฝาชี
รถไฟถูกโจมตี	พันธมิตรได้ทำลาย
เรื่องราวแต่หนหลัง	ฐานที่ตั้งพลันเสียหาย
อนุสรณ์กลับกลาย	เป็นเรื่องราวให้เล่ากัน
เล่าขานตำนานกล้า	ที่รำลึกดังเลื่อนลั่น
พ่อลูกเข่นฆ่ากัน	มัดขาหยั่งจนอดตาย
รอบถ้ำคู่มริน	ดาบคืนพิชิตหลากหลาย
เย็นฉ่ำไม่อุ่นวย	มีถ้ำพระอยู่ภายใน
ดวงจิตพนมกราบ	ละลั่นบาปจิตผ่องใส
พระขยางค์นำใจ	ระลึกไว้ด้วยศรัทธา

ถ้ำพระขยางค์ <http://realitythailand.com/phra-kayang-cave-ranong-travel-thailand/>

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 61

คอคอดกระ

ก๊วกระคอคอดกระ	เขตมะมูแดนล้ำค่า
ฝรั่งตั้งใจว่า	จะขุดคลองเชื่อมทะเล
อ่าวไทยอันดามัน	ทะเลกันไม่ห่างเห
ระนองถิ่นพื้นเพ	เชื่อมสองฝั่งข้ามถึงกัน
เหตุการณ์ปล้นระงับ	กาลนานนับไม่แปรผัน
แผ่นดินคอคอดนั้น	ยังตั้งมั่นให้มายล
น้ำตกนามบกกทราย	กระเซ็นสายคล้ายสายฝน
ธาราหลังไหลวน	นักท่องเที่ยวนิยมมา
น้ำไหลตลอดปี	สายนที่ท่ามกลางป่า
ลดหลั่นดูงามตา	ราวมนต์พาให้เคลิ้มตาม

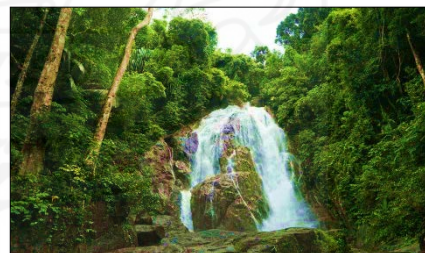

น้ำตกบกกทราย

หลุมหลบภัยทหารญี่ปุ่น สงครามโลกครั้งที่2 <https://hilight.kapook.com/view/115389>,
https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRReU16RXdNekF5T1E9PQ==

เรื่องเล่าหลุมหลบภัย	พักอาศัยช่วงสงคราม
อุโมงค์ชื่อลือนาม	อยู่น้ำจืดกระบี่บุรี
โดมใหญ่ครึ่งวงกลม	ครั้งนานนมในเมืองนี้
ระยะกว้างพอดี	บรรจุคนได้มากมาย
หน่วยงานร่วมรักษา	พัฒนากันมากหลาย
สงครามครั้งสุดท้าย	มีหลักฐานให้เยี่ยมชม
น้ำตกปุณณบาล	อุทยานแสนรื่นรมย์
ทิวทัศน์สวยสุขสม	คลายทุกข์ตรมกับสายธาร
มีต้นพญาไม้	ต้นสูงใหญ่ห้วงละหาน
พักผ่อนแสนสราญ	น้ำไหลเย็นได้ผ่อนคลาย
ต้นน้ำป่าละอุ่น	ไหลค้ำจุนตลอดสาย
มาเที่ยวทั้งหญิงชาย	สบายกายบันเทิงใจ

น้ำตกปุณณบาล

น้ำตกหงาว

มาชมน้ำตกหงาว	สะอาดขาวน้ำสวยใส
พื้นที่สี่แสนไร่	แดนเหนือได้ล้วนป่าดง
เทือกเขาเป็นทิวยาว	เขานมสาวสูงระหง
ไม่งามเย็นมันคง	โกมาชุมแยมกลีบบาน
ลือเลื่องปูเจ้าฟ้า	คูธาราที่ไหลผ่าน
มาเที่ยวอุทยาน	น้ำตกหงาวขึ้นฤดี
วัดหงาวแฉะกราบไหว้	ธรรมนำใจเสริมราศี
ชมปลาว่ายหางรี	อุโบสถเลิศเลอพรรณ
พระพุทธรูปดีบุก	สุกสว่างดั่งสวรรค์
ลือร่ำอัศจรรย์	เสริมศักดิ์ศรีเมืองระนอง

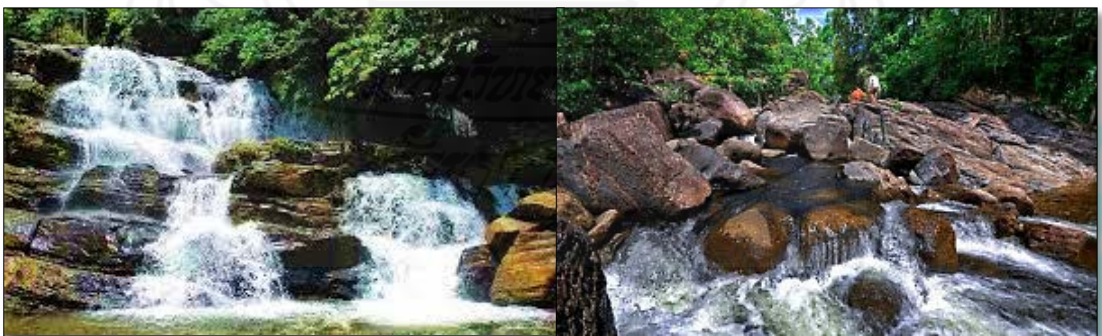

วัดบ้านหงาว

น้ำตกชุมแสงหรือน้ำตกสายรุ้ง <https://www.thai-tour.com/place/2444>

น้ำตกแถวปากจั่น	มาเที่ยวกันเถิดเพื่อนพ้อง
น้ำใสไหลเรื่อยล่อง	ชื่อชุมแสงชุ่มฉ่ำเย็น
มีน้ำช่วงหน้าฝน	ตั้งเบื้องบนคล้ายทุกซ์เชิญ
สายน้ำแฉะกระเซ็น	พาเพลินใจเกินบรรยาย
แฉะเที่ยวราชกรูด	สูดอากาศกันตอนบ่าย
ปลาน้อยแหวกเม็ดทราย	ดำผุดว่ายกลางสายชล
น้ำตกกลางป่าเขา	ก้องลำเนาไปทุกหน
โตนเพชรนามค่าล้ำ	ลิบเอ็ดชั้นจรงตา
ชั้นแรกหน้าผาชัน	ป็นป้ายกันให้สรรษา
ป่าเขาสะอาดตา	สายธาราหาใดปาน

น้ำตกโตนเพชร <https://nooknattapong083.wordpress.com>

ภูเขาหญ้า

มุ่งสู่ภูเขาหญ้า
เรียกกันเขาหัวล้าน
นิยมแวะมาชม
หน้าฝนเขียวขจี
จัดงานการแสดง
บอลลูนงานยิ่งใหญ่
ตกค้าเดินตลาด
อาหารล้วนมากมี
ยามเย็นในวันเสาร์
ผู้คนล้วนแบ่งปัน

มาเถิดมาชมถิ่นฐาน
เพราะไม้ใหญ่นั้นไม่มี
นั่งรับลมแลวิถี
ชื่นฤดีในถิ่นไพร
แสงสีเสียงดูสดใส
งานควาบอยจัดทุกปี
คนตื่นตาขใจสุขชี
เที่ยวถนนคนเดินกัน
ย่านเมืองเก่าแถวบ้านฉัน
มาสัมผัสวิถีเรา

ถนนคนเดินเมืองระนอง

บ่อน้ำร้อนรักษะวาริน

แช่ขาบ่อน้ำร้อน	เมื่อตื่นนอนในยามเช้า
ครั้นครึ่งไม่เจ็บเหงา	คนมากมายต่างมุ่งมา
บ่อพ้อบ่อแม่ลูก	ซื้อพันผูกตีหนักหนา
หกลีบห่าองศา	พาไออุ่นต้องผิงกาย
น้ำแร่ช่วยบำบัด	ช่วยขจัดโรคหลากหลาย
ปวดเมื่อยช่วยผ่อนคลาย	ด้วยน้ำแร่ “รักษะวาริน”
ไปต่อบ่อพรรั้ง	แฉะนั่งกันริมโขดหิน
น้ำร้อนไหลหลังริน	สีลือบองศากำลังดี
อยู่ใกล้กับลำธาร	คนเล่าขานระบุดี
ตำบลหงาวเรามี	ภูมิทัศน์จัดสวยงาม

ศูนย์วิจัยป่าชายเลนหงาว

พาเที่ยวป่าชายเลน	โก่งกางเอนทาบฟ้าคราม
ถิ่นหงาวเชิญติดตาม	ธรรมชาติใกล้ทะเล
พรรณไม้หลายชนิด	เปรียบดังมิตรมิห่างเห
สัตว์น้ำเพิ่มเสน่ห์	ล้วนหลากหลายละลานตา
พื้นที่อนุรักษ์	คือแหล่งพักพิงรักษา
สัตว์น้ำพืชนานา	สร้างคุณค่าแผ่นดินไทย
แคนย่อนแดนหุบเขา	เหมืองแร่เก่าใกล้บึงใส
เว้าแห่งเฉิดฉายไฉไล	กลางป่าไพรรับตะวัน
ใกล้ใกล้หาดส้มแป้น	คนหวงแหนถิ่นในฝัน
หินขาวค่าครบครัน	เชิญท่านมาให้เบิกบาน

ระนองแคนย่อน

หาดชาญดำริ

รับลมชมทะเล
 ทRAYชาวเต็มกลางลาน
 ชมปากน้ำระนอง
 เกาะแก่งดาซดา
 บางเบนหาดสี่คราม
 ทRAYชาวราวสำลี
 ปูเดินเต็มชายหาด
 กะเปอร์ซื้อคูนชิน
 มาถึงหาดประพาส
 ลานหญ้าที่กว้างใหญ่
 รมรื่นชวนนั่งพัก
 ฝืนทรายกับทิวา

หาดบางเบน

คลื่นแห่กลุ่มซัดซบซ่าน
 ชาญดำริภาพคันทา
 แลเกาะสองฝั่งพม่า
 ระยิบค่ากลางวารี
 น้ำสวยงามเห็นหินสี
 มีป่าสนป้องผืนดิน
 ดั่งภาพวาดวิจิตรศิลป์
 ใครได้ยีนล้วนสุขใจ
 ธรรมชาติลือชิตไว้
 เขียวสดใสพลิวไปมา
 ลมห่มรักยิ้มเรีงรำ
 งามจับตายามเฝ้าดู

หาดประพาส

หาดแหลมสน

แหลมสนอุทยาน
คลื่นซัดเสียงซู่ซู่
แหลมสนมากันได้
นกร้องเรียกให้ตื่น
แวะชมหาดทรายดำ
เดินเที่ยวใจสุขสันต์
เขาทำกะปิกุ้ง
วิลัยามน้ำลง
สีดำที่ฉาบหาด
ใบไม้ปกคลุมทั่ว

แสนสราญดินแดนทรู
ทะเลคู่ตามริ้วคลื่น
ใกล้บางเบนแสนสดชื่น
มาตั้งแคมป์ถ่ายภาพกัน
น้ำซัดฝั่งซ้อนเป็นชั้น
ชมหมู่บ้านชาวประมง
ตักใส่ถุงพร้อมนำส่ง
ภูมิปัญญาหาเลี้ยงตัว
ดังภาพวาดสีสลับ
คือที่มาหาดทรายดำ

หาดทรายดำ

หมู่เกาะกำ

ล่องเรือเที่ยวตามเกาะ	พาลัดเลาะทุกเช้าค่ำ
เที่ยวชมหมู่เกาะกำ	ดูความงามท้องทะเล
ศูนย์กลางเกาะกำใหญ่	รายล้อมไว้มีวิว่าแห่
เกาะล้านพังดูเก้	เกาะกำน้อยก็งามตา
ถัดมาเกาะกำกลาง	ดูพรราวพร่างใคร่ค้นหา
หาดขาวเด่นสุดฟ้า	เอนกายาริมหาดทราย
นั่งเล่นเรือหางยาว	อ่าวเขาควายคือจุดหมาย
จอดเรือพักยามบ่าย	แนวชายหาดดูร่มเงา
ต้นจิกต้นหูกวาง	ขึ้นริมทางตรงที่เก่า
เกลียวคลื่นกระทบเรา	สายลมครืนซัดคลื่นมา
ท้ายสุดเกาะค้ำควาว	หาดทรายขาวอยู่ตรงหน้า
น้ำใสเห็นหมู่ปลา	ขึ้นชีวาครันหยุดมอง

เกาะค้ำควาว

เกาะกำตกหรืออ่าวเขาควาย

เกาะช้าง

เกาะช้างขาวสะอาด	บรรยากาศคล้ายเข้รำหมอง
ใหญ่สุดในระนอง	คล้ายช้างหมอบลงแนบดิน
แหล่งผลิตกาหยู	เชิญมาดูให้ถึงถิ่น
สายน้ำที่ไหลริน	พัดพากลิ่นความสุขมา
ส่องกล้องดูนกเงือก	เลือกชมกันให้หรรษา
เช่าเรือฝีกตกปลา	ปูนานาหลากหลายพันธุ์
พาเที่ยวเกาะพยาม	น้ำสีครามแถมสีส้ม
ทะเลอันดามัน	ปะการังค้อยคลี่บาน
มัลดีฟส์ในเมืองไทย	ทะเลใสทุกมุมด้าน
สวยงามมาเนิ่นนาน	เห็นมอแกนออกเรือไป
เก็บภาพสวนมะพร้าว	ชาวเลปลูกไวก้ไกล้ไกล้
ท่องเที่ยวเพลิดเพลินใจ	ดำผุดว่ายดูหมู่ปลา

เกาะพยาม

หาดบ้านทะเลนอก

พักผ่อนโฮมสเตย์	ทะเลนอกสมคุณค่า
วิถีชนศึกษา	ศาสนาอิสลาม
ฟังฟังธรรมชาติ	เสมือนญาติทุกโมงยาม
ทะเลแสนสวยงาม	ชนติดตามด้วยผูกพัน
เที่ยวเชิงอนุรักษ์	มีที่พักตั้งแดนฝัน
อาหารล้วนแบ่งปัน	ผ้าบาติกงานฝีมือ
ท่องเที่ยวเมืองระนอง	เที่ยวเมืองรองอันเลื่องชื่อ
เปรียบดังอ่านหนังสือ	เปิดโลกใหม่ให้ก้าวไกล
ระนองเมืองฝนพรา	ช่างสรรค่าตามخانไข
เมืองทองมองวิไล	คนจริงใจสามัคคี

ชาวบ้านช่วยกันทำความสะอาดชายหาดบ้านทะเลนอกเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว

คำอธิบายศัพท์

กระเซ็น	ก. กระเด็นเป็นฝอยออกมา, ไข่แก่ ของเหลว.
กายา	น. ตัว เช่น ไม่มีผ้าพันกาย และมักใช้เข้าคู่กับคำ ร่าง เป็น ร่างกาย
เก้	ว. ดูดี, เข้าที, งามแปลก.
กู๋	ก. ส่งเสียงบอกให้รู้ว่าอยู่ที่ไหน.
เขานมสาว	น. จุดชมวิวเขานมสาว ตั้งอยู่บ้านสะพานสอง หมู่ที่ 6 ตำบลปากทรง ซึ่งเป็นเขต วนอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว จังหวัดระนอง
แคมป์	น. ค่าย, ค่ายพักแรม, ค่ายทหาร หรือค่ายลูกเสือ.
ฉาบ	ก. ทา เกลือก หรือเคลือบแต่เพียงผิวนอก.
ชาวเล	น. ชาวน้ำ, ชื่อชนพื้นเมืองเดิมพวกหนึ่ง อยู่ทางทะเลด้านตะวันตกของแหลมมลายู, ฉลาก หรือชาวเล ก็เรียก.
ตีนดาษ	ว. มากมาย, เกลื่อนกลาด, ดาษตีน.
โดม	น. หลังคาส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารที่มีลักษณะโค้งกลมหรือเป็นทรงกลมผ่าครึ่งคว่ำลง.
ต้นพญาไม้	น. ชื่อไม้ต้นชนิด <i>Podocarpus wallichianus</i> Presl ในวงศ์ Podocarpaceae ดอกสีเหลือง ฝักเล็ก.
ตะวัน	น. ดวงอาทิตย์, พระอาทิตย์.
ทิวา	น. วัน
ทิวทัศน์	น. ลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏ เห็นตามธรรมชาติ.
ทิศา	น. ด้าน, ข้าง, ทาง, เบื้อง.
ธารา	น. ธาร, ธารน้ำ, สายน้ำ, ลำธาร, ห้วย, หยาดน้ำ, ท่อน้ำ
นกเงือก	น. ชื่อนกขนาดใหญ่ในวงศ์ Bucerotidae โดยมากมีลำตัวสีดำและขาว หางยาว ปากหนาใหญ่ ปีกกว้างใหญ่ เวลาบินเสียงดังมาก อยู่รวมกันเป็นฝูงในป่าลึก ขณะตกไข่ตัวเมียจะขังตัวอยู่ในโพรงไม้ โดยใช้โคลน และมูลปิดปากโพรงไว้ให้เหลือเพียงช่องพอที่ตัวผู้จะส่งอาหารเข้าไปได้ กินเนื้อสัตว์ และผลไม้ มีหลายชนิด.
ปูเจ้าฟ้า	น. ปูเจ้าฟ้า หรือ ปูลิรินธร หรือ ปูน้ำตก (อังกฤษ: Panda crab; ชื่อวิทยาศาสตร์: <i>Phricotelphusa sirindhorn</i>) เป็นปูน้ำตกพบที่วนอุทยานน้ำตกหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
พันธมิตร	น. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐที่จะช่วยเหลือกันตามสนธิสัญญาที่ทำไว้ เพื่อร่วมรบ หรือเพื่อการป้องกันร่วมกัน.
ภูมิทัศน์	น. ลักษณะทางภูมิประเทศโดยทั่วไปของบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเกิดขึ้นโดยฝีมือมนุษย์.

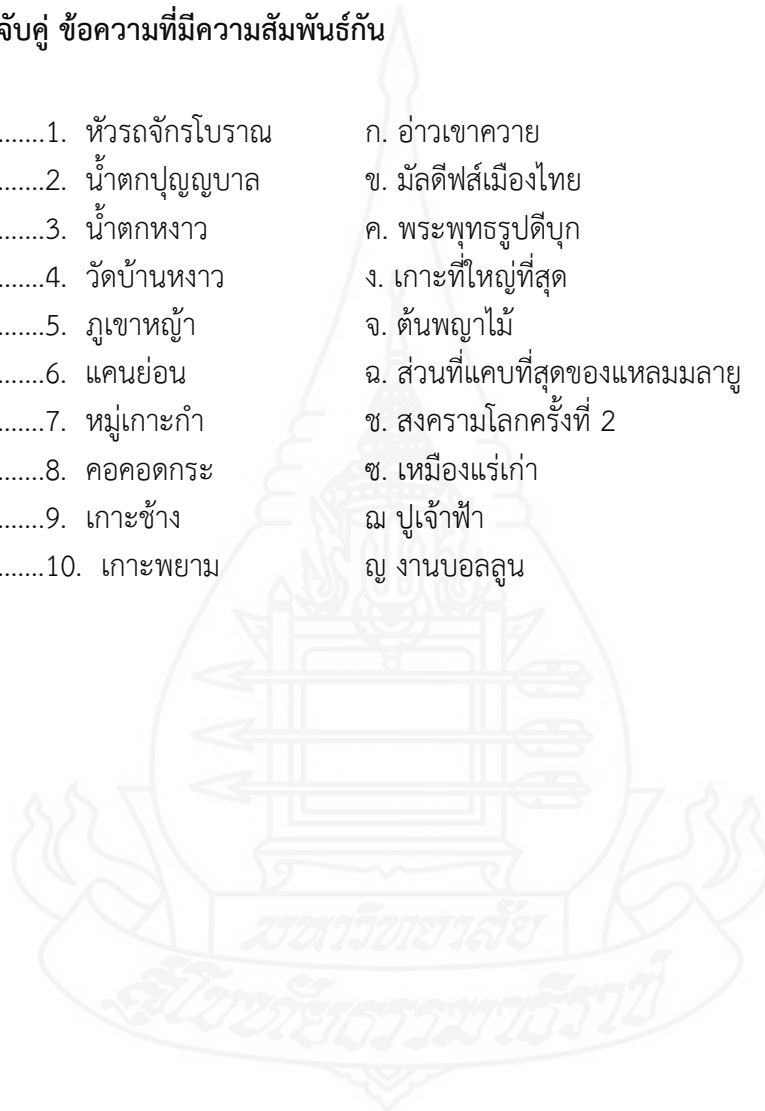
หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 74

มอแกน	น. ชนเผ่ามอแกน, กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่พูดภาษาในภาษาออสโตรนีเซียน ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย เฉพาะในประเทศไทยจะเรียกรวม ๆ อย่างไม่จำแนกว่า ชาวเล เดิมเรียกว่า ชาวน้ำ
มะมู	น. ตำบลมะมู
มัลดีฟส์	น. ประเทศที่มีพื้นที่ประกอบด้วยหมู่เกาะปะการังจำนวนมากในมหาสมุทรอินเดีย และตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศอินเดียและประเทศศรีลังกา
เมืองรอง	จังหวัดระนองหรือจังหวัดอื่นๆ มี 55 จังหวัดในประเทศไทย
ราชกรูด	น. ตำบลราชกรูด
ลดหลั่น	ว. ต่ำลงไปเป็นชั้น ๆ
ลัดเลาะ	ก. เลียบทางไป.
ลำเนา	น. แนวน, แถว, ถิ่น.
วารี	น. น้ำ
สลัว	ว. มัว, ไม่แจ่ม, ไม่สว่าง, เช่น แสงสลัว.
สูงระหง	ว. สูงงามสง่า.
อัสดง	ก. ตกไป, ใช้แก่พระอาทิตย์ ในคำว่า อาทิตย์อัสดง.
อนุสรณ์	น. เครื่องระลึก, ที่ระลึก.
อุทยาน	น. สวน
อุทัย	ก. เริ่มส่องแสง ในคำว่า อาทิตย์อุทัย.
อุโมงค์	น. ทางใต้ดิน, ช่อง หรือทางที่ขุดลงไปใต้ดิน หรือในภูเขาให้ทะลุอีกด้าน.

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดี

คำสั่ง จงจับคู่ ข้อความที่มีความสัมพันธ์กัน

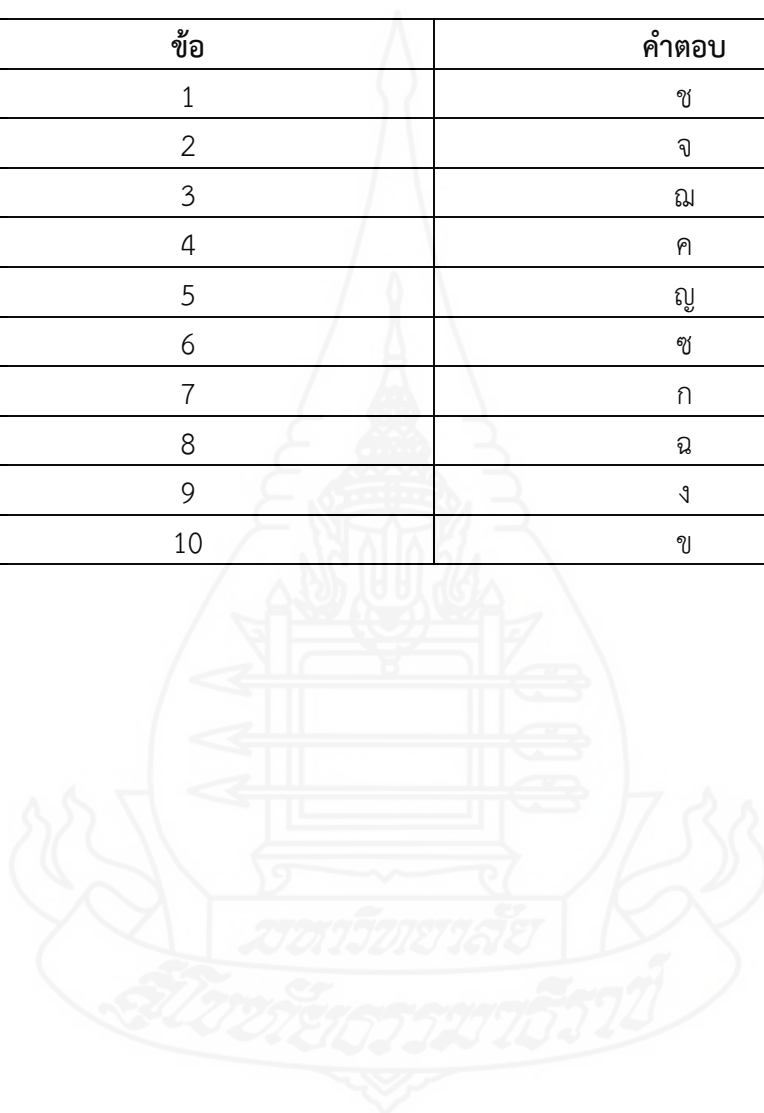
1. หั้วรถจักรโบราณ	ก. อ่าวเขาควาย
2. น้ำตกบุญญบาล	ข. มัลดีฟส์เมืองไทย
3. น้ำตกหงาว	ค. พระพุทธรูปตึก
4. วัดบ้านหงาว	ง. เกาะที่ใหญ่ที่สุด
5. ภูเขาหญ้า	จ. ต้นพญาไม้
6. แคนย่อน	ฉ. ส่วนที่แคบที่สุดของแหลมมลายู
7. หมู่เกาะกำ	ช. สงครามโลกครั้งที่ 2
8. คอคอดกระ	ซ. เหมือนแร่เก่า
9. เกาะช้าง	ณ. ปูเจ้าฟ้า
10. เกาะพยาม	ญ. งานบอลลูน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” 76

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดี

ข้อ	คำตอบ
1	ช
2	จ
3	ฉ
4	ค
5	ญ
6	ซ
7	ก
8	ฉ
9	ง
10	ข

ตอนที่ 5 ของฝากจากเมืองแร่

ชาลาเปาทับหลี

เมืองระนองขึ้นชื่อเรื่องของฝาก	หาไม่ยากท้องถิ่นแถวบ้านฉัน
ทั้งอาหารขนมมากมายครั้น	หาซื้อกันนำฝากให้ชื่นใจ
ชาลาเปาทับหลีแสนอร่อย	คนรอคอยลิ้มรสตามخانไข
บ้านทับหลีกระบุรีแวะมาได้	สองข้างทางถนนใหญ่รุดตั้งเดิม
สูตรแป้งนุ่มนิ่มนานไส้หมูสับ	ลูกค้ารับมาชิมพร้อมสั่งเพิ่ม
ขอไส้หวานไส้ครีมเร่งหยิบเต็ม	มาส่งเสริมอุดหนุนชาลาเปา
อีกกาหุขขึ้นชื่อคนรู้จัก	รสดีนักนิยมนำไปเผา
แบบคั่วอบอร่อยรสไม่เบา	กะเทาะเอาเนื้อสีขาวรับประทาน
มีวางขายในตลาดแถวกะเปอร์	หากพบเจอแนะนำฝากลูกหลาน
วางให้เลือกหลากหลายจากโรงงาน	ร้านชาวบ้านแบบคั่วคนนิยม

มะม่วงหิมพานต์หรือกาหุข

กะปิ

ซิมกะปิระนองหอมอร่อย
ทำอาหารพริกแกงคนเอ๋อซม
ผลิตจากกุ้งเคยไม่ใส่สี
คัดอย่างดีมีขายแทบทุกวัน
กุ้งเคยสดเคล้าเกลือตามขั้นตอน
ภูมิปัญญาดั้งเดิมปรุงด้วยใจ
อีกปลาเค็มระนองมีจำหน่าย
ปลาทุเค็มปลาเสียดจัดใส่จาน
ปลาตากแดดแดดเดียวน่าลิ้มลอง
หลักถนอนอาหารเรามีมา

ตัวเคย

ใส่น้อยน้อยกลมกล่อมพอเหมาะสม
น้ำพริกไข่ชะอมวางเคียงกัน
รสชาติดีสะอาดเคยบ้านฉัน
อันดามันแหล่งผลิตอันอำไพ
ตากแดดก่อนแล้วหมักจึงใช้ได้
กะปิใต้เลิศค่าสูตรโบราณ
วางเรียงรายของฝากหิ้วกลับบ้าน
หมักเกลือนานครึ่งชั่วโมงตามตำรา
คนทั้งผองซึ่งค่าเป็นหนักหนา
ให้ลูกหลานรักษากรรมวิธี

ปลาเค็ม

กุ้งแห้ง

ร้านของฝากกุ้งแห้งมีมากมาย
 การประมงชายฝั่งในวันนี้
 กุ้งสี่สวายต้มน้ำเกลือได้สักพัก
 เกลี่ยกุ้งให้โดนแดดทั่วทั่วกัน
 หากหาซื้อซีอิ๊วตรานกแก้ว
 บรรพชนถ่ายทอดทุกกระบวน
 ต้มถั่วเหลืองคลุกแป้งหมักเก็บไว้
 แล้วนำมาผสมกับน้ำตาล
 ประจุอาหารมากมายด้วยซีอิ๊ว
 ปลาต้มหวานหมูฮ้องแสนเปรมปรืด
 อนุรักษ์การทำตามรุ่นก่อน
 การหมักแบบธรรมชาติวิธีเรา

ให้จับจ่ายเลือกหากันเต็มที่
 สร้างวิถีแปรรูปผลิตภัณฑ์
 ลงมือตักตากแดดเพิ่มสีส้ม
 รสชาตินั้นอร่อยซี้เชิญชวน
 รสกลมกล่อมฉายแววจากเสฉวน
 ให้รสล้วนคุณภาพอย่างตำนาน
 ค่อยค่อยใส่น้ำเกลือลงผสม
 แสนเขียวชาญจึงจะได้รสชาติดี
 เมื่อยามหิวก๋วยเตี่ยวเปิดอิมสุซึ
 ใส่ผัดหมี่ผัดผักซาลาเปา
 อาม่าสอนให้ฟังตำหรับเก่า
 มาจากเขาวังปัญญาบรรพชน

การต้มซีอิ๊วแบบโบราณ

ซีอิ๊วตรานกแก้ว

กาแฟคั่วมือที่ก้องวัลเลย์ อ.กระบุรี จ.ระนอง

รสเข้มข้นกาแฟคั่วสด
 โรบัสต้าคุณภาพมีมากล้น
 กระบุรีแหล่งปลูกอันมีชื่อ
 หอมกรุ่นกรุ่นกาแฟไม่จี๊ดจาง
 ก้องวัลเลย์กาแฟวิสาหกิจ
 ชิมกาแฟคั่วบดที่สดใหม่
 น้ำพริกเผาระนองนำหลงไหล
 สหกรณ์เกษตรสร้างคุณค่า
 กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านบางกุ้ง
 ศูนย์โอท็อปให้ความรู้ันบร้อยพัน

ทุกทุกหยดรสดีผลิตจากต้น
 ไร่ก้งวัลดีมีตำจันลิ้มวาง
 คนยึดถือเชื่อมั่นไม่ไกลห่าง
 คนทั่วทิศเดินทางพักพิงใจ
 แหล่งรวมมิตรคอกาแฟสดจากไร่
 ยิ้มสดใสฝากรักครั้นได้มา
 ทั้งเหนื่อใต้ต่างมุ่งปรารถนา
 มี อย. ติดตราผลิตภัณฑ์
 ช่วยผดุงประกอบกรอันสร้างสรรค์
 อัศจรรย์งานแปรรูปอาหารไทย

น้ำพริกเผากลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านบางกุ้ง อ.กระบุรี จ. ระนอง

<http://www.otoptoday.com>

ผ้าคลุมฮิญาบ
(กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายมุสลิม) <http://www.thaitambon.com>

เที่ยวอำเภอสุขสำราญสรายุจิต
เครื่องแต่งกายมุสลิมสะกดใจ
ไหมงามถักโครเซตลวดลายใหม่
ลายโดดเด่นงดงามคนรำลือ
บ้านโตนกลอยกำพวนแวะมาได้
ทอเส้นไหมถักด้ายเป็นตัวแทน
กระเป๋ไหมเชือกกรมอันงดงาม
บ้านบางมันบ้านฝ้ายท่าคูธานี
ถักเชือกกรมเป็นโซ่คล้องด้วยรัก
หัตถกรรมทำมาครั้นนานนม

พาเพลินพิศฮิญาบให้แจ่มใส
ให้เลือกใช้ตามชอบงานฝีมือ
ตกทอดมายาวไกลจนเลื่องชื่อ
อัตลักษณ์ระบือไปทั่วแดน
เชิดชูไว้ร่วมรักษตามแบบแผน
ผูกพันแน่นเพื่อฝากแต่สตรี
ศิลปะลีลนามตามวิถี
ด้วยสร้างงานได้ดีคนชื่นชม
เกลียวแน่นหนักกระเป๋าดูงามสม
ฝากกระเป๋าชือกกรมไว้ให้เธอ

กระเป๋าชือกกรม

หมวกไหมพรม (กลุ่มผลิตภัณฑ์หลักโครเซตบ้านบางมัน) <http://www.thaitambon.com>

หมวกแฟชั่นไหมพรมบ้านบางมัน	หลากสีสนลีนค่านำเสนอ
เส้นไหมนุ่มของดีในอำเภอ	สุขสำราญหาเจอได้มากมาย
ผลผลิตทอถักอันมั่งมัน	เป็นของขวัญซื้อฝากตั้งวางขาย
ไหมสีสวยใช้ได้ทั้งหญิงชาย	งามเฉิดฉายสวมใส่หมวกไหมพรม
ชมรองเท้าเชือกสานบ้านชาคลี	ฝีมือดีหลากสีขาวแดงส้ม
นำเชือกร้อยตามแบบถักเป็นปม	งามน่าชมเชือกสานผ่านสายตา
ด้วยสองมือสี่อรักร่างนาคสร้าง	งานสำเร็จพราวพร่างดังผืนหา
พื้นรองเท้าทำจากยางพารา	คงคุณค่าผลงานหัตถกรรม
งานโอท็อปจำหน่ายต่างประเทศ	เชือกพิเศษสีบสานดูงามขำ
ประกอบเชือกถักทอวิธีทำ	แสนชื่นฉ่ำกับผลงานประสานใจ

รองเท้านาชาคลี อ.กะเปอร์ จ. ระนอง

งานปักผ้าปาเต๊ะของกลุ่มสตรีในจังหวัดระนอง

ฝ้านุ่งป้ายนุ่งทบยัดให้มัน
 จีบซ้อนจีบเข็มขัดลวดลายไทย
 ผ้าปาเต๊ะปักบุพผาเด่นประจักษ์
 งามพริ้งเพริศใช้ทอต่อชีวี
 ย้อยระย้ามวอลไม้บรรจงแต่ง
 กนกศิลป์แต่งแต้มลายสำคัญ
 ผ้าบาติกระนองสืบบรรเจิด
 ปะการังกุ่มหอยดูพริ้งพราย
 ศิลปะทำผ้าสืบสานศิลป์
 เอกลักษณ์สืบทอดถิ่นพื้นเพ

จับขอบผ้าทบกันแลไสว
 ชายพกใต้เข็มขัดเก็บให้ดี
 ผ้าฝืนรักประดับสลับลี
 ลายเลื่อมเลื่อมขจีเกิดแพรวพรรณ
 เขิญมาชมถึงแหล่งหลากหลาย
 เป็นเชิงชั้นเขิญชวนชมลวดลาย
 ดูล้ำเลิศธรรมชาติสื่อความหมาย
 ฝนตกลงเป็นสายลงทะเล
 เลื่องระบิลผ้างามแฝงเสน่ห์
 ไม่หันเหห่างหายปักขี้ไต้เรา

ผ้าบาติก

เครื่องจักสาน

ภูมิปัญญาจักสานงานชาวบ้าน
 จัดไม้ไผ่ผ่าซีกงามไม่เบา
 ทำเครื่องใช้มากมายมีประโยชน์
 สุ่มดักปลาตะกร้าของใช้งาน
 องค์ความรู้รุ่นต่อรุ่นมีคุณค่า
 สร้างอาชีพโดดเด่นงามอย่างไทย
 ไม้ไผ่รวกไผ่รวลไผ่สีสุก
 ลวดลายขัดลายขดลายทแยง
 หัตถกรรมศิลปะเพื่อใช้สอย
 มากคุณค่าสานต่อฝีมือคน

ตอกมีดขวานขวับขวับไม้เรียบเหงา
 คำสอนเก่าสืบทอดวิธีการ
 ดูรุ่งโรจน์หลากชิ้นตรงหน้าฉาน
 กระบุงสานแข่งใส่ฝักทั้งลอบไซ
 ทำกันมาทุกอำเภอทั้งไกลใกล้
 ดัดแปลงให้รองรับความเปลี่ยนแปลง
 สร้างสรรค์ให้ทันยุคพร้อมตกแต่ง
 สานลายแฝงด้วยรักปักกลม
 ฝากร่องรอยภูมิปัญญาก่อเกิดผล
 งามนำยลจักสานเมืองระนอง

กลุ่มจักสานไม้ไผ่ อ.กระบุรี จ. ระนอง

ร้านจำหน่ายไข่มุกและผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย ณ สวนสาธารณะรักษะวาริน

เครื่องประดับหอยมุกรัตนชาติ	งามพิลาสเลอค่ามิเป็นสอง
ธรรมชาติสร้างสรรค์สมใจปอง	มุกเรืองรองอัญมณีแห่งแผ่นดิน
มีสีขาวเงินยวงชมพูทอง	ใคร่ครอบครองควรค่าแดนทักษิณ
ไข่มุกแท้เลี้ยงลือให้ยลยิน	ผลิตภัณฑ์ชุถิ่นเปล่งประกาย
ทำกำไลเข็มกลัดเครื่องประดับ	งามระยับสร้อยคอมีวางขา
มุกเม็ดน้อยนําร้อยเม็ดเรียงราย	งามเฉิดฉายมุกแท้อันดามัน
ผลิตภัณฑ์เปลือกหอยคอยสรรสร้าง	ฝีมือช่างชำนาญนำทางฝัน
ทำเครื่องใช้นานาให้เลือกกัน	หลากสีสันเปลือกหอยนับนานา
หอยมุกงานหอยกระจากหอยโนรี	ร้อยวิธีเรียงรักก็ล้นปอง
ทำไม้บายกรอรูปดูงามตา	เครื่องประดับล้ำค่าล้วนสวยงาม

ไข่มุกและผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย

ลูกปัดระนอง <http://www.asianbead.com/index.php?topic=670.435>

ถึงกำพวนสุขสำราญเมืองลูกปัด
ในอดีตเป็นโรงงานที่ลือนาม
พบเครื่องมือลูกปัดของโบราณ
ถูกลักลอบขุดไปไม่่นาคู
โรงเรียนภูเขาทองได้แนวคิด
สอนชาวบ้านสร้างรายได้เป็นอาชีพ
“ลูกปัดทดแทน”ชื่อโครงการที่ก่อตั้ง
สี่สวยงามเหมือนอดีตที่ผ่านมา
หลอมหินทรายคลึงแกนเขียนลวดลาย
ภูมิปัญญาถ่ายทอดตลอดกาล

ใครรู้ชัดถึงประวัติจึงไถ่ถาม
จึงขุดพบซากขามขวานตะปู
เป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ที่มีอยู่
แสนอดสูสิ่งล้ำค่าของแผ่นดิน
สอนลูกศิษย์ทำลูกปัดมีสูญสิ้น
พื้นดินถิ่นด้วยรักและศรัทธา
มียอดสั่งจำนวนมากเพราะเลอค่า
สะดุดตาประทับใจกับผลงาน
ลงสีงามพริ้งพรายมั่งสืบสาน
เป็นสมบัติลูกหลานได้ทำกิน

โครงการลูกปัดทดแทน หวงแหวนทรัพย์แผ่นดิน ของโรงเรียนบ้านภูเขาทอง
https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1468908952

ผักเหลียง

กล่าวถึงผักพื้นบ้านของปักษ์ใต้	มีมากในสวนยางเต็มท้องถิ่น
เรียกผักเหลียงผักเหลียงจนเคยชิน	ใบสีเขียวใช้กินอร่อยดี
ราชินีผักพื้นบ้านรสหวานมัน	หาซื้อกันได้ง่ายทุกถิ่นที่
ผัดน้ำมันแกงเลียงก็เข้าที่	หลายเมนูชวนซึ้งสอโอชา
มีคุณค่าโภชนาการต่อร่างกาย	แก้กระหายบำรุงผิวรักษาฝ้า
บำรุงฟันกระดูกและสายตา	หลากหลายคุณค่าสารอาหารมีครบครัน
อีกหน่อเหียงจากต้นเหียงนำผักเพาะ	ทำผักเหนาะใส่แกงเพิ่มสีส้ม
ต้นโตง่ายจึงนิยมขยายพันธุ์	หน่อเหียงนั้นมีรสชาติคล้ายสะตอ
สรรพคุณสมุนไพรแก้จุกเสียด	เมล็ดบดละเอียดดองยาหมอ
หาซื้อกันนำฝากอย่ารีรอ	ผักเกิดก่อประโยชน์หลายประการ

หน่อเหียงหรือลูกเหียง

สะตอ

พืชพื้นบ้านนามสะตอแดนชวานทอง
 แกลมน้ำพริกผัดเครื่องแกงรับประทาน
 ในสะตออุดมด้วยแร่ธาตุ
 ผักสีเขียวเรียงเมล็ดงามน่าชม
 อีกหนึ่งสิ่งคู่สะตอคือลูกเนียง
 เป็นผักเหนาะรสเยี่ยมมีทั้งดิง
 อาหารหวานเนียงต้มคลุกน้ำตาล
 ลูกเนียงหวานราคานั้นไม่แพง
 ทั้งเนียงदानเนียงนกกและเนียงข้าว
 ผักขึ้นชื่อโดดเด่นเลี้ยงชีวิต

ชวนลิ้มลองเมล็ดมีรสหวาน
 รสโปรดปรานคนใต้ล้วนนิยม
 เพิ่มรสชาติอาหารดูเหมาะสม
 เมล็ดกลมมีประโยชน์มากมายจริง
 ซิมผักเคียงน้ำพริกอร่อยยิ่ง
 ทั้งชายหญิงกินแกลมนจนหมดแกง
 จิ้มมะพร้าวเนื้อหวานรสจะแจ่ม
 ทั่วทุกแห่งในปักษ์ใต้รู้จักดี
 เล่าเรื่องราวเอกลักษณ์ไม่หน่ายหนี
 คู่วิถีปักษ์ใต้มาช้านาน

ลูกเนียง

เมืองระนองหลากหลายเรื่องของฝาก
หากมาเที่ยวขอให้ท่านสุขสำราญ
คอคอดกระภูเขายักษ์กาหยูหวาน
ธารน้ำแร่มุกแท่งมละไม้
เมืองระนองมาแล้วจะหลงรัก
ท้องทะเลภูเขาพารีนรมย์
เมืองระนองเมืองเล็กเงียบสงบ
มีต้นไม้เขียวขจีให้มาเยือน
ชาวระนองนงน้ำใจพร้อมต้อนรับ
เมืองแห่งนี้รอคอยวันท่านมา

มีอาหารถูกปากดังไขวชาน
ให้สนุกสนานเพลิดเพลินใจ
คือคำขวัญผ่านกาลหลายสมัย
เปล่งประกายสดใสให้มาชม
มีพื้นที่ให้พักผ่อนสุขสม
มีฝนพรหมเย็นฉ่ำถึงแปดเดือน
มีหาดทรายให้ซบดงไถ่เพื่อน
มีของดีกลาดเกลื่อนดาดดา
งามระยับอันดามันแดนธรรมชาติ
ตอบแทนคำด้วยเสน่ห์เมืองแร่เอ๋ย

คำอธิบายศัพท์

กมล	น. ใจ
กรรมวิธี	น. ลักษณะอาการ หรือลำดับการกระทำที่ดำเนินต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงไปจนสำเร็จ, กระบวนการดำเนินการในประดิษฐ์กรรม.
กระบุง	น. ภาชนะสานทึบ รูปกลมสูง ปากกลมก้นลึกเป็นเหลี่ยม มักเสริมขอบ และมุกันด้วยหวาย มีหูสำหรับสอดเชือกเพื่อคล้องกับคานหาม.
กลาดเกลื่อน	ว. ดาซดื่น, เรี่ยรายอยู่มาก, กระจัดกระจายไปทั่ว.
กัลปังหา	น. ชื่อสัตว์ทะเลไม่มีกระดูกสันหลังในวงศ์ Ellisellidae ตัวเล็กมาก แต่ละตัวสร้างโครงร่างหินปูนหุ้มลำตัว มาอาศัยอยู่รวมกันแตกแขนงต่อกันไปเป็นรูปร่างต่าง ๆ เช่น รูปกิ่งไม้ ขนนก หรือหวี มีหลายสี เช่น สีเหลือง สีแดงเข้ม สีอิฐ สีน้ำตาลเข้ม, กะละปังกา ก็เรียก.
แข่ง	น. ภาชนะสานตาโปร่ง มีรูปร่าง และขนาดต่าง ๆ กัน.
คลัง	ก. กต, นวด
เคย	น. กะปิ (ภาษาใต้)
จักสาน	น. เรียกสิ่งของเครื่องใช้ที่ทำด้วยหวาย หรือไม้ไผ่ เป็นต้น โดยวิธีจักเป็นตอกแล้วสานว่า เครื่องจักสาน.
ฉาน	น. ข้างหน้า, เบื้องหน้า
ไซ	น. เครื่องสานสำหรับดักปลาหลายชนิด.
ตอก	ก. ใช้ค้อน หรือของหนัก ๆ ตีตะปูหรือหลักกลมไม้ เป็นต้น ให้ลงไปหรือเข้าไป.
ทักซิณ	น. ทิศใต้
เนียง	น. นาง (ออกเสียงตามเขมรที่เขียนว่า นาง).(ถิ่นปักซีใต้) น. ชื่อไม้ต้นชนิด Archidendron jiringa Nielsen ในวงศ์ Leguminosae ฝักบิดเป็นวง เมล็ดค่อนข้างแบน กินได้ พะเนียง ก็เรียก จันทบุรีเรียก ชะเนียง.
บรรเจิด	ว. งาม, ผุดผาด.
บุปผา	น. ดอกไม้, บุปผชาติ, ผกา, บุชบา
ปาเต๊ะ	น. ผ้านุ่งแบบแขกชนิดหนึ่ง เคลือบด้วยซีผึ้งเหลวในบริเวณที่ไม่ต้องการให้มีสีส่น หรือลวดลาย มีใช้กันมากทางภาคใต้ของไทย.
ผดุง	ก. ประดุง, ค้ำ, ค้ำจุน, ระวัง, อุดหนุน.
ผลิตภัณฑ์	น. สิ่งที่ทำ หรือประดิษฐ์ขึ้น.
ผสาน	ก. ประสาน, เชื่อมเข้าด้วยกัน.

พลาส	ว. งามอย่างมีเสน่ห์, งามอย่างสดใส.
โมบาย	น. เครื่องแขวนชนิดหนึ่งทำจากวัสดุประเภทต่างๆ เช่น ไม้ กระดาษ เซรามิก โลหะ พลาสติก นำมาออกแบบให้มีรูปร่างและขนาดที่เหมาะสม อาจเขียนลวดลาย แต่งสี หรือเคลือบเงา เพื่อทำให้เกิดความสวยงาม สามารถเคลื่อนไหวได้โดยอิสระ ใช้แขวนประดับตกแต่ง
รีนรมย์	ว. สบายใจ, บันเทิง.
ลอบ	น. ชื่อเครื่องมือดักกุง ดักปลา สานด้วยไม้ไผ่เหลาเป็นซี่เล็ก ๆ มีหลายชนิด.
ลักลอบ	ก. แอบ หรือลอบทำการบางอย่าง.
ละไม	ว. น่ารักน่าเอ็นดู, งามน่าชม.
วิสาหกิจ	น. การประกอบกิจการขนาดใหญ่ มีความยากซับซ้อน หรือเสี่ยงต่อการขาดทุน และล้มละลาย.
เสฉวน	น. มณฑลเสฉวนในประเทศจีน
หมูฮ้อง	น. ชื่อแกงจีนเป็นอาหารจีนอย่างหนึ่ง
หัตถกรรม	น. งานช่างที่ทำด้วยมือ, ของที่ประดิษฐ์ด้วยมือ, โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก.
เหรีียง	น. พืชในวงศ์ Mimosaceae เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลักษณะทั่วไปคล้ายสะตอ แต่พุ่มใบแน่น และเขียวทึบกว่า ใบใหญ่และหนา กว่าสะตอ ลักษณะผลเป็นฝัก เมล็ดรูปไข่ ประมาณ 15-20 เมล็ด ต่อฝัก ฝักแก่เต็มที่มีสีดำ เมล็ดในสีดำ เนื้อในเมล็ดมีสีเขียวเข้ม และมีกลิ่นฉุน
อย.	น. องค์การอาหารและยา หรือ อย. อาจหมายถึง องค์การอาหารและยา (Food and Drug Administration), หน่วยงานในสังกัดกระทรวงบริการด้านสุขภาพและมนุษย์แห่งสหรัฐอเมริกา (United States Department of Health and Human Services)
อันดามัน	น. ทะเลอันดามัน
อัตลักษณ์	น. ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้
อำมา	น. ย่า ยาย (ภาษาจีน)

- โอท็อป น. โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า โอท็อป (OTOP) เป็นโครงการกระตุ้นธุรกิจประกอบการท้องถิ่น โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายจะสนับสนุนผลิตภัณฑ์ลักษณะเฉพาะที่ผลิตและจำหน่ายในท้องถิ่นแต่ละตำบลโดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากโครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ที่ประสบความสำเร็จของญี่ปุ่น
- ฮีญาบ น. ผ้าคลุมศีรษะของผู้หญิงมุสลิม, ชุดที่ผู้หญิงมุสลิมสวมใส่ปกปิดร่างกายจากสายตาผู้ชายที่ไม่ใช่ญาติใกล้ชิด.

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 5 ของฝากจากเมืองแร่

.....

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ผลิตรายณ์ใดที่นำวัตถุดิบมาจากทะเลอันดามัน
.....
2. การทำซีอิ๊วตรานกแก้วรับเอากรรมวิธีการทำมาจากที่ใด
.....
3. รองเท้าเชือกสานที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดระนองเป็นรองเท้าจากที่ใด
.....
4. ไม้ไผ่ชนิดใดที่นิยมนำมาใช้ในการจักสาน
.....
5. โรงเรียนบ้านภูเขาทองจัดตั้งโครงการลูกปัดขึ้น โดยตั้งชื่อโครงการนี้ว่าอย่างไร
.....
6. ผักชนิดใดที่ได้ชื่อว่า “ราชินีผักพื้นบ้านภาคใต้”
.....
7. “หอยมุกงานหอยกระจากหอยโนรีร้อยวิธีเรียงรักกลังหา”
แบ่งวรรคบทประพันธ์ข้างต้นให้ถูกต้อง
.....
8. “ย้อยระย้ามวลงไม้บรรจงแต่ง เชิญมาชมถึงแหล่งหลากสีสัน
กนกศิลป์แต่งแต้มลายสำคัญ เป็นเชิงชั้นเชิญชวนชมลวดลาย”
จากบทประพันธ์ข้างต้น ผู้แต่งบรรยายถึงสิ่งใด
.....
9. “ศิลปะทำผ้าสไบสานศิลป์ เลื่องระบิลผ้างามแฝงเสน่ห์
เอกลักษณ์สืบทอดถิ่นพื้นเพ ไม่หันเหห่างหายปักษ์ใต้เรา”
จากบทประพันธ์ข้างต้น เมื่ออ่านบทประพันธ์นี้แล้วรู้สึกอย่างไร
.....
10. จงอธิบายคำว่า “เมืองฝนแปดแดดสี่”
.....

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตอนที่ 5 ของฝากจากเมืองแร่

.....

ข้อ	คำตอบ
1	กะปิ ปลาเค็ม กุ้งแห้ง มุก และผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย
2	มณฑลเสฉวน ประเทศจีน
3	บ้านชาคลี ต.บางหิน อ.กะเปอร์ จ.ระนอง
4	ไผ่รวก ไผ่นวล และไผ่สีสุก
5	โครงการปลูกปัดทดแทนหวงแทนทรัพย์สินแผ่นดิน
6	ผักเหลียง
7	หอยมุกงาน/หอยกระจก/หอยโนรี/ร้อยวิธี/เรียงรัก/กัลปิงหา
8	ผ้าปาเต๊ะ
9	เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
10	ฝนตกแปดเดือนและฝนแล้งเพียงสี่เดือน ซึ่งหมายถึงจังหวัดระนอง

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.). (2558). *ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุกภาคใต้* : ระนอง. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดระนอง. (2540). *ของดีเมืองระนอง*. ระนอง: โรงพิมพ์ระนองการพิมพ์.
- สมัย สุทธิธรรม. (2543). *สารคดี ชุดถิ่นทองของไทย: ระนอง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- “กระเป๋าสานจังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 จาก cddata.go.th.
- “กลุ่มถักโครเชต์จังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.thaitambon.com.
- “กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายมุสลิม”. ค้นคืนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.thaitambon.com.
- “กาแพก้องวัลเลย์”. ค้นคืนวันที่ 26 มกราคม 2561 จาก www.baanlaesuan.com.
- “ไข่มุกและผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย”. ค้นคืนวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.otoptoday.com.
- “โครงการลูกปิดทดแทนโรงเรียนบ้านภูเขาทอง”. ค้นคืนวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.khaosod.co.th.
- “เครื่องจักสานจังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.thaitambon.com.
- “จวนเจ้าเมืองระนอง”. ค้นคืนวันที่ 26 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.emagtravel.com>.
- “ชุดย่าหยาจังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 17 มกราคม 2561 จาก www.truelookpanya.com.
- “ซีอีวทรานกแก้ว”. ค้นคืนวันที่ 25 มกราคม 2561 จาก <https://www.sentangsedtee.com>.
- “ตึกซิโนโปรตุเกสระนอง”. ค้นคืนวันที่ 15 มกราคม 2561 จาก www.tatviewsblog.wordpress.com.
- “น้ำพริกเผาสตรีบ้านบางกุ้ง อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.thaitambon.com.
- “ผ้าบาติกจังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.otoptoday.com.
- “พิพิธภัณฑ์สงครามโลก ครั้งที่2 จังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 18 มกราคม 2561 จาก www.siamsouth.com.
- “ย้าย ธนบัตร”. ค้นคืนวันที่ 26 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.ranongcities.com>.
- “ยาวเย อาหารพื้นเมืองจังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 18 มกราคม 2561 จาก www.remawadee.com.
- “รองเท้าเชือกสานบ้านชาคลี”. ค้นคืนวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.thaitambon.com.
- “ระบาร้อนแร่”. ค้นคืนวันที่ 16 มกราคม 2561 จาก www.ranongcities.com.
- “ลิเกป่าจังหวัดระนอง”. ค้นคืนวันที่ 16 มกราคม 2561 จาก ich.culture.go.th.
- “วัดบ้านหงาว”. ค้นคืนวันที่ 22 มกราคม 2561 จาก www.emagtravel.com.
- “ศาลหลักเมืองระนอง”. ค้นคืนวันที่ 10 มกราคม 2561 จาก <http://www.thai-tour.com>.

“หลุมหลบภัยทหารญี่ปุ่น สงครามโลกครั้งที่ 2”. ค้นคืนวันที่ 20 มกราคม 2561

จาก <https://khaosod.co.th>.

“หอพระแก้วเกจิอาจารย์”. ค้นคืนวันที่ 10 มกราคม 2561 จาก www.ranongtour.com.

หนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน”
พรนภา แซ่อู๋

บทที่ 3

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

1.2.1 หนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง เป็นงานเขียนประเภทบทร้อยกรองที่ผู้ศึกษาได้แต่งขึ้นเอง เนื้อหาแสดงเรื่องราวความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับจังหวัดระนอง ประกอบไปด้วย 5 ตอน ได้แก่ ย้อนรอยเมืองพระยา งามล้ำค่าโบราณสถาน กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดิ์ ชมของดีเมืองแร่นอง โดยแต่ละเรื่อง มีคำอธิบายศัพท์ กิจกรรมทำเรื่อง และภาพประกอบ

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญด้านการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก และด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสองแพรก จังหวัดระนอง จำนวน 10 คน

1.3 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 มีลักษณะเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ ดังนี้

1) ลักษณะหนังสือ

(1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11- 14 ปี เป็นวัยเด็กตอนปลาย

(2) แนวการเขียนเป็นแบบสาระบันเทิง คือ แต่งเนื้อหาด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

(3) รูปเล่มหนังสือมีขนาด 8 หน้ายก 107 หน้า

(4) เนื้อหาหนังสือประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ย้อนรอยเมืองพระยา แต่งด้วยคำประพันธ์ กลอนสุภาพ

ตอนที่ 2 งามล้ำค่าโบราณสถาน แต่งด้วยคำประพันธ์ กลอนสุภาพ

ตอนที่ 3 กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แต่งด้วยคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11

ตอนที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดิ์ แต่งด้วยคำประพันธ์

กาพย์ยานี 11

ตอนที่ 5 ชมของดีเมืองแร่นอง แต่งด้วยคำประพันธ์ กลอนสุภาพ

(5) โครงสร้างเนื้อหาของหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง เนื้อหา คำอธิบาย ศัพท์ กิจกรรม ท้ายเรื่อง และภาพประกอบ รายละเอียดดังนี้

ก. คำนำ เป็นการอธิบายจุดประสงค์การนำเรื่องราวของท้องถิ่นมาเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเรื่องเพื่อให้นักเรียนศึกษา และบอกแนวทางในการอ่าน

ข. คำชี้แจง เป็นการกล่าวถึงเหตุผลในการสร้างหนังสือ และชี้แจงข้อปฏิบัติแนวทางในการอ่าน

ค. เนื้อหา เป็นเรื่องราวของท้องถิ่นในจังหวัดระนอง ซึ่งแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน

ง. คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่องเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

จ. กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

ฉ. ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายจริงที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินเกิดจินตนาการในการอ่าน

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ โดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพ โดยนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

1) การสร้างหนังสือ

(1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

(2) กำหนดโครงสร้างหนังสือ ประกอบด้วย 5 ตอน คือ ย้อนรอยเมืองพระยา งามล้ำค่าโบราณสถาน กาลเปลี่ยนผ่านถึงวันนี้ แหล่งท่องเที่ยวแสนเปรมปรีดิ์ และชมของดีเมืองแร่นอง โดยใช้คำประพันธ์ร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ในการเขียนเนื้อหา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ก. เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นของตน

ข. เพื่อให้ผู้อ่านมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีทักษะในการอ่านและ
นิสัยรักการอ่าน

ค. เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และบอกข้อคิดที่ได้จาก
การอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน

ง. เพื่อให้ผู้อ่านนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จ. เพื่อให้ผู้อ่านมีความรัก ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

2) การตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น
มีกระบวนการดังต่อไปนี้

(1) สร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสือ

ก. จัดทำแบบประเมินทั้ง 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน
คุณภาพของหนังสือ ประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 สำหรับ
นักเรียนประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสือที่
สร้างขึ้น โดยตรวจสอบหาคะแนนเฉลี่ยรวม และนำแบบประเมินมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตาม
ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและเสนอแนะไว้

(2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

นำหนังสือส่งเสริมการอ่านเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้
ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก จำนวน 3 คน พิจารณา
คุณภาพหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ ดังนี้

ก. ด้านเนื้อหา เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่อง
ชวนให้ติดตาม การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา
อารมณ์และสังคมของผู้เรียน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ในบางตอนของเรื่องยัง
ขาดรายละเอียดที่สำคัญอีกบางส่วน ควรปรับให้มีความสมบูรณ์

ข. ด้านวิธีการนำเสนอ การนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนดีเหมาะสมกับ
วัยของผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาและภาพน่าสนใจ ควรมีการปรับเนื้อหาบางตอนให้มีความกระชับ

ค. ด้านการใช้ภาษา ควรตัดคำที่ใช้ซ้ำ ๆ กันออก ควรใช้คำให้
เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ง. ด้านการจัดรูปเล่ม รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน ส่วนประกอบ
ของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนควรแก้ไขปก
หน้าให้ภาพมีสีสันมากขึ้น

จ. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ บางหน้ามีจำนวนภาพประกอบ
มากเกินไป บางภาพมีขนาดเล็กไม่ชัดเจน ควรปรับให้เหมาะสม

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ หนังสือส่งเสริมการอ่านช่วยส่งเสริมนิสัย รัก
การอ่าน นักเรียนมีความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดง
ความคิดเห็น เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์นั้น

3) การนำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

นำหนังสือมาปรับปรุงเพื่อจัดทำเป็นหนังสือที่สมบูรณ์ โดยได้ปรับปรุง

ดังนี้

ยิ่งขึ้น

ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และตรวจสอบการพิมพ์สะกดคำ การเว้นวรรคจนถูกต้องสมบูรณ์

คำแนะนำ

(1) ด้านเนื้อหาเพิ่มเติมรายละเอียดสำคัญในเนื้อหาบางตอนให้สมบูรณ์

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ ปรับแก้ไขการดำเนินเรื่องบางตอนให้กระชับยิ่งขึ้น

(3) ด้านการใช้ภาษา ปรับแก้ไขจำนวนคำเกินในคำประพันธ์บางตอนให้

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม ปรับแก้ไขปกหน้าให้ชัดเจน และมีสีสันมากขึ้นตาม

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ปรับแก้ไขจำนวนภาพให้เหมาะสม

สอดคล้องกับเนื้อหา และปรับภาพให้มีขนาด สีสันชัดเจนสมจริงยิ่งขึ้น

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เพิ่มเติมกิจกรรมท้ายเรื่องโดยยกบทประพันธ์สั้น ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์นั้น

4) การนำหนังสือที่แก้ไขปรับปรุงเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ

นำหนังสือเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพหนังสือ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

5) การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยใช้ข้อมูลจากนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือในขั้นนี้ เป็นการนำหนังสือไปทดลองให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสองแพรก จังหวัดระนอง จำนวน 10 คนอ่าน เพื่อประเมินความคิดเห็นตามแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.4.1 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผล

ดังนี้

1) ด้านเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมการดำเนินเรื่องชวน

ติดตาม การอธิบายศัพท์ชัดเจน ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม และกิจกรรมท้ายเรื่อง สอดคล้องกับเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.9

2) *ด้านวิธีการนำเสนอ* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้อง น่าสนใจ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.88

3) *ด้านการใช้ภาษา* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

4) *ด้านการจัดรูปเล่ม* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัย รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

5) *ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ช่วยส่งเสริมจินตนาการ ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

6) *ด้านประโยชน์ที่ได้รับ* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความรู้และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

1.4.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดำเนินการโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

1) *ด้านเนื้อหา* นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

2) *ด้านวิธีการนำเสนอ* นักเรียนมีความเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง วิธีการนำเสนอเหมาะสม น่าสนใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

3) *ด้านการใช้ภาษา* นักเรียนมีความเห็นว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน การบรรยายเรื่องชัดเจน สำนวนและภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย คำประพันธ์ไพเราะ สละสลวย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

4) *ด้านการจัดรูปเล่ม* นักเรียนมีความเห็นว่า หน้าปกสวยงาม ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ขนาดของหนังสือมีความเหมาะสม ขนาดและรูปแบบของตัวอักษรชัดเจนอ่านง่าย

ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38

5) *ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ* นักเรียนมีความคิดเห็นว่า

ภาพประกอบสวยงามเหมาะสมชวนให้อ่าน ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

6) *ด้านประโยชน์ที่ได้รับ* นักเรียนมีความคิดเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัย

รักการอ่าน นักเรียนมีความรู้และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.44

2. อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษามาอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านเนื้อหา คือ เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนให้ติดตาม การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม และกิจกรรมท้ายเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.9

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาน่าสนใจ แต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 แสดงว่ามีระดับคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ กุศยา แสงเดช เดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 26 - 27) ได้กล่าวว่าเนื้อเรื่องควรถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและความยาวของเนื้อเรื่องควรพอเหมาะกับวัยของเด็ก ปราณี เชียงทอง (2526, น. 231 - 233) ได้กล่าวว่า การเลือกเรื่อง ต้องเป็นเรื่องที่เร้าความสนใจให้อ่าน และมีสารประโยชน์เป็นที่สนใจของเด็ก ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 12) ได้กล่าวว่า การเลือกเนื้อหา อาจนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากหลักสูตรประถมศึกษา หรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น อีกทั้ง จินตนา ไบกาชยี่ (2542, น. 7) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เป็นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นิทาน นิยาย ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติและมีสารประโยชน์ และสอดคล้องกับ ธวัชชัย มีประเสริฐ (2552, น. 27) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่งที่เป็นเสริมสร้าง

ทักษะและนิสัยรักการอ่านทั้งยังช่วยเสริมประสบการณ์และความเข้าใจเนื้อหาอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง นอกเหนือจากแบบเรียน

สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเหมาะสม

2.2 ด้านวิธีการนำเสนอ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน การนำเสนอเนื้อหา และภาพสอดคล้อง น่าสนใจ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.88

นักเรียนมีความเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน เป็นการเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับจังหวัดระนองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งเนื้อหาเป็นตอนๆ ทำให้เข้าใจง่าย ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง วิธีการนำเสนอเหมาะสม น่าสนใจ เพราะแต่งเป็นคำประพันธ์กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 ซึ่งส่งเสริมจินตนาการ อารมณ์ ให้ความเพลิดเพลิน และแฝงไปด้วยความรู้ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.13 แสดงว่ามีระดับคุณภาพเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ยาวพา เดชะคุปต์ (2550, น. 42) ได้กล่าวว่า ลักษณะของเรื่องและวิธีการเขียน ต้องเดินเรื่องฉับไว ทันใจ และเนื้อเรื่องไม่สับสนวุ่นวาย อีกทั้ง กุศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 21) ได้กล่าวว่า ภาพประกอบสามารถอธิบายเรื่องได้ดีกว่าตัวหนังสือ โดยเฉพาะภาพหน้าปกจะดึงดูดความสนใจให้เด็กหยิบอ่านและติดตามเนื้อหาภายในเล่มเป็นอย่างดี

ดังนั้น วิธีการนำเสนอที่ผู้ศึกษาได้ลำดับเรื่อง โดยแต่งเป็นกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ อธิบายศัพท์ พร้อมทั้งมีภาพประกอบทำให้เข้าใจง่าย จึงทำให้วิธีการนำเสนอเหมาะกับผู้อ่าน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อเรื่อง ได้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านการใช้ภาษา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการใช้ภาษาว่า หนังสือเล่มนี้มีชื่อเรื่องที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

นักเรียนมีความเห็นว่า ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 แสดงว่าด้านการใช้ภาษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ ทองปาน (2526, น. 61 - 62) ได้กล่าวว่า ความยากง่ายในการใช้ภาษาหนังสือสำหรับเด็กต้องใช้ภาษาง่ายๆ สุภาพ และสะดวกแก่การเข้าใจ ระดับของภาษาเหมาะสมกับวัยและชั้นเรียนของเด็ก ส่วนวิธีการเขียนภาษาร้อยกรอง ใช้คำง่าย ความหมายเด่น เล่นเสียงหลาก ผากข้อคิด และจงใจเพลีน จินตนา ไบกาชุยี่ (2534, น. 32) ได้กล่าวว่า สำนวนภาษาควรใช้ภาษาง่ายๆ ถูกต้องเหมาะสม กระชับได้ใจความ ใช้ประโยคสั้นๆ ไม่ซับซ้อน และถวัลย์ มาศจรัส (2540, น. 16) ได้กล่าวว่า การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านเขียนได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง แต่เรื่องที่เขียนต้องคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญ เพราะเด็กแต่ละวัยมีวุฒิภาวะ ความพร้อม และ

ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ส่วนนวนภาษาที่ดีต้องไพเราะ สละสลวย ใช้คำง่าย เข้าใจง่าย ไม่ควรใช้คำยาก ส่วนนวนภาษาที่ดีนั้นเมื่อเด็กอ่านแล้วจะเข้าใจได้ทันที

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ด้านการใช้ภาษาในหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีความเหมาะสมในการนำไปให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านบทประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 มีการใช้ถ้อยคำที่ไพเราะเหมาะแก่เรื่อง ใช้สำนวนโวหาร สละสลวย คมคาย มีความเปรียบเทียบดี ทำให้เกิดอารมณ์และมโนภาพ ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดนิสัยรักการอ่านได้ โดยผู้ที่ศึกษาได้อธิบายคำศัพท์ภาษาถิ่น คำศัพท์ทั่วไปให้เข้าใจง่าย จึงทำให้หนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาให้นักเรียนอ่าน

2.4 ด้านการจัดทำรูปเล่ม

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัย รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกหน้าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

นักเรียนมีความเห็นว่า หน้าปกสวยงามดึงดูดความสนใจของนักเรียน ขนาดของเล่มมีความเหมาะสม ขนาดและรูปแบบตัวอักษรชัดเจนอ่านง่าย ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบ โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 แสดงว่าด้านการจัดรูปเล่มมีคุณภาพเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ กุศยา แสงเดช เดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 11) ได้กล่าวว่า คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม ต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาของเด็ก หน้าหนังสือโปร่งตา การใช้ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก สุนทรี คุณจักร (2544) ได้กล่าวว่า ขนาดของหนังสือควรกะทัดรัด ขนาดควรเหมาะสมเมื่อเด็กในการหยิบและเปิดอ่าน เพราะถ้าหยิบอ่านไม่สะดวกเด็กจะไม่สนใจ ขนาดของหนังสือที่นิยมคือ ขนาด 8 หน้ายก และ ขนาด 16 หน้ายก จำนวนหน้าและการจัดหน้าสำหรับเด็กชั้นประถมปลาย (ป. 4 – ป.6) ประมาณ 30 -100 หน้า การจัดหน้าหนังสือควรมีความประณีต มีความสมดุล ภาพรวมบนหน้ากระดาษหนังสือต้องเหมาะสม ทั้งขนาดของภาพ ขนาดของตัวอักษร ตัวหนังสือและภาพชัดเจน และสัญญาณพร นิตยประภา กล่าวไว้ว่า การออกแบบปกควรออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็กด้วยสี และภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่นำเสนอใจที่สุด เอารายละเอียดมาให้หมด สีปกควรเป็นสีดูฉลาด บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง และผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือโต สะดุดตากว่าอักษรเนื้อเรื่อง ปกหนังสืออาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้

สรุปได้ว่า ด้านการจัดทำรูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีความเหมาะสม

2.5 ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

นักเรียนมีความเห็นว่า ภาพประกอบสวยงามเหมาะสมชวนให้น่าอ่าน ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 แสดงว่าด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญาพร นิตยะประภา (2545, น. 10) ได้กล่าวว่า การจัดหน้า นับเป็นงานสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็กทุกขณะที่เด็กอ่านหนังสือ สุนทรีย์ คุณจักร (2544) ได้กล่าวว่า ภาพประกอบมีความสำคัญมากที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กอยากอ่าน ภาพช่วยปรุงแต่งหนังสือให้น่าอ่าน ภาพจะต้องถูกต้อง ชัดเจน ประณีต สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพมีชีวิตชีวา ภาพมีการเคลื่อนไหว เร้าอารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่านให้คล้อยตามไปกับคำบรรยาย ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความประทับใจ ส่วนการจัดหน้าไม่จำเป็นต้องให้เหมือนกันทุกหน้าตลอดเล่มก็ได้ และ กุศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น. 10) และ วินัย รอดจ่าย (2534) ได้กล่าวว่า หนังสือจะต้องมีภาพประกอบเนื้อหา โดยเฉพาะถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็ก จะมีภาพทุกหน้า สีและขนาดของภาพจะต้องเหมาะสมกับวัยและจิตวิทยา

จึงสรุปได้ว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้มีความเหมาะสม

2.6 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากหนังสือ นักเรียนมีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์จากการอ่านหนังสือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

นักเรียนมีความเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากการอ่านหนังสือ เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ เห็นคุณค่าของบทประพันธ์และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน โดยมีระดับเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 แสดงว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ไบกาชุย (2537, น. 159) ได้กล่าวว่า สภาพท้องถิ่นหรือปัญหาในท้องถิ่นก็ควรนำมาเป็นหัวข้อเรื่องในการเขียนหนังสือเสริมประสบการณ์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น ซึ่งสามารถจะวัดคนต่างถิ่นให้รู้จักของดีในท้องถิ่น เช่น อาชีพที่สำคัญ สถานที่สำคัญ บุคคลที่สำคัญของท้องถิ่น เป็นต้น และ ภิญญาพร นิตยะประภา (2534, น. 2) ได้กล่าวไว้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน การแสวงหาความรู้ ส่งผลให้เด็กเป็นคนรอบรู้ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังทัศนคติ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน ส่งผลให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปภาพรวมของหนังสือ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ที่ระดับมากที่สุด สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ สามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำหนังสือไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหนังสือให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถเสนอแนะให้ผู้เรียนใช้หนังสือได้ถูกต้อง

3.1.2 การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่าน เขียนภาษาไทยอย่างน้อยในระดับประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.3 การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน คือ อ่านเนื้อหาหนังสือแต่ละตอน โดยตรวจสอบความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทำการตรวจสอบตามกิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายเรื่อง

3.1.4 การใช้หนังสือ นอกจากใช้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านแล้ว ยังสามารถนำหนังสือไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการกับทักษะการอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพูด เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์และเป็นไปตามธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.2 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไป

3.1.1 ครูควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือส่งเสริมการอ่านรูปแบบบทเรียน การ์ตูน เป็นต้น

3.1.2 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านควรคำนึงถึงคุณภาพของการพิมพ์ เช่น ตัวอักษร ปก กระดาษ ภาพประกอบ ซึ่งควรมีความสวยงาม สร้างสรรค์ ชัดเจน สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เพื่อให้ส่วนประกอบของหนังสือได้มาตรฐาน

3.1.3 ครูควรนำแนวทางการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านไปใช้ในการพัฒนาการสอน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้เนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). ทรัพยากรการท่องเที่ยวภาคใต้: ระนอง. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กำชัย ทองหล่อ. (2540). หลักภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- _____. (2545). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- กศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์. (2545). หนังสือส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ครรชิต มนูญผล. (2547). สนุกกับนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จำเริญ แสงดวงแข. (2549). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- จินตนา ไบกาซุย. (2534). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- _____. (2537). การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2542). เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จิราพร คำด้วง. (2546). บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย เชียงใหม่. ม.ป.ท.
- จุฑามาศ ชัยสงคราม. (2552). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ชูศักดิ์ ศุภรัตน์. (2549). ร้อยแก้วร้อยกรอง. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. (2546). หนังสือเรียนช่วงชั้นที่ 3 ภาษาไทย ม.1. นนทบุรี: ไทยร่มเกล้า.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2538). เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสือเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.
- _____. (2540). การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสือเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- ทิพย์สุนทร อนันบุตร. (2551). การอ่านเพื่อการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทวีวรรณ การปลุก. (2556). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญญวัฒนา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธนู ทดแทนคุณ. (2549). ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ธวัชชัย มีประเสริฐ. (2552). *นวัตกรรมการศึกษาชุด รายงานการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาผลงานทางวิชาการ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและศึกษานิเทศก์*. กรุงเทพฯ: อารักษ์.
- นพดล จักร์เพ็ญ. (2549). *กวีนิพนธ์ไทย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- ประทีป บุหลัน. (2554). *การอนุรักษ์ภาษาไทย: ภาษาลิ้นใต้*. (การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประยอม ของทอง. (2533). การประพันธ์กลอน. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 2 การประพันธ์ไทย*. หน่วยที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยอม ของทอง. (2555). *การแต่งคำประพันธ์*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ปราณี เชียงทอง. (2556). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุวีริยะสาส์น.
- พงศ์เกษม สนธิไทย. (2550). *ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เพ็ญโฉม จันทร์โพธิ์. (2556). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง นิทานพื้นบ้านโคราช สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภิญญาพร นิตยประภา. (2534). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). *ภาษากับการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มะเนาะ ยูเด็น และ วันเนาว์ ยูเด็น. (2548). *ความรู้เกี่ยวกับร้อยกรอง*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2550). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รังสิมันต์ ฉิมรักษ์. (2550). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิเชียร เกษประทุม. (2544). *ลักษณะคำประพันธ์ไทย (ฉันทลักษณ์)*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- วินัย รอดจ่าย. (2534). *การเขียนและการจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *เอกสารประกอบการสอน 0506703 พัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2544). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีสุดา จริยากุล. (2544). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6*. หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2539). *กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแถมมี.
- สนม ครุฑเมือง. (2550). *การเขียนเชิงวิชาการ*. นครสวรรค์: นิวเสรีนคร.
- สมชาย แสงอรุณ. (2540). *ของดีเมืองระนอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระนอง: ระนองการพิมพ์.
- สมลักษณ์ ภาพันธ์. (2547). *มิติใหม่ในการสอนอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมัย สุทธิธรรม. (2543). *สารคดี ชุดถิ่นทองของไทย : ระนอง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2558). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.

- สิริกัญจน์ ศิริพานิช. (2556). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- สุกัญญา เกรียงชัยพร. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2531). *การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาแลงกรณ์.*
- สุจิตรา สถิตดำรงกุล. (2551). *เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการแต่งคำประพันธ์ ท 40209 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. สงขลา: โรงเรียนระโนดวิทยา อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1.*
- สุธิวศ์ พงศ์ไพบูลย์ และ อุดม หนูทอง. (2543). *การเขียน 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สุนทรี คุณจักร. (2544). *หนังสือสำหรับเด็ก. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2542). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สุภาณี พัดทอง. (2544). *ศิลปะการประพันธ์ภาษาไทยร้อยกรอง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- โสภณ สาทรสัมฤทธิ์. (2546). *ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.*
- หงส์สา ดวงจันทร์โชติ. (2548). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหินแร่เสริมศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคามเขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- อภิวรรณ วีระสมิทธิ. (2544). *หนังสือกับการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.*
- อำนวยการ เรื่องศรี. (2556). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง เมืองตะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- อรุณี จิรมหาศาล. (2556). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง เที้ยวเมืองสามชัย. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- เอื้อสุภา ส่องสว่าง. (2551). *การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องพญาพิชัยดาบหัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ นางสาวรัตติกานต์ จินดาชื่น
 ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านสองแพรก อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต กศม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยทักษิณ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ระยะเวลา 23 ปี
 รางวัลหนึ่งแสนครูดี ประจำปี 2558
 รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น ของคุรุสภา ประจำปี 2558

2. ชื่อ นางสาวนัยนา ใจหาญ
 ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านสองแพรก อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต กศม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยทักษิณ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ระยะเวลา 24 ปี
 รางวัลหนึ่งแสนครูดี ประจำปี 2557

3. ชื่อ นายสงกรานต์ ปฐมอดิชาติ
 ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ระยะเวลา 8 ปี

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นางสาวตีกานต์ จินดาชื่น โรงเรียนบ้านสองแพรก
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพรนภา แซ่อยู่ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก ภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดระนอง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อ การปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย ตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๖-๒๖๖๒๑๘๒

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นางสาวนัยนา ใจหาญ โรงเรียนบ้านสองแพรก
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพรนภา แซ่อู่ย นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก ภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันตามัน” สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดระนอง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๖-๒๖๖๒๑๘๒

ที่ ศษ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๒๖๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายสงกรานต์ ปฐมอดิชาติ โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพรนภา แซ่อยู่ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก
ภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดระนอง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมี
ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อ
การปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย
ตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๖-๒๖๖๒๑๘๒

ภาคผนวก ข

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมินหนังสือ

รายนามนักเรียนที่ร่วมประเมิน

รายนามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนบ้านสองแพรก อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง ที่ร่วมประเมิน

1. เด็กหญิงจรรุวรรณ แจ้งประโคน
2. เด็กหญิงวิภาวรรณ ใจเอื้อ
3. เด็กหญิงสุชานันท์ เกษมสุข
4. เด็กหญิงกัลยรัตน์ นพกุล
5. เด็กหญิงฐิติมา อุบลกล้า
6. เด็กหญิงฟ้าใส อันทะเกตุ
7. เด็กหญิงพยดา เกินกระโทก
8. เด็กหญิงสุนิตา วรรณโคตร
9. เด็กหญิงสาริศา เจริญศรี
10. เด็กหญิงสิรินทิพย์ เตื่อไธสง

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง

.....

ตอนที่ 1 ประเมินระดับความคิดเห็น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา 1.1 เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น 1.2 เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม 1.4 การอธิบายศัพท์ชัดเจน 1.5 เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของผู้อ่าน 1.6 ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม 1.7 กิจกรรมท้ายบทสอดคล้องกับเนื้อหา					
2. ด้านวิธีการนำเสนอ 2.1 การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน 2.2 การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้องน่าสนใจ 2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน					
3.4 สำนวนและภาษาที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ไพเราะ สละสลวย					
3. ด้านการใช้ภาษา 3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม 3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย 3.3 สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับคะแนน			
3.4 ภาพยานี 11 ที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 3.5 กลอนสุภาพที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์				
4. ด้านการจัดรูปเล่ม 4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 4.2 รูปเล่มแข็งแรงทนทาน 4.3 การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา 4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ 4.5 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน				
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ 5.1 การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม 5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน 5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น 5.4 ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 5.5 จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม				
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 6.2 นักเรียนภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน 6.3 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากหนังสือ 6.4 นักเรียนมีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ 6.5 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)

ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ง

แบบตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ด้านเนื้อหา							
1.1 เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
1.4 การอธิบายศัพท์ชัดเจน	2	-	1	-	-	4.33	มาก
1.5 เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของผู้อ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
1.6 ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
1.7 กิจกรรมท้ายบทสอดคล้องกับเนื้อหา	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	20	-	1	-	-	4.9	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.9 แสดงว่า ด้านเนื้อหา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
2. ด้านวิธีการนำเสนอ							
2.1 การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2.2 การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้องน่าสนใจ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
รวม	8	1	-	-	-	4.88	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ด้านกลวิธีในการนำเสนอ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.66 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.88 แสดงว่า ด้านกลวิธีในการนำเสนอ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการใช้ภาษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
3. ด้านการใช้ภาษา							
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย	3	-	-	-	-		
3.3 สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.4 กาพย์ยานี 11 ที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.5 กลอนสุภาพที่แต่งขึ้นไพเราะ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	15	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ด้านวิธีการใช้ภาษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยทุกรายการเท่ากับ 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่า ด้านวิธีการนำเสนอ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดรูปเล่ม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
4. ด้านการจัดรูปเล่ม							
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.2 รูปเล่มแข็งแรงทนทาน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.3 การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.5 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
รวม	14	1	-	-	-	4.93	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.66 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.93 แสดงว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ							
5.1 การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษร เหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของ ผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี ยิ่งขึ้น	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.4 ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.5 จำนวนของภาพประกอบมีความ เหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	18	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยทุกรายการเท่ากับ 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ							
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.2 นักเรียนภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.3 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจาก หนังสือ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.4 นักเรียนมีความสนใจในการแต่งคำ ประพันธ์กาพย์ ยานี 11 และกลอนสุภาพ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.5 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการ อ่านหนังสือ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	15	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีระดับคะแนนเฉลี่ยทุกรายการเท่ากับ 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยรวม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	การแปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.9	มากที่สุด
2. ด้านวิธีการนำเสนอ	4.88	มากที่สุด
3. ด้านการใช้ภาษา	5.00	มากที่สุด
4. ด้านการจัดทำรูปเล่ม	4.93	มากที่สุด
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ	5.00	มากที่สุด
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	5.00	มากที่สุด
รวม	4.95	มากที่สุด

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง

.....

ตอนที่ 1 ประเมินระดับความคิดเห็น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา 1.1 เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน 1.2 เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม 1.4 เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม 1.5 กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น					
2. ด้านวิธีการนำเสนอ 2.1 การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนเข้าใจง่าย 2.2 ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง 2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสม น่าสนใจ					
3. ด้านการใช้ภาษา 3.1 ชื่อเรื่องน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน 3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย 3.3 สำนวนและภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย 3.4 สำนวนและภาษาที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ไพเราะ สละสลวย					
4. ด้านการจัดรูปเล่ม 4.1 หน้าปกสวยงามดึงดูดความสนใจของนักเรียน 4.2 ขนาดของเล่มมีความเหมาะสม 4.3 ขนาดและรูปแบบตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย 4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบ					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับคะแนน				
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ 5.1 ภาพประกอบสวยงาม เหมาะสมชวนให้น่าอ่าน 5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน 5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น 5.4 จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม					
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 6.2 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากการอ่านหนังสือ 6.3 นักเรียนภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน 6.4 นักเรียนมีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ ประเภท กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ 6.5 นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ภาคผนวก จ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ด้านเนื้อหา							
1.1 เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน	2	3	5	-	-	3.7	มาก
1.2 เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	7	-	-	-	4.3	มาก
1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม							
1.4 เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม	2	4	4	-	-	3.8	มาก
1.5 กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น	4	5	1	-	-	4.3	มาก
	3	4	3	-	-	4	มาก
รวม	14	23	13	-	-	4.02	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.7 ถึง 4.3 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.02 แสดงว่า ด้านเนื้อหา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
2. ด้านวิธีการนำเสนอ							
2.1 การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนเข้าใจง่าย	1	6	3	-	-	3.8	มาก
2.2 ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง	7	2	1	-	-	4.6	มาก
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสม น่าสนใจ	2	6	2	-	-	4	มาก
รวม	10	14	6	-	-	4.13	มาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ด้านกลวิธีในการนำเสนอ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.8 ถึง 4.6 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.13 แสดงว่า ด้านกลวิธีในการนำเสนอมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
3. ด้านการใช้ภาษา							
3.1 ชื่อเรื่องน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน	6	4	-	-	-	4.5	มาก
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย	1	7	2	-	-	3.9	มาก
3.3 สำนวนและภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย	1	4	5	-	-	3.6	มาก
3.4 สำนวนและภาษาที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ไพเราะสะสกลวย	8	-	2	-	-	4.6	มากที่สุด
รวม	16	15	9	-	-	4.15	มาก

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ด้านวิธีการนำเสนอ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.6 ถึง 4.6 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.15 แสดงว่า ด้านวิธีการนำเสนอ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดรูปเล่ม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
4. ด้านการจัดรูปเล่ม							
4.1 หน้าปกสวยงามดึงดูดความสนใจของนักเรียน	5	4	1	-	-	4.4	มาก
4.2 ขนาดของเล่มมีความเหมาะสม	3	7	-	-	-	4.3	มาก
4.3 ขนาดและรูปแบบตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย	5	5	-	-	-	4.5	มาก
4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบ	5	3	2	-	-	4.3	มาก
รวม	18	19	3	-	-	4.38	มาก

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.3 ถึง 4.5 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.38 แสดงว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ							
5.1 ภาพประกอบสวยงาม เหมาะสมชวนให้น่าอ่าน	8	2	-	-	-	4.8	มากที่สุด
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน	3	6	1	-	-	4.2	มาก
5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น	8	1	1	-	-	4.7	มากที่สุด
5.4 จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม	3	5	2	-	-	4.1	มาก
รวม	22	14	4	-	-	4.45	มาก

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.1 ถึง 4.8 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.45 แสดงว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{X}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ							
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	7	2	1	-	-	4.6	มากที่สุด
6.2 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากการอ่านหนังสือ	5	5	-	-	-	4.5	มาก
6.3 นักเรียนภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	8	1	1	-	-	4.7	มากที่สุด
6.4 นักเรียนมีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ	3	5	2	-	-	4.1	มาก
6.5 นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน	4	5	1	-	-	4.3	มาก
รวม	27	18	5	-	-	4.44	มาก

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.1 ถึง 4.7 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.44 แสดงว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยรวม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	การแปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.02	มาก
2. ด้านวิธีการนำเสนอ	4.13	มาก
3. ด้านการใช้ภาษา	4.15	มาก
4. ด้านการจัดทำรูปเล่ม	4.38	มาก
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ	4.45	มาก
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.44	มาก
รวม	4.26	มาก

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวพรนภา แซ่อู่ย
วัน เดือน ปีเกิด	22 กันยายน 2533
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	การศึกษาบัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ 1) วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ปี พ.ศ. 2557
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านสองแพรก อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง
ตำแหน่ง	ครู

